

การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของ
ประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุซฎฎับัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2554

การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของ
ประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของ
ประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2554

วิวัฒนา ฐานสโร. (2554). การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ
ปัจจัย และคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ.
ปริญญาโท กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ตันท์เจริญรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของ
ประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ 2) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัด
การศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ คือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หา
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษา
เอกชนที่มีคุณภาพ คือผู้บริหารและครูในสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 272 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการ
สถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ส่วนเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์หา
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษา
เอกชนที่มีคุณภาพ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F (F-distribution) และการวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย
1) ด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน
2) ด้านผู้บริหาร ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว จำนวน 11 ประการ และพฤติกรรมการบริหาร จำนวน 18
ประการ 3) ด้านครู ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว จำนวน 10 ประการ และพฤติกรรมการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ จำนวน 19 ประการ 4) ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา จำนวน 7
ประการ และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 ประการ
2. คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพจากการสังเคราะห์
คือ คุณลักษณะด้านผู้เรียน ประกอบด้วยการเป็นคนดี จำนวน 10 ประการ การเป็นคนเก่ง จำนวน
14 ประการ และการเป็นคนมีความสุข จำนวน 14 ประการ
3. คุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม ทั้งโดยรวมและ
รายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระดับการศึกษาและตำแหน่งในปัจจุบันสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนเก่งได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระยะเวลาในการทำงานสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนดีได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE SYNTHESIS AND ANALYSIS OF RELATIONSHIP BETWEEN CHARACTERISTICS
OF FACTORS AND CHARACTERISTICS OF EFFECTIVENESS
OF QUALITY PRIVATE SCHOOL MANAGEMENT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 2011

Wiwattana Thanasaro. (2011). *The Synthesis and Analysis of Relationship between Characteristics of Factors and Characteristics of Effectiveness of Quality Private School Management*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Puongrat Kesonpat, Asst. Prof. Dr.Vira Supakit, Asst. Prof. Dr.Orawan Tancharoenrat.

The purposes of this study were 1) to synthesize characteristics of factors and characteristics of effectiveness of quality private school management 2) to analyze the relationship between characteristics of factors and characteristics of effectiveness of quality private school management. The subjects for synthesizing characteristics of factors and characteristics of effectiveness of quality private school management were 13 experts. The instrument used was a semi-structure interview. The subjects for analyzing the relationship between characteristics of factors and characteristics of effectiveness of quality private school management were 272 private school administrators and teachers. The instrument used was a 5 point rating-scale questionnaire. The data were analyzed by computer program with percentage, mean, standard deviation, F-test and multiple regression analysis.

The results of the study were as follows :

1. The characteristics of factors of quality private school management consisted of 1) personnel related to genders, ages, educational levels, present positions and working length 2) administrator concerned with 11 items of personal characteristics and 18 items of administrative behaviors 3) teacher were 10 items of personal characteristics and 19 learning process behaviors and 4) environment related to 7 internal and 5 external items.

2. The characteristics of effectiveness of quality private school management were student's characteristics consisted of 10 items of being good, 14 items of being smart and 14 items of being happy.

3. The characteristics of administrator, teacher and environment had positive correlation with characteristics of quality private school management as a whole and each categories with statistical significance at .01 level.

4. Educational levels and present position of personnel characteristics of factors could predict the variance of characteristics of effectiveness in term of being smart with

statistical significance at .05 level, similarly working length could predict the variance of being good with statistical significance at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถและความเมตตาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการควบคุมปริญญาโท และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรพรรณ ตันท์เจริญรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไข ตั้งแต่ผู้วิจัยเริ่มลงมือทำปริญญาโทจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ อาจารย์ ดร.ณรงค์ พิมสาร กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้แก้ไขปริญญาโทฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังปรากฏรายชื่อในภาคผนวก ก. ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็น ประกอบข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญาโทฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอก รุ่นที่ 9 ทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจตลอด ระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำปริญญาโทฉบับนี้

เหนือสิ่งอื่นใดคือ กำลังใจและความสนับสนุนช่วยเหลือจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง สามี และลูกชาย ที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจมุ่งมั่นทำปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จตามความตั้งใจ

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทความรู้ด้านการบริหาร การศึกษาแก่ผู้วิจัย ขณะศึกษาที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

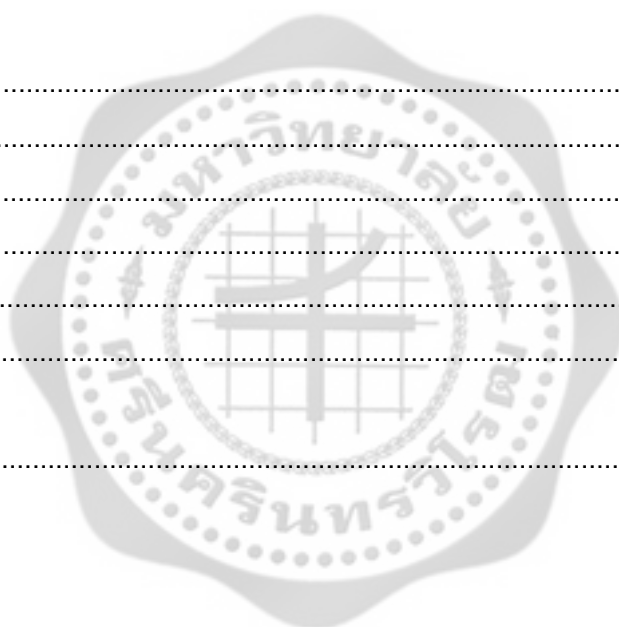
นางวิวัฒนา ฐานสโร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
สมมติฐานของการวิจัย	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
การบริหารสถานศึกษา	15
การจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	19
คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	61
คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของ ประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	75
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและ คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ .	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมายของการวิจัย	100
สมมติฐานของการวิจัย	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
วิธีดำเนินการวิจัย	100
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	123
ภาคผนวก ค	126
ภาคผนวก ง	130
ภาคผนวก จ	133
ประวัติย่อผู้วิจัย	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล	87
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน.....	88
3 ค่าสถิติเบื้องต้นของคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	90
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ	92
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวม	93
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา กับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนดี	94
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนเก่ง	96
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในด้านการเป็นคนมีความสุข	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มี คุณภาพ	12
2 องค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด	40
3 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้คนที่มีคุณภาพแล้วนั้นนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคนโดยให้ได้รับการศึกษาที่ดีนั้นจัดเป็นจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554 กล่าวถึง “คน” หรือ “ทุนมนุษย์” ว่าเป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุดและมีบทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนา และผู้ได้รับผลจากการพัฒนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งการพัฒนาคนในทุกมิตินี้ต้องให้คนได้รับการศึกษา ดังสาโรช บัวศรี (2549: 3-4) ให้ความหมายของเด็กที่ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีว่า เป็นเด็กที่ได้ประสบพบเห็นสิ่งต่างๆ มากมายหลายด้าน และล้วนแล้วแต่เลือกสรรมาให้เฉพาะที่ดี ๆ และเหมาะสมทั้งนั้น กล่าวคือมีประสบการณ์มากและดีด้วย ย่อมจะได้งอกขึ้นอย่างครบถ้วนหรืออย่างงดงาม เช่นอ่านออกเขียนได้ มีความรู้แขนงต่างๆ มีวินัยดี รู้จักการแต่งกายที่สุภาพ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีวาจาไพเราะ มีคุณธรรมและศีลธรรม รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี ประกอบอาชีพได้ รู้จักเคารพบิดามารดาและครูบาอาจารย์ รู้สึกหวงแหนประเทศชาติ ฯลฯ จึงกล่าวว่า การศึกษาคือการงอกงาม

สำหรับพจนานุกรมการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ เป็นต้นว่า Dictionary of Education ของกู๊ด (Good. 1973: 202) ให้ความหมายว่า การศึกษาเป็นการรวมกันของกระบวนการต่างๆ ที่จะพัฒนาบุคคลในด้านความสามารถ ทักษะคิด และพฤติกรรมในทางบวกในสังคม นอกจากนี้การศึกษายังหมายความถึงกระบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนาบุคคลในโรงเรียนให้มีศักยภาพทางสังคมและการพัฒนาส่วนบุคคล หรือคอลลินที่สามและโอไบรอัน (Collins III & O'Brian. 2003: 116) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการให้ความรู้ รวมทั้งการเจริญเติบโตทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และศีลธรรม ทั้งระดับส่วนบุคคลและระดับสังคม ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ส่วนในระบบโรงเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและความต้องการของสังคม การจัดการศึกษาของไทยได้รับการปฏิรูปเรื่อยมา เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้อไปใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศชาติ จะเห็นได้จากการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติซึ่งนับเป็นครั้งแรกของประเทศไทย รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สภาการศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการ

ประกันคุณภาพทางการศึกษา เป็นมาตรฐานที่เปิดกว้างและยืดหยุ่น เพื่อให้การศึกษามีความหลากหลายในรูปแบบ ลักษณะ วิธีการ และภาคีที่เกี่ยวข้อง และเป็นมาตรฐานที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติได้ ใจความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 10) สรุปได้ดังนี้

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก กล่าวคือ คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา กล่าวคือ จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้ กล่าวคือ การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง ดังนั้น เพื่อให้ผลการจัดการศึกษาของชาติบรรลุมาตรฐานการศึกษาของชาติ กล่าวคือ ผู้เรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ และสถานศึกษาได้มาตรฐานที่ต้องการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานปลัดกระทรวง. 2547: 26-30) จึงได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาพอสรุปที่สำคัญได้ดังนี้

หมวด 1 กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา 3 ลักษณะ คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ รวมทั้งหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 (สำนักงานปลัดกระทรวง. 2547: 34) โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และอธิบายความหมาย “การศึกษาภาคบังคับ” ว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง

หมายความว่าเด็กไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง และจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “โรงเรียน” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ซึ่งเป็นไปตามหมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ทั้งนี้หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน มาตรา 43 มาตรา 44 มาตรา 45 และมาตรา 46 กำหนดไว้ว่า ให้โรงเรียนเอกชนเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหาร มีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ รัฐต้องกำหนด นโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา รัฐต้องให้การ สนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็น ประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้าน วิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ จึงเห็นได้ชัดว่า โรงเรียนเอกชนเป็น กำลังสำคัญส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาของรัฐ วุฒิชัย มูลศิลป์ และลดาวัลย์ พวงนิล (2532: 237-238) กล่าวว่าการศึกษาเอกชนเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาในระบบของเมืองไทย เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการศึกษา ของรัฐขึ้นมา เป็นตัวอย่างแก่การจัดการศึกษาของรัฐ โรงเรียนเอกชนหลายแห่งได้รับการยอมรับใน เรื่องคุณภาพเป็นเวลายาวนานจนกระทั่งในปัจจุบัน แม้ว่าในช่วงเวลาหนึ่งโรงเรียนเอกชนบางประเภท ก่อให้เกิดปัญหาแก่ทางบ้านเมือง แต่รัฐก็สามารถควบคุมได้ ในระยะที่รัฐยังไม่สามารถจัดการศึกษา ภาคบังคับได้ตามที่ควรจะเป็น โรงเรียนเอกชนก็มีส่วนช่วยเหลือรัฐได้หลายประการ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนต้องปรับตัวหลายครั้งตามนโยบายของรัฐที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะในช่วงเวลานี้ ซึ่ง บางครั้งก่อให้เกิดการพัฒนา แต่บางครั้งก็ก่อให้เกิดการชะงัก การควบคุมแม้จะเป็นสิ่งจำเป็น แต่ก็ต้อง ส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่เช่นกัน จะก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาของชาติโดยส่วนรวมด้วย

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนได้เข้ามามีบทบาทและช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของชาติ เพิ่มขึ้น ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากผลการศึกษาบทบาทของ โรงเรียนเอกชนในการลดภาระงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา พบว่าโรงเรียนเอกชนช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐคิดเป็นร้อยละ 10.43 ของค่าใช้จ่าย ด้านการศึกษารวม ถ้าพิจารณาจากปี พ.ศ. 2533-2555 โรงเรียนเอกชนจะแบ่งเบาภาระรัฐคิดเป็น มูลค่าถึง 531,728.8 ล้านบาท ฉะนั้นเพื่อให้รัฐประหยัดงบประมาณการลงทุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้น้อยลง แต่ได้ผลผลิตด้านจำนวนและคุณภาพเพิ่มมากขึ้นอย่างทั่วถึง รัฐควรมีนโยบายส่งเสริม การศึกษาเอกชนให้ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างแท้จริงคือ กำหนดมาตรการของภาครัฐที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด สนับสนุนด้านการเงิน แก่สถานศึกษาเอกชนให้เหมาะสมและเป็นธรรม ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และให้สิทธิประโยชน์แก่

สถานศึกษาเอกชน ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาเอกชน (การศึกษาเอกชน. 2550: 51-52)

การบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนเมื่อพบปัญหาปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐให้อิสระแก่โรงเรียนเอกชนมากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร จากระบบที่บริหารเพียงคนเดียวหรือกลุ่มคนกลุ่มเดียวมาบริหารในรูปแบบคณะกรรมการอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการที่มาจากบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันคิดพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ สร้างคุณลักษณะโดดเด่น สร้างความเป็นเลิศเฉพาะทางในโรงเรียนของตน และนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด เอกชนต้องจัดบริการการศึกษาที่มีหลักสูตรหลากหลาย และแตกต่างไปจากหลักสูตรในสถานศึกษาของรัฐให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยใช้หลักสูตรทั้งหลักสูตรในประเทศและหลักสูตรต่างประเทศ โดยเน้นทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เพื่อการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนเอกชนต้องเร่งรัดเข้าสู่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและให้ได้รับการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้เรียนและสังคม นอกจากนี้สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมืองและประชากร และนับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีผลกระทบต่อจัดการศึกษาเอกชน ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจะต้องปรับตัว และต้องเตรียมโรงเรียนให้สามารถเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างดี พัฒนาไปสู่ความมีคุณภาพและมีความก้าวหน้าอย่างมั่นคง และมีวิสัยทัศน์จัดการศึกษาเพื่อสังคมไทยเท่านั้น แต่ต้องจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่สังคมโลก พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพระดับสากล (อรรชร สุนทรชัย. 2546: 280-281) โดยมีผลจากการวิจัยกล่าวถึงแนวโน้มการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2548-2558) ว่า

- 1) กฎหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐที่กำหนดทิศทางการศึกษาเอกชน ควรเป็นไปตามบริบทของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดผลปฏิบัติที่ตอบสนอง กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรให้ความสำคัญในการชี้แจงทำความเข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนทุกแห่งจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับกฎหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐ
- 2) การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เพราะจะมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมาก ทั้งระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และภาคเอกชนกับภาคเอกชนด้วยกันเอง รวมไปถึงการรุกคืบของการศึกษาจากต่างประเทศที่จะเข้ามาจัดการศึกษาในเมืองไทย ดังนั้นการศึกษาเอกชนในประเทศไทยจึงจะต้องเร่งปรับตัวเองให้ทันเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง
- 3) ในอีก 10 ปีข้างหน้า การแข่งขันทางด้านวิชาการก็จะทวีความรุนแรงตามขึ้นไปด้วย โรงเรียนเอกชนจะต้องเร่งดำเนินการให้ดีกว่าโรงเรียนของภาครัฐ ประชาชน ผู้ปกครองจึงจะเชื่อมั่น ศรัทธา พร้อมทั้งจะส่งบุตรหลานเข้าเรียน และยังมีผู้ปกครองอีกส่วนหนึ่งที่พร้อมจะยอมเสียเงินโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการ
- 4) การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในอีก 10 ปีข้างหน้า จะเป็นการนำระบบการบริหารงานบุคคลมาใช้แทนระบบครอบครัวมากขึ้น
- 5) การให้ผู้รับใบอนุญาตหรือเจ้าของโรงเรียนจัดทำบัญชีแยกทรัพย์สิน

ส่วนตัวออกจากทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โปร่งใสและง่ายต่อการตรวจสอบ จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษามีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งหลักการนี้เป็นสิ่งที่จะเปลี่ยนไปสู่ความเป็นจริงได้ในทศวรรษหน้า และ 6) การบริหารงานทั่วไปจะเป็นภาระหนักของผู้บริหารที่ต้องมีการวางแผนงานให้ชัดเจน ผู้บริหารจะต้องศึกษาการเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามภาวะผู้นำกระทรวงที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยมากในแต่ละปี (สมเกียรติ รัตนรัตน์. 2550: 30-32)

นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 17-18) ได้ให้ข้อเสนอในระยะยาวเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยใน 10-20 ปีข้างหน้าว่า ปรับระบบการบริหารและการจัดการศึกษา จากการศึกษาที่เป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงผู้เดียว โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปลี่ยนเป็นการศึกษาที่เป็นหน้าที่ของประชาชนที่มีรัฐเป็นผู้สนับสนุน โดยกระจายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชน และสถาบันทางสังคม เป็นผู้จัดในลักษณะการจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่หรือชุมชนเป็นฐาน โดยหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผลอย่างเข้มข้น ทั้งนี้ จากรายงานประจำปี 2552 ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 49-50) ได้รายงานผลกรายการระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับภูมิภาค (Education Hub) โดยการยกระดับศักยภาพทางวิชาการของสถาบันการศึกษาไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล และโครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐาน โดยการยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้ได้มาตรฐานสู่สากล ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในส่วนของโรงเรียนเอกชนที่มีผลการประเมินระดับดีมากและดี จำนวน 415 โรงเรียน ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 1-2) กล่าวว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนอันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา สำหรับในประเทศไทย ยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสำหรับองค์กรที่จัดการศึกษาไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นกรอบในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพสำหรับการยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล จึงประยุกต์แนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียน ทั้งนี้ นายชาญวิทย์ ทับสุพรรณ เลขาธิการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้เปิดเผยว่า สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้คัดเลือกโรงเรียนเอกชนจำนวน 1,000 โรงเรียน เพื่อให้ไปสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล และเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนมีความตื่นตัวในการจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2553: ออนไลน์) รวมทั้งให้สถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 5-11) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” อันเนื่องมาจากการพบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อ จากผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา อีกทั้งทิศทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ

สังคม ประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเคลื่อนย้ายคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้อย่างเสรี

จากความสำคัญ บทบาท พัฒนาการของการจัดการศึกษาเอกชน และความจำเป็นในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชน รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทั้งของประเทศไทยและของโลก การปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะในส่วนของการจัดการศึกษาเอกชน อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ผลการศึกษา การวิจัย และข้อเขียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระบบ การสังเคราะห์และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเอกชนในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และการปรับตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อให้การจัดการศึกษาเอกชนเป็นหลักสำคัญในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของภาครัฐ และเป็นทางเลือกทางการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับผู้รับบริการต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
2. เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการสถานศึกษามีคุณภาพดียิ่งขึ้น
4. ครูสถานศึกษาเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการสถานศึกษาเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา ในการพัฒนาคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ตาม 1) ด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน 2) ด้านผู้บริหาร ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมการบริหาร 3) ด้านครู ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา และคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพด้านคุณลักษณะด้านผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน สำหรับการสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 ผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง ประเวศ มีนบุรี หนองจอก และทุ่งครุ สำหรับการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษารอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีจำนวนผู้บริหารและครูทั้งสิ้น 541 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ

3.1 คุณลักษณะของปัจจัย ประกอบด้วย

3.1.1 ด้านบุคคล ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) ตำแหน่งในปัจจุบัน
- 5) ระยะเวลาในการทำงาน

3.1.2 ด้านผู้บริหาร ได้แก่

- 1) คุณลักษณะส่วนตัว
- 2) พฤติกรรมการบริหาร

3.1.3 ด้านครู ได้แก่

- 1) คุณลักษณะส่วนตัว
- 2) พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.1.4 ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่

- 1) สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
- 2) สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

3.2 คุณลักษณะของประสิทธิผล ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านผู้เรียน ได้แก่

3.2.1 การเป็นคนดี

3.2.2 การเป็นคนเก่ง

3.2.3 การเป็นคนมีความสุข

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสังเคราะห์ หมายถึง การรวบรวมและจัดหมวดหมู่ของคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ซึ่งค้นคว้าได้จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ หมายถึง การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

3. คุณลักษณะของปัจจัย หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม

3.1 ด้านบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน

3.1.1 เพศ หมายถึง สถานภาพทางเพศของผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เกิดจนถึงปีที่ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็น 4 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-40 ปี อายุ 41-50 ปี และ อายุมากกว่า 50 ปี

3.1.3 ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่ผู้บริหารและครูได้รับในขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา โดยกำหนดเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี

3.1.4 ตำแหน่งในปัจจุบัน หมายถึง หน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน

3.1.5 ระยะเวลาในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็น 4 กลุ่ม คือ ระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปี ระยะเวลา 10-20 ปี ระยะเวลา 21-30 ปี และระยะเวลามากกว่า 30 ปี

3.2 ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตน และพฤติกรรมกรรมการบริหาร

3.2.1 คุณลักษณะส่วนตน หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้มีใจรักและมีจิตสำนึกในการพัฒนาโรงเรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างในการศึกษาและการบริหาร ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ มีความรับผิดชอบ มีความเมตตาธรรม มีความเสียสละให้อภัยและให้โอกาสทุกคน มีความกล้า เป็นแบบอย่างที่ดี และทำงานเป็นทีมได้

3.2.2 พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง ผู้บริหารสามารถบริหารโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการตามหลักธรรมาภิบาล ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การประกันคุณภาพ อำนวยความสะดวก ส่งเสริม และสนับสนุนครูและบุคลากร นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร สร้างเอกลักษณ์เฉพาะโรงเรียน และจัดทำโครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียน

3.3 ด้านครู ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตน และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.3.1 คุณลักษณะส่วนตน หมายถึง ครูเป็นผู้มีใจรัก มีจิตวิญญาณ และมีศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ใจกว้าง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพ เอาใจใส่ รักและเมตตาผู้เรียน และทำงานเป็นทีมได้

3.3.2 พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดทำวิจัยในชั้นเรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ฝึกนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฝึกนักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง จัดหลักสูตรกิจกรรม และหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนพิเศษ และเตรียมนักเรียนสู่ความเป็นสากล

3.4 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

3.4.1 สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีจำนวนห้องเรียน ห้องประกอบการเรียนรู้ และห้องปฏิบัติงานเพียงพอต่อครู บุคลากร และผู้เรียน มีความร่มรื่น ปลอดภัย สะอาด ส่งเสริมสุขอนามัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และเป็นแหล่งการเรียนรู้

3.4.2 สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เสริมประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เป็นบทเรียนการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครู ผู้เรียน ชุมชน สังคม และโลก รวมทั้งเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลก

4. คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะด้านผู้เรียนที่สถานศึกษาเอกชนใช้กระบวนการจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของสังคม ประกอบด้วย การเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข

4.1 การเป็นคนดี หมายถึง ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ รักความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ อดทน ขยันหมั่นเพียร มีความสามัคคี มีความเอื้ออาทร มีความอ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ คิดถึงส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ

4.2 การเป็นคนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีความรู้รอบตัว มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาอังกฤษ มีทักษะการสื่อสารและการจัดการ รักการเรียนรู้ รู้จักค้นคว้าแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการคิด เลือกบริโภค ข่าวสารข้อมูล และเรียนรู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน

4.3 การเป็นคนมีความสุข หมายถึง ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพกายสมบูรณ์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รักษาสุขภาพ ใช้สมาธิและสติในการดำเนินชีวิต รู้จักและเข้าใจผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม กล้าเผชิญและแก้ไขปัญหา หลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตราย ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

5. สถานศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ที่เปิดสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ทั้งในหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต และหรือผู้จัดการ และหรือผู้อำนวยการ ในโรงเรียนเอกชนในระบบที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

8. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชนในระบบที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน จากนั้นผู้วิจัยประยุกต์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อใช้สังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ สรุปได้ว่า ประกอบด้วยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม (อำรุง จันทวานิช. 2547: 13-14; ไพฑูรย์ สินลารัตน์; และคณะ. 2549: บทนำ; วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. 2551: 38-41, Hoy; & Miskel. 2008; introduction, Lunenberg; & Onstein. 2008: introduction) ซึ่งผู้วิจัยใช้ปัจจัย 3 ประการนี้เป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหารสรุปได้ว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมกรรมการบริหาร (พระธรรมโกศาจารย์. 2550: 25-31; สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2546: 4; Smith. 2008: 241-244; Hord. 2008: 32-37)

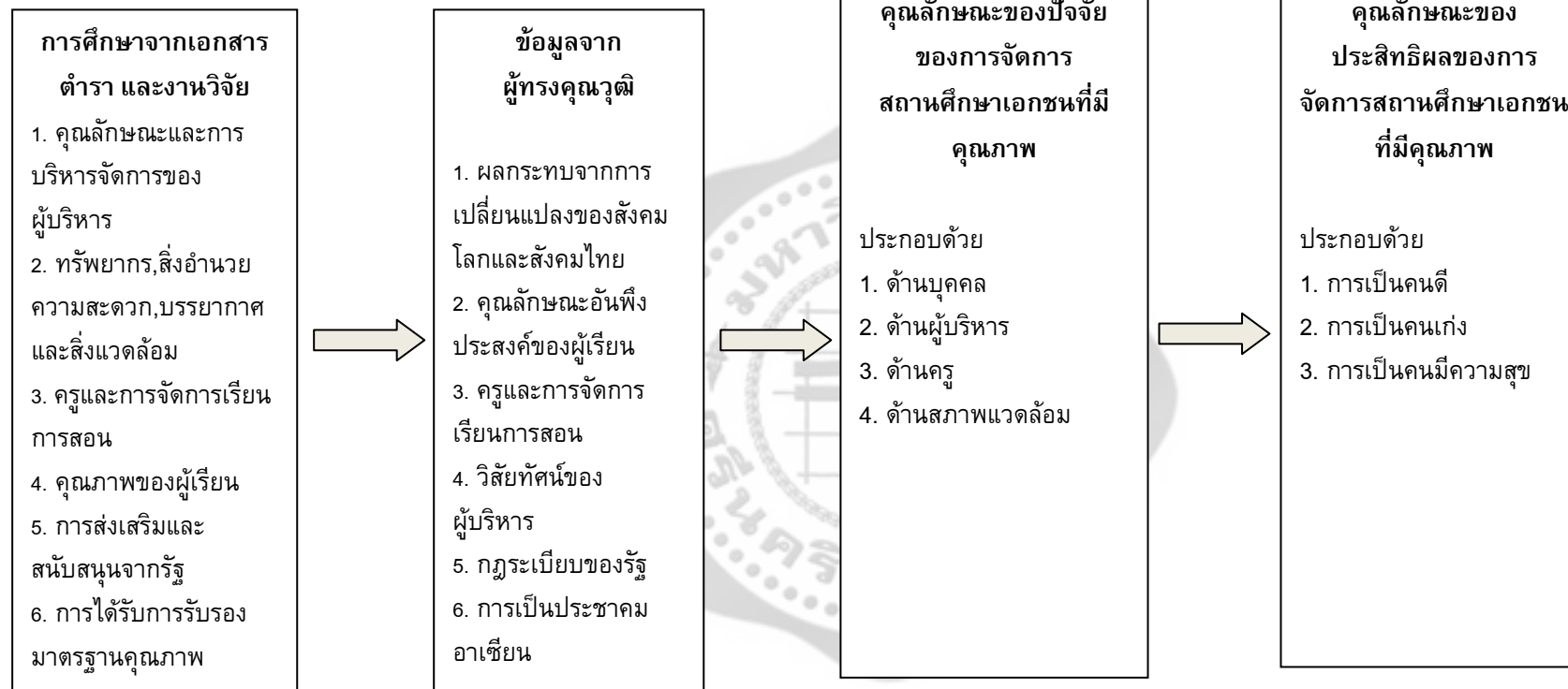
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของปัจจัยด้านครูสรุปได้ว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2549: 72, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541: 16-17; ยนต์ ชุ่มจิต. 2550: 288-289; ทศพล เขียวชาญประพันธ์. 2550: 263-283; Kaia Tollefson. 2008: 185-186)

4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านสภาพแวดล้อมสรุปได้ว่า ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2546: 4-5; อำรุง จันทวานิช. 2547: 19, 21, 24, 28; ยนต์ ชุ่มจิต. 2550: 213-224; Norwood Elementary School. 2553: ออนไลน์; National Education Association. 2000: ออนไลน์)

5. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ คือคุณลักษณะด้านผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 15; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546: 52-109; ไพฑูรย์ สินลารัตน์; และคณะ. 2549: 1-9; พิณสุตา สิริธรรมศรี. 2552: 124-128)

ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดของการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ดังนี้

การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผล
ของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ว่า “เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” นั้น ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
2. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพได้อย่างน้อย 1 ด้าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา
2. การจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
 - 2.1 สภาพการจัดการศึกษาเอกชนในปัจจุบัน
 - 2.2 หลักการจัดการสถานศึกษาเอกชน
 - 2.3 แนวคิดการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
 - 2.3.1 ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” และ “การบริหารคุณภาพ”
 - 2.3.2 ความสำคัญของการบริหารคุณภาพ
 - 1) การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยในอนาคต
 - 2) การจัดตั้งประชาคมอาเซียน
 - 3) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)
 - 2.3.3 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)
 - 2.3.4 การบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 2.4 ผลการศึกษาและผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
3. คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
 - 3.1 ด้านผู้บริหาร
 - 3.2 ด้านครู
 - 3.3 ด้านสภาพแวดล้อม
4. คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
 - 4.1 ด้านผู้เรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

วิลาวัดน์ ไพโรจน์ (2540: 12) อธิบายการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่จัดกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อสมาชิกในสังคมและประเทศชาติ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทั้งสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และมีความสุขตามสมควรแก่อัตภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2545: 64) อธิบายว่า การบริหารสถานศึกษาหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2551: 23) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึงการบริหารจัดการตามภารกิจของผู้บริหารที่ครอบคลุมขอบข่ายภารกิจที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป เป็นต้น โดยมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ และบริบทของสถานศึกษานั้นๆ รู้จักเลือกใช้ และประยุกต์หลักการเทคนิควิธีการบริหาร ตลอดจนกระบวนการบริหารจัดการที่ดี มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551: 136) อธิบายการบริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง การที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ด้วยการตั้งทรัพยากรที่มีอยู่ ประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้อย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับได้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาตามภารกิจที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนนั่นเอง

1.2 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาของไทยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 32-73) กำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ 4 ด้าน คือ

- 1) การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ

สถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย 1) การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) วินัยและการรักษาวินัย 5) การออกจากราชการ

4. การบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานธุรการ 2) งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ 8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 10) การรับนักเรียน 11) การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 13) งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน 14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น 17) การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน 18) งานบริการสาธารณะ 19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

จันทรานี สงวนนาม (2551: 144) ได้แบ่งขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาดังนี้

1. งานหลัก คือ งานวิชาการ

2. งานสนับสนุน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเมืองพิทยา 7 (2553: ออนไลน์) กำหนดขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ ประกอบด้วย งานธุรการวิชาการ งานจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอน งานส่งเสริมวิชาการ งานกลุ่มประสบการณ์ / สาระการเรียนรู้ งานวัดผลและประเมินผล และงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน การบริการด้านสุขภาพอนามัย การบริการอาหารกลางวัน การบริการแนะแนว การบริการห้องสมุด การบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

3. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ประกอบด้วย งานธุรการทั่วไป งานสารบรรณ งานการเงิน และบัญชี และงานพัสดุและครุภัณฑ์

4. งานบุคลากร ประกอบด้วย การจัดทำแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับบุคลากร การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และการสร้างและบำรุงขวัญบุคลากร

5. งานอาคารสถานที่ ประกอบด้วย การวางแผนด้านอาคารสถานที่ การรักษาความสะอาด และสุขาภิบาล การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่ และการจัดสถานที่บริการนักเรียน

6. งานความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา การร่วมกิจกรรมของชุมชน การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การให้บริการแก่ชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

สรุปขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยงาน 5 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานสัมพันธ์ชุมชน สำหรับรายละเอียดของแต่ละงานจะมีรายละเอียดย่อยอะไรบ้างนั้น รวมทั้งขอบข่ายการบริหารจะประกอบด้วย 5 งานนี้หรือจะมีการยุบรวม ขอบข่ายบางงานเข้าด้วยกัน เป็นการพิจารณาและตัดสินใจของสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

1.3 องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา

วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ (2550: 237-238, 240-241) ได้สรุปการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice Schools) โดยภาพรวม ดังนี้

1. การพัฒนาครูให้พัฒนาตนเองตลอดเวลา จัดการอบรมภายในโรงเรียน รวมทั้งส่งครูไป อบรมนอกโรงเรียนซึ่งอาจจะเป็นการอบรมหรือดูงานในประเทศและต่างประเทศ มีโครงการร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศ มีการวิจัยและการสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือในสาขาที่จำเป็นเร่งด่วน

2. การคัดเลือกครู มีการตั้งเกณฑ์ และคัดเลือกอย่างเป็นระบบ

3. การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน มีการประชุมครู มีการนิเทศภายใน รวมทั้ง การนิเทศจากครูมืออาชีพ มีการประกวดการสอน และการส่งแผนการสอนต่อผู้บริหาร

4. การจัดชั้นเรียน จัดชั้นเรียนที่ละความสามารถของนักเรียน และจำนวนนักเรียนประมาณ 24-55 คน

5. การพัฒนาและการบริการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ มีนโยบาย การพัฒนาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จัดให้มีหนังสือฉบับใหม่ๆ ในห้องสมุดของโรงเรียน บางแห่ง มีหนังสือเข้าใหม่ประมาณ 2,000 เล่มต่อปี จัดทำ e-book จัดให้ทุกกลุ่มสาระมีคอมพิวเตอร์และระบบ อินเทอร์เน็ตสำหรับการสื่อสาร กล่าวคือ ทั้งส่งและรับข้อมูล ให้ครูทุกคนมี Notebook ประจำตัว ใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการแสวงหาความรู้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้วย เช่น ห้องสมุด สนามกีฬาต่างๆ ของโรงเรียน

6. สวัสดิการครู จัดบริการอาหารกลางวัน มีการสัมมนาและพักผ่อนประจำปี ตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อครู การมีเงินเดือนและระบบพิจารณาความดีความชอบที่เป็นธรรม

7. การสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมที่จูงใจในการเรียน บรรยากาศสีเขียว และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ เช่น คำคม คติเตือนใจ

8. การสร้างความสัมพันธ์อันดีในลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองของนักเรียน สมาคมผู้ปกครองและครูเครือข่ายผู้ปกครอง มีผู้แทนผู้ปกครองเป็นกรรมการสถานศึกษาเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเฉพาะเด็กเล็ก

9. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและศิษย์เก่า โดยผ่านสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนอย่างอบอุ่นและแน่นแฟ้น เชิญศิษย์เก่ามาร่วมงานทั้งวิชาการและงานรื่นเริงของโรงเรียน สร้างบรรยากาศของความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาคน

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551: 136-137) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ส่งผลกระทบถึงกันและกัน และเป็นผลให้มีการพัฒนาสู่แนวทางที่ดีกว่า มี 5 ประการดังนี้

1. บริบทที่เป็นแรงผลักดันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของประชากร สภาพรวมของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพความรุนแรงของปัญหาสังคม สภาพความรุนแรงของปัญหาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของประชาชน การดูแลและส่งเสริมผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ คุณภาพและบริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความเป็นประชาธิปไตย และทุจริตคอร์รัปชั่น คุณภาพและความทั่วถึงของบริการทางการศึกษา

2. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546

3. ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

4. รูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5. บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้สอน บุคลากรสนับสนุนการสอน ผู้เรียน นักการภารโรง ยาม และผู้ประกอบการการค้าภายในโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาองค์ประกอบสำคัญทั้ง 5 ประการของการบริหารสถานศึกษาให้เข้าใจรายละเอียดอย่างชัดเจน ด้วยความเอาใจใส่ ระมัดระวัง ตั้งใจ ใคร่ครวญด้วยเหตุและผล เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษายามปกติ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ยามวิกฤต

จุดเน้นของการบริหารสถานศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พร้อมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมอันก่อรูปด้วยความสมานฉันท์ และความเอื้ออาทรต่อกัน สถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนในสังคม ทั้งภายนอกสถานศึกษา และภายในสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ไขักลไกในการบริหาร กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้เป้าหมายและความมุ่งหวังร่วมกัน

2. การจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

2.1 สภาพการจัดการศึกษาเอกชนในปัจจุบัน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2553: 6-9,18-35) ได้จัดทำรายงาน ผลการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ดังมีข้อมูลต่อไปนี้

1. สถิติจำนวนโรงเรียน นักเรียน และครูโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา ปี การศึกษา 2552 ดังนี้ มีจำนวนโรงเรียน 3,120 โรงเรียนมีจำนวนนักเรียน 1,747,061 คน และมีจำนวนครู 96,238 คน

2. งบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวนทั้งสิ้น 28,261,069,900 บาท แบ่งออกเป็นแผนงาน พัฒนาโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทสามัญศึกษา ดังนี้

2.1 โครงการนักเรียนโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการอุดหนุน 3,309,518,000 บาท

2.2 โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี จำนวน 23,709,084,200 บาท

2.3 โครงการแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (SP2) ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพ สถานศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ 13,596,700 บาท พัฒนาคุณภาพโรงเรียนเอกชนสู่มาตรฐานสากล 185,752,700 บาท พัฒนาครูทั้งระบบ 3,587,200 บาท พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โรงเรียนเอกชน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2,000,000 บาท สนับสนุนสื่อการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่น 8,138,600 บาท และลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 11,841,500 บาท

3. ยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ได้แก่

3.1 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาเอกชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายให้เงินอุดหนุนนักเรียน ครู และโรงเรียนเอกชนทุกประเภททุกระดับ การสนับสนุนด้าน วิชาการ และการส่งเสริมสถานศึกษา

3.2 ยุทธศาสตร์พัฒนาสารสนเทศทางการศึกษาเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การ ประกันคุณภาพ การวิจัยและการพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน

3.3 ยุทธศาสตร์ยกระดับคุณภาพการศึกษาเอกชน โดยการพัฒนาบุคลากรผู้เรียน และ โรงเรียนเอกชนอย่างเป็นระบบ ทั้งถึงและต่อเนื่อง พัฒนาโรงเรียน ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนให้มี

ความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความโดดเด่น ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาเอกชนให้เป็นที่ยอมรับ ดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใต้อย่างต่อเนื่อง และยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพในเรื่องการ จัดการเรียนการสอนมากขึ้น

3.4 ยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาเอกชน โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาการศึกษาเอกชน สร้างเครือข่ายภาครัฐและ เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น การประสานความร่วมมือด้านการศึกษาวัยชนธรรมและเทคโนโลยีกับต่างประเทศ และการเจรจา และประชุมนานาชาติ ณ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย

กล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาเอกชนในปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ภายในประเทศ และสามารถเทียบเคียงหรือแข่งขันได้ในภูมิภาคเอเชีย

2.2 หลักการจัดการศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาเอกชนดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน และแผนการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมิน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ สรรหาการเลือกประธาน กรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

2. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 หมวด 2 โรงเรียนในระบบ กำหนดไว้ในมาตรา 30 ว่าให้โรงเรียนมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับ ใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการ หรือเป็นบุคคลเดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคน แล้วแต่กรณี คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา กรรมการ การเลือกประธานกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่ กำหนดไว้ในตราสารจัดตั้ง

3. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) กล่าวถึงการติดตามผลการปฏิรูปการศึกษา 9 ปีที่ผ่านมา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาว่า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนมากที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของ สมศ. ในรอบแรก และพบว่าสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ในการประเมินของ สมศ. รอบสอง พบว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 22,425 แห่ง มีถึงร้อยละ 79.7 ที่ได้มาตรฐาน และร้อยละ 20.3 ที่ต้องได้รับการพัฒนา ในด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พบว่า ปีการศึกษา 2550 ประชากรกลุ่มอายุ 3-17 ปี เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 85.7 โดยในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาลดลงจากปีการศึกษา 2542 สัดส่วนนักเรียนเอกชนขั้นพื้นฐานมีเพียงร้อยละ 17.8 แนวนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ในส่วนของบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่

3.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเร่งรัดกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดเป้าหมายให้มีการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งและเตรียมความพร้อมให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบ โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้

3.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายให้ประชาชน ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษามากขึ้น โดยเพิ่มสัดส่วนอย่างมีนัยสำคัญระหว่างภาคเอกชนต่อรัฐเป็น 35: 65 ภายในปี 2559

3.3 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมายให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ อย่างหลากหลายเพิ่มขึ้น มีสัดส่วนเงินนอกงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้น มีทุนการศึกษาเพียงพอสำหรับผู้เรียนดี ผู้มีความสามารถพิเศษและผู้ด้อยโอกาส มีการใช้มาตรการทางการเงิน การคลัง เพื่อส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในรูปแบบที่น่าสนใจและหลากหลายมากขึ้น

3.4 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน โดยกำหนดเป้าหมายให้มีความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศสมาชิกอาเซียนและนานาชาติมากขึ้น มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่เป็นสากล เป็นศูนย์กลางหรือศูนย์เครือข่ายทางการศึกษาของภูมิภาค ที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียนและนานาชาติ มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน นิสิตนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการและนักวิชาชีพ ตลอดจนแรงงานกับนานาชาติเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดร.รุ่ง แก้วแดง (2543: 6-16) กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่าทำเพื่อโรงเรียนเอกชนโดยตรง เพียงแต่โรงเรียนเอกชนยังไม่รู้เท่านี้เอง ทุกเรื่องในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนเอกชนสามารถเป็นผู้นำโรงเรียนรัฐบาลได้ทั้งนั้น จุดเด่นของโรงเรียนเอกชนมีดังนี้

1. อำนาจในการสั่งการและอำนาจในการตัดสินใจของโรงเรียนเอกชนอยู่ที่ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ ซึ่งเป็นที่มบริหาร
2. อำนาจตัดสินใจในการใช้เงินของโรงเรียนเอกชนมีความคล่องตัวกว่าและเร็วกว่าโรงเรียนรัฐบาล สามารถสั่งซื้อได้ทันที หรือสามารถกู้ยืมก่อนได้ถ้าจำเป็น
ดังนั้น โรงเรียนเอกชนควรจะเป็นผู้นำในเรื่องต่อไปนี้
 1. ระบบการบริหาร จะต้องเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่เรียกกันว่า การบริหารฐานโรงเรียน (School Based Management) คือการบริหารที่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยในระดับโรงเรียน เพราะโรงเรียนเอกชนบริหารฐานโรงเรียนอยู่แล้ว กล่าวคือสามารถกำหนดนโยบายได้เอง จ้างครูได้เอง มีระบบการเงินและงบประมาณของตนเอง และมีระบบประเมินผลเอง
 2. การบริหารงบประมาณ ซึ่งโรงเรียนเอกชนบริหารแบบเต็มตัวและคล่องตัวอยู่แล้ว เพียงแต่จัดการบริหารให้เป็นระบบ ต้องมีบัญชีของโรงเรียนและต้องมีระบบการตรวจสอบ
 3. ระบบการประเมินผล โรงเรียนเอกชนต้องทำการประเมินผลภายในทุกๆ ปี และรับการประเมินผลภายนอก รวมทั้งต้องรายงานผลให้สาธารณชนรับรู้ผลการประเมินด้วย
 4. การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องสั่ง โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ตามหมวด 4 ซึ่งจะกลายเป็นจุดนำจุดขายของโรงเรียนเอกชนได้ เพราะการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นเรื่องใหญ่ และเป็นเรื่องสำคัญ
 5. การปฏิรูปครูและบุคลากร โรงเรียนเอกชนสามารถสั่งตัวเองให้ลงมือทำได้ทันที ทั้งการเป็นครูและผู้บริหารมืออาชีพ
 6. การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนเอกชนสามารถสั่งซื้อโดยไม่ต้องห่วงเรื่องคอร์ปชั่นเลย

2.3 แนวคิดการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” และ “การบริหารคุณภาพ”

มีผู้อธิบายความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

คุณภาพ หมายถึง การที่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถตอบสนองความต้องการหรือเกื้อกูลต่อผู้ใช้หรือลูกค้า และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าหรือผู้มารับบริการได้ด้วย (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุรยา. 2550: 20)

คุณภาพ หมายถึง การสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าด้วยการผลิตสินค้าและบริการที่ถูกต้องตรงกับความต้องการของลูกค้า (พยนต์ คุ่มร่ำไผ. 2550: 2)

คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณสมบัติทุกประการของสินค้า / การบริการที่สามารถสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า (วรรณ ตันเทียว. 2547: 2)

คุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ต้องการ โดยคำนึงถึงการสร้างความพอใจให้กับลูกค้า และมีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. ออนไลน์: 2002)

คุณภาพ หมายถึง กระบวนการจัดการขององค์กรเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการที่เป็นที่พอใจแก่ลูกค้า (Evan. 2008: 7)

จึงสรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานขององค์กรในการผลิตสินค้าหรือบริการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพอใจแก่ลูกค้า

เมื่อกล่าวถึงความหมายของคำว่า “การบริหารคุณภาพ” อาจหมายถึง หน้าที่ทางการบริหารที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยการกำหนดและการนำไปปฏิบัติจริงตามนโยบายคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการวางแผนคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ (วรรณ ตันเทียว. 2547: 4-5) หรือการบริหารคุณภาพหมายถึง การใช้วิธีการทำงานที่เป็นระบบที่ดีในการจัดการทุกเรื่องในองค์กรให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพผลิตภัณฑ์ คุณภาพบริการ คุณภาพการปฏิบัติงาน คุณภาพกระบวนการ และคุณภาพบุคลากร (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. 2550: 19) หรือ การบริหารคุณภาพหมายถึง กระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วยนโยบายคุณภาพ วัตถุประสงค์คุณภาพ การวางแผนคุณภาพ ระบบบริหารจัดการเชิงคุณภาพ ระบบการตรวจสอบหรือการประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ของพนักงาน และของสังคม (สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้. ออนไลน์: 2010)

ดังนั้น การบริหารคุณภาพจึงหมายถึง กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพในองค์กร เริ่มต้นด้วยการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดการ การตรวจสอบ และการปรับปรุง

ความสำคัญของการบริหารคุณภาพ

การบริหารคุณภาพเป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งให้องค์กรในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกและในประเทศไทยอย่างมากและอย่างไม่หยุด รวมทั้งเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคใหม่ได้อย่างดีอีกด้วย ผู้บริหารองค์กรจึงต้องพยายามคาดคะเนถึงการเปลี่ยนแปลง และมองการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อสามารถบริหารองค์กรอย่างมีกลยุทธ์ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. 2550: 1-2)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยในอนาคต

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

ซี. สงวนพันธ์ (C. Sanguanphant. 2553: ออนไลน์) กล่าวว่าแนวโน้มของกระแสโลกในอนาคตอันใกล้จะมีความเสี่ยงต่างๆ มากมาย เช่น

1. ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ (Economic Risks) อาทิ ค่าดอลลาร์ที่อ่อนตัวลง ราคา น้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น ราคาอาหารที่เปลี่ยนแปลงง่าย และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีนที่ชะลอตัวลง เป็นต้น

2. ความเสี่ยงด้านภูมิศาสตร์การเมือง หรือภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Risks) อาทิ การแสวงหาอาวุธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ ความไม่มั่นคงปลอดภัยของประเทศอัฟกานิสถาน และช่องว่างระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีระดับโลก

3. ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Risks) อาทิ อากาศที่แปรปรวน ความแห้งแล้ง แผ่นดินไหว มลพิษทางอากาศ การขาดแคลนน้ำ และการสูญหายของความหลากหลายทางชีวภาพ

4. ความเสี่ยงด้านสังคม (Societal Risks) อาทิ โรคระบาดร้ายแรง การอพยพย้ายถิ่นฐาน และความพิการซ้ำซ้อน

5. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี (Technological Risks) อาทิ การล่มสลายของโครงสร้างทางข่าวสารข้อมูล และการฉ้อโกงของข้อมูล

นอกจากนี้ อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) ได้จำแนกสถานการณ์ของโลกในอนาคตออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) สิ่งที่น่ากลัวของโลกในอนาคต (Future Shock) (2) คลื่นลูกที่สาม (The Third Wave) และ (3) อำนาจใหม่ (Power Shift) โดยแนวคิดเรื่องคลื่นลูกที่สามได้รับความสนใจอย่างมาก คลื่นลูกที่สามถือว่าเป็นรากฐานของภาพอนาคตสังคมใหม่ที่มีการปฏิวัติทางด้านเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ และสารสนเทศ สังคมจะแยกย่อยมีความหลากหลายสูง สังคมจะไม่เป็นสังคมที่มีศูนย์รวมในระดับโลก แต่จะต้องเป็นสังคมที่ยึดถือความหลากหลายเป็นหลัก ยึดถือความแตกต่างและเสรีภาพส่วนบุคคล ที่สำคัญการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมนั้น จะมีองค์กรในระดับสากลเป็นผู้ดูแล และถูกหลอมละลายเข้าไปสู่ระบบเครือข่ายในที่สุด

การวิเคราะห์แนวโน้มโลกในอนาคตจากมุมมองทั้งสองข้างต้นว่า มีความสอดคล้องและเหมือนกันในแง่ของความเป็นพลวัต เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน และเป็นสังคมที่มีความเสี่ยงสูง แต่มีความเห็นในทางตรงกันข้ามว่า การนำเสนอภาพที่น่าสะพรึงกลัวของโลกนี้ จะเป็นพลังอันสำคัญในการที่จะช่วยกันยับยั้งความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในโลกสมัยหน้า อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่จะทำให้มนุษย์มาช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ท่ามกลางความตึงเครียดที่โถมเข้าหาชีวิตความเป็นอยู่ของเราแทบไม่เว้นในแต่ละวัน และในท้ายที่สุดมนุษย์ทุกคนจะร่วมกันลดความเสี่ยงของสังคม ทำให้ความไม่แน่นอนอ่อนตัวลง เกิดเป็นการเคลื่อนไหวที่สำคัญของพลังมนุษย์ในการที่จะสร้างสมดุลให้แก่โลกใบน้อยของเราอีกครั้งหนึ่ง เพราะมนุษย์เรานั้นดำรงชีวิตอยู่ด้วยความฝัน ลงแรงกาย แรงใจ แรงสมองต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า งดงามกว่าอยู่เสมอ ดังนั้นโลกในอนาคตของเราถึงแม้ว่าจะเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลง แต่เราก็สามารถหาทางออก หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ ด้วยการสร้างพลังที่เข้มแข็งที่สกัดออกมาจากมันสมองอันชาญฉลาดของมนุษย์นั่นเอง

การมองภาพโลกอนาคตของ อัลวิน ทอฟเฟเลอร์ (Alvin Toffler) นั้น เขาได้มองไปถึงแนวคิดที่สี่ คือ ความมั่งคั่งปฏิวัติ (Revolutionary Wealth) (สกุณี อาชวานันทกุล. 2553: 27-28,33-34,46-47,51,58) ว่าเป็นการปฏิวัติความมั่งคั่งรูปแบบเดิม ซึ่งจะออกแบบชีวิต บริษัท และโลกของเราใหม่ ในปีแห่งอนาคตที่กำลังพุ่งเข้าหาเราอย่างรวดเร็ว เป็นการปะทะกันระหว่างการเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ทั้งในโลกรอบตัวเราและโลกข้างในตัวเรา ความมั่งคั่งปฏิวัติจะเปิดประตูเส้นทางชีวิตใหม่ๆ สำหรับทั้งผู้ประกอบการธุรกิจที่เปี่ยมความคิดสร้างสรรค์ และผู้ประกอบการด้านสังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ระบบความมั่งคั่งปฏิวัตินี้เป็นจุดเปลี่ยนของระบอบเศรษฐกิจจากระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ไปสู่เศรษฐกิจใหม่ที่ใช้ความรู้หรือมันสมองเป็นหลัก โดยเรียกระบบความมั่งคั่งที่ใช้ความรู้เป็นหลักว่า “เศรษฐกิจใหม่” (New Economy) โดยความหมายของความมั่งคั่งไม่จำเป็นต้องแปลว่าเงินหรือสินทรัพย์ แต่หมายถึงอะไรก็ตามที่ตอบสนองความจำเป็นหรือความต้องการ ระบบความมั่งคั่งก็คือแนวทางที่ความมั่งคั่งถูกสร้างขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ระยะที่หนึ่งตั้งอยู่บนการเพาะปลูก ระยะที่สองตั้งอยู่บนการผลิต และระยะที่สามตั้งอยู่บนการให้บริการ การใช้ความคิด การได้ความรู้ และการมีประสบการณ์

อัลวิน ทอฟเฟเลอร์ (สกุณี อาชวานันทกุล. 2553: 183-185,191) อธิบายว่า ความรู้ที่เป็นปัจจัยผลิตสร้างความมั่งคั่งนั้นแตกต่างจากทรัพยากรหรือสินทรัพย์อื่นๆ ดังนี้

1. ความรู้เป็นสิ่งที่ไร้การแย่งชิงโดยธรรมชาติ กล่าวคือ ยังมีคนใช้มันมากขึ้นเท่าไร แนวโน้มก็ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น คนล้านคนสามารถใช้ความรู้ก่อนเดียวกันโดยไม่ทำให้มันเหลือน้อยลง
2. ความรู้เป็นนามธรรม กล่าวคือ เราสัมผัส ลูบไล้ หรือตบมันไม่ได้ แต่สามารถจัดการกับมันได้
3. ความรู้ไม่เดินเป็นเส้นตรง กล่าวคือ เขาวนปัญญาเล็กๆ อาจส่งผลยิ่งใหญ่ได้
4. ความรู้เป็นเรื่องสัมพันธ์ กล่าวคือ ความรู้ทุกชิ้นมีความหมายก็ต่อเมื่อเรานำมันมาจัดวางคู่กับความรู้อื่นๆ ที่สร้างบริบทให้
5. ความรู้ผสมผสานกับความรู้อื่นๆ กล่าวคือ ความรู้อยิ่งมีมากเท่าไร ก็ยิ่งมีส่วนผสมมากมายและหลากหลายมากขึ้นเท่านั้น
6. ความรู้เป็นสิ่งที่เคลื่อนย้ายได้ดีกว่าสินค้าอื่นๆ กล่าวคือ มันสามารถถูกส่งในทันทีทันควันไปยังคนอื่นๆ ได้
7. ความรู้สามารถบีบอัดให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์หรือภาพนามธรรมได้
8. ความรู้สามารถถูกจัดเก็บในพื้นที่ที่เล็กลงเรื่อยๆ
9. ความรู้อาจเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ชัดแจ้งหรือโดยนัย แสดงออกหรือไม่แสดงออก แบ่งปันกันหรือเก็บงำไว้ก็ได้
10. ความรู้เป็นสิ่งที่ยากแก่การกักไว้ในขวด มันแพร่กระจายออกไปได้

ความรู้ที่เราทุกคนใช้ในการสร้างความมั่งคั่งรวมถึงความรู้โดยนัยที่ไม่แสดงออกซึ่งอยู่ข้างในหัวเรา ความรู้ที่ทำให้เรารอบรู้ เช่น ในการทำความเข้าใจกับผู้อื่นที่แวดล้อมตัวเราทุกวัน ความรู้แบบนี้

รวมถึงความรู้ว่าใครไวใจได้ นายจะมีปฏิกริยาอย่างไรต่อข่าวร้าย ทีมทำงานอย่างไร ทักษะในการทำงาน และพฤติกรรมที่เราเรียนรู้จากการสังเกตคนอื่น ความรู้แบบนี้รวมถึงความรู้เกี่ยวกับร่างกายและสมองของเราว่ามันทำงานอย่างไร และตอนไหนที่มันเอื้อให้เราทำงานได้ดีที่สุด ความรู้ในจิตใต้สำนึกคือความรู้ที่เราฟังพา ความรู้ที่เราอาจไม่รู้ตัวว่ามี ข้อเท็จจริงที่ว่าความรู้แบบนี้หลากหลายและอยู่ลึกมาก ดังนั้นการเพ่งมองให้ลึกถึงหัวใจของเศรษฐกิจในวันพรุ่งนี้จึงต้องอาศัยการแก้ปัญหาคำถามที่ความรู้เกี่ยวกับความรู้

ในขณะที่ อมราพร (2004: ออนไลน์) ได้รวบรวมข้อมูลจากบทความของนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศที่กล่าวถึงทิศทางของโลกอนาคตในทศวรรษหน้า ดังนี้

1. สังคมฐานความรู้ คือการที่สังคมต้องพึ่งความรู้มากขึ้น ระบบเศรษฐกิจ 2 ใน 3 ของโลกจะกลายเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จะกลายเป็นสิ่งที่มีมูลค่ามากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ แรงงานมีมูลค่าต่ำลง องค์กรต่างๆ จะต้องการแรงงานคนและเวลาน้อยลง แต่ต้องการคนที่รู้เรื่องเทคโนโลยีมากขึ้น คนที่มีความรู้และสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่านั้นที่จะได้รับผลพวงของการพัฒนาในโลกยุคใหม่ ดังความคิดเห็นของ อนุช อภาภิรม หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทยที่ว่า ผู้ที่จะอยู่รอดได้อย่างมั่นคงในสังคมข้างหน้าจึงต้องเป็นคณาความรู้ (knowledge worker) ซึ่งหมายถึงผู้ที่สามารถผลิตความรู้เองได้ หรือเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพราะในอนาคต การแข่งขันด้านการประกอบอาชีพจะยิ่งสูงขึ้น เรื่องง่ายๆ ง่ายๆ จะมีคนทำกันมาก สมมุติว่าจะเป็นครุวิทยาศาสตร์ ต่อไปก็ต้องไม่ใช่แต่สอนตามหลักสูตร แต่ต้องผลิตหนังสือ หรือคู่มือการสอนวิทยาศาสตร์เองได้ หรือเกษตรกรที่สรุปความรู้ขึ้นมาจากการทำเกษตรกรอินทรีย์ ก็นับเป็นคณาความรู้ได้ คือต้องเป็นคนที่มีจักคิดค้นนวัตกรรมใหม่ หรือไม่ก็ต้องเป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เทคโนโลยี ชีวภาพ เทคโนโลยีอวกาศ ความรู้ที่เคยมีอยู่ก็จะล้าสมัยและใช้การไม่ได้ คนรุ่นต่อไปจึงต้องพัฒนาตัวเองให้มีนิสัยแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะความรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ภาษาแห่งอนาคต ในอนาคตภาษาที่จะทวีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นจึงไม่ใช่ภาษาที่มนุษย์เคยใช้ติดต่อสื่อสารกันอีกต่อไป แต่จะเป็นภาษาที่มีตัวอักษรและกฎเกณฑ์การสะกดตีความใหม่ ซึ่งนอกจากภาษาดิจิทัลแล้ว ภาษาที่มนุษย์เพิ่งเข้าใจและเรียนรู้เมื่อไม่กี่ปีมานี้ แต่กำลังจะมีบทบาทเปลี่ยนแปลงโลกไปอย่างมหาศาลในวันข้างหน้า คือภาษาพันธุกรรม ซึ่งประกอบด้วยตัวอักษร 4 ตัว คือ A T C G ในยีนของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด เมื่อไรที่เราสามารถอ่านรหัสเหล่านี้และเรียบเรียงมันใหม่ได้ ก็จะนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์ใหม่ๆ ผลิตยาและวัคซีนรักษาโรค รวมไปถึงการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ อีกมากมาย เช่น ส้มที่เป็นวัคซีน หรือสบู่และเครื่องสำอางที่มุ่งขายเฉพาะผู้มีพันธุกรรมแบบใดแบบหนึ่ง

3. สุขภาพ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร เมื่อการปฏิวัติทางดิจิทัลและพันธุกรรมถูกผนวกเข้าด้วยกัน ก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในระบบเศรษฐกิจของโลก การบริการจะเป็นภาคที่เติบโตเร็วที่สุด เนื่องจากสินค้าได้ผลิตเป็นจำนวนมาก และกลายเป็นมาตรฐานเดียวกันหมด ไม่ว่าจะ เป็นเมล็ดพันธุ์ เครื่องจักร หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ในอุตสาหกรรมรถยนต์ ค่าขนส่ง และค่าประกันภัย ก็มีราคาแพงกว่าค่าเหล็กหรือค่าแรงกรรมกรแล้ว) และมูลค่าที่เกิดขึ้นในเศรษฐกิจภาค

บริการมากที่สุด คือสิ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับสุขภาพ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร ทอม ปีเตอร์ (Tom Peter) นักวิเคราะห์ระบบธุรกิจกล่าวว่า 90% ของพนักงานบริษัท จะเปลี่ยนรูปแบบไปภายใน 10-15 ปีนี้ คนส่วนใหญ่จะทำงานแบบที่ตอนนี้ยังไม่เกิดขึ้น จะเกิดอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่เราไม่เคยได้ยินมาก่อน เช่น นักชีวสารสนเทศ (Bioinformantists) ซึ่งจะทำงานกับข้อมูลทางพันธุกรรมจำนวนมหาศาล เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ทางคณิตศาสตร์ประยุกต์ สถิติ วิทยาการคอมพิวเตอร์ กับการพัฒนาตัวยาและเทคนิคการแพทย์ หรือนักจุลชีวนิเวศวิทยา (Geomicrobiologists) ซึ่งจะเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างศาสตร์สาขาทางชีววิทยา นิเวศวิทยา และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ส่วนในด้านคอมพิวเตอร์ ก็จำเป็นต้องมีผู้ออกแบบและดูแลเว็บไซต์ คนออกแบบแคตตาล็อกสินค้าออนไลน์ ซึ่งเรียกรวมกันว่า Explanation Graphic Designer รวมถึง Cybraian ที่จะคอยสอดส่องดูแลการเติบโตของเครือข่ายในไซเบอร์สเปซ ในแต่ละอุตสาหกรรมจะต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการผู้ที่แปลงความรู้เหล่านั้นออกมาให้คนอื่นเข้าใจได้ด้วย เช่น นักนิเทศศาสตร์เฉพาะสาขาชีววิทยา (Molecular Journalist) และยังคงรวมถึงอาชีพผู้ฝึกสอน หรือผู้ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ เช่น ผู้ให้คำแนะนำเรื่องการใช้เทคโนโลยีในองค์กร นักวิเคราะห์เครือข่ายสังคม ผู้ให้คำปรึกษากับพ่อแม่ ผู้แนะนำเกี่ยวกับอาชีพ และเมื่อความรู้กลายเป็นสิ่งที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สิทธิบัตรจึงกลายเป็นสิ่งที่สำคัญมากขึ้น ในปี ค.ศ.1996 ใบคำขอจดสิทธิบัตรในสหรัฐ มีถึงปีละห้าแสนรายการ ส่วนเกาหลีใต้ก็กำลังให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จากสิทธิบัตร 50 เรื่องใน ค.ศ. 1985 พุ่งขึ้นเป็น 3,362 เรื่องใน ค.ศ.1998 อย่างน้อย คนรุ่นต่อไปจึงควรที่จะมีความรู้ในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิบัตร ซึ่งจะก่อให้เกิดอาชีพใหม่ๆ ขึ้น โดยอาจจะจะเป็นนักกฎหมาย หรือตำรวจที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ก็ได้ มาร์วิน เจ เซตรอน (Marvin J. Cetron) ประธานบริษัท Forecasting International Ltd. และโอเวน เดวิส (Owen Davies) นักเขียนวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานของเขา ได้ให้สัมภาษณ์ลงในนิตยสาร The Futurist ว่า เทคโนโลยีจะทำให้อำนาจกับปัจเจกชนทำให้เกิดการอพยพย้ายการทำงานอย่างไร้พรมแดน น้อยคนนักที่จะทำงานในบริษัทเดียว หรือเชี่ยวชาญในทุกเรื่องตลอดชีพอีกแล้ว และหนทางที่จะทำให้ผู้คนเปลี่ยนตัวเองจากพนักงานบริษัทไปสู่อาชีพอิสระได้ คือการเรียนรู้ ทำความเข้าใจกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง รู้จักวางแผนการใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาชีพของตัวเองและในชีวิตประจำวันได้

ในมุมมองของ ศาสตราจารย์ ดร. จีระ หงส์ลดารมภ์ (2553: ออนไลน์) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกจากยุคต่างๆ ถึงปัจจุบันว่า จากยุคเกษตรกรรม สู่ยุคอุตสาหกรรม และสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ปัจจุบันโลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่สี่ หรือ Fourth Wave ซึ่งจะเน้นในเรื่องของ ความยั่งยืน (Sustainability) ความฉลาด (Wisdom) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) นวัตกรรม (Innovation) และทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)

สรุปได้ว่า โลกในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และการศึกษา โดยเฉพาะ การศึกษาจะเป็นยุคของสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ นั่นคือ ความรู้จะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโลก อนาคต

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในอนาคต ได้มีหลายหน่วยงานได้ศึกษาถึงการ เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในอนาคต พร้อมทั้งแสดงความคาดหวังต่อสภาพสังคมไทยและคุณลักษณะ ของคนไทย ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) กล่าวถึงปัจจัยขับเคลื่อนการ เปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้าว่า จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยภายนอกที่เป็น ผลกระทบมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีขั้นสูง การแพร่กระจายและ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ การแข่งขันที่รุนแรง การเพิ่มบทบาทและความสำคัญของความรู้ในสังคม การเชื่อมโยงถึงกันเป็นเครือข่าย การขยายตัวของกระแสประชาธิปไตย การแพร่กระจายของวัฒนธรรม ต่างๆ ในโลก กระแสการตื่นตัวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การแสวงหาการเติมเต็มในจิตใจ และ ปัจจัยภายในประเทศไทย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 วิถีคุณธรรมจริยธรรม การเปลี่ยนโครงสร้างประชากรของประเทศไทยในอนาคต การปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูปสุขภาพ ซึ่งจากปัจจัยทั้ง 2 ด้าน จะได้ภาพสังคมไทยในสองทศวรรษหน้าใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้าน สังคม และด้านการเมือง ดังนี้

1. ภาพอนาคตด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ความ รุนแรงยิ่งขึ้น ภาคบริการขยายตัวในระดับสูง ภาคอุตสาหกรรมปรับสู่การใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง มากขึ้น เกิดการว่างงานในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือจนถึงผู้บริหารระดับกลาง ความเหลื่อมล้ำระหว่างเมือง กับชนบทขยายตัวเพิ่มขึ้น

2. ภาพอนาคตด้านสังคม ได้แก่ สังคมที่มีความเป็นเมืองและเป็นสากลมากขึ้น สังคมที่การ คอรัปชันกระทำได้ยากขึ้น สังคมที่ตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น สังคมที่ให้ความสำคัญด้าน สิ่งแวดล้อมมากขึ้น สังคมที่มุ่งสู่การเรียนรู้มากขึ้น

3. ภาพอนาคตด้านการเมือง กล่าวคือ การเมืองไทยอยู่ใต้อิทธิพลการจัดระเบียบโลกใหม่ด้าน การค้า การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสูงขึ้น การเมืองที่โปร่งใสมากขึ้น

ส่วนภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้าประกอบด้วย

1. สังคมที่มีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึงสังคมที่สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดได้จากสิ่งที่มีอยู่ ในสังคม ทั้งจากคน ระบบ และสภาพแวดล้อม โดยให้มีการสูญเสียทรัพยากรในระบบให้น้อยที่สุด โดย สังคมที่มีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ คนในสังคมที่มีประสิทธิภาพ และระบบใน สังคมที่มีประสิทธิภาพ

2. สังคมที่มีความรู้เป็นฐานมีปัญญาเป็นแกนการพัฒนา

3. สังคมที่มีเอกภาพในความหลากหลาย

4. สังคมที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

5. สังคมที่ภูมิใจในความเป็นไทย

6. สังคมที่เน้นชุมชนวิถี

7. สังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม

และคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1. มิติด้านร่างกาย คือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกาย และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย

2. มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

3. มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการ และเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้

4. มิติด้านทักษะความสามารถ คือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี

ในอีกส่วนหนึ่ง พิณสุตา สิริรังศรี (2552: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้วิจัยภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี โดยเสนอสภาพปัจจุบันและแนวโน้มของบริบทโลกที่ส่งผลต่อการศึกษาในอนาคต 10-20 ปีข้างหน้า สรุปเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. สังคมโลกในอนาคตที่ส่งผลต่อสังคมไทยจะเป็นสังคม 3 ลักษณะ คือ

1.1 สังคมแข่งขัน ที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาและการแข่งขัน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้

1.2 สังคมสิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชนจะได้รับความสำคัญมากขึ้นในสังคมไทยจากการบังคับใช้กฎหมายที่มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

1.3 สังคมพอเพียง จากสภาวะการแข่งขันและวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะต่อเนื่องในอนาคต ทำให้สังคมไทยต้องหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางชีวิตและสังคม

2. เศรษฐกิจในอนาคตจะเป็นเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและมีความระมัดระวังมากขึ้น จากบทเรียนวิกฤติทางเศรษฐกิจโลกเมื่อปี 2540 และ 2551 ที่ผ่านมา และจะมีลักษณะ

2.1 ความเป็นโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายแหล่งเศรษฐกิจมายังเอเชีย

2.2 ลักษณะการผลิตและการบริการที่คำนึงถึงความเชี่ยวชาญที่เน้นขึ้นส่วนมากขึ้นตาม

ความถนัด ความชำนาญเฉพาะ

2.3 คุณภาพดีและราคาถูก

2.4 องค์กรประสิทธิภาพ/การเรียนรู้ แรงงานที่มีความรู้ (knowledge workers)

2.5 การจัดการความรู้

2.6 การวิจัยและพัฒนา

2.7 ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น ส่งผลให้เกิดทั้งเศรษฐกิจแข่งขัน และเศรษฐกิจพอเพียง

3. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทั่วโลกกำลังอยู่ในภาวะวิกฤต กล่าวคือ

3.1 สถานการณ์ด้านพลังงาน โลกจะยังคงมีเชื้อเพลิงประเภทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติอีกไม่ถึง 100 ปี และจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโลกอย่างรุนแรง จนทำให้เกิดการตื่นตัวพยายามหาพลังงานอื่นทดแทน

3.2 สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อโลกใน 2 ลักษณะ คือ ผลกระทบร่วมและผลกระทบต่อภูมิภาค ทั้งภาวะโลกร้อน น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ

3.3 การอนุรักษ์และการพัฒนา จำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานของการให้ความรู้ การบังคับปฏิบัติ และการใช้เทคโนโลยี เพื่อป้องกันสิ่งแวดล้อม

3.4 สิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อปลูกฝังและให้ความรู้แก่พลเมืองของตนในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4. ทิศทางของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสหัสวรรษใหม่ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

4.1 ด้านพลังงาน

4.2 ด้านสุขภาพและอาหาร

4.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร และจากการสำรวจของสถาบันวิจัยระดับโลก (สวทช. 2550) พบว่า เทคโนโลยีอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกสามารถจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่มหลัก คือ

4.3.1 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.3.2 เทคโนโลยีชีวภาพ

4.3.3 นาโนเทคโนโลยี

4.3.4 เทคโนโลยีวัสดุและเทคโนโลยีอื่น

5. สถานการณ์โลกจากอดีตส่งผลถึงปัจจุบัน ทำให้อนาคตจะเกิดการรวมตัวของประเทศต่างๆ และปกป้องผลประโยชน์ประเทศของตนมากขึ้น การเพิ่มความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน การปกครองที่คำนึงถึงการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบประชาธิปไตย ควบคู่กับความโปร่งใส และการตรวจสอบจากภาคประชาชนจะมีความสำคัญมากขึ้นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ส่งผลต่อการศึกษาที่ต้องคำนึงถึง

5.1 กระแสประชาธิปไตย

5.2 การกระจายอำนาจ

5.3 การจัดการศึกษาสำหรับชายแดนมากขึ้น

6. ประชากร

6.1 โครงสร้างประชากรที่จำนวนประชากรวัยเรียนจะลดลงถึงร้อยละ 25 ในอีก 15 ปีข้างหน้า

6.2 แนวโน้มผู้สูงอายุมากขึ้น สัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจะเพิ่มสูงขึ้น ขาดทักษะพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ และ 2 ใน 3 เป็นสตรี

6.3 การเคลื่อนย้ายประชากร มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานกันอย่างเสรีเกิดการทำงานข้ามชาติ และข้ามถิ่น และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต ขณะเดียวกันการกระจายตัวของประชากรโลก มากกว่าร้อยละ 60 จะอาศัยอยู่ในเมือง ทำให้ภาวะความเป็นเมืองเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการวางแผนและการบริหาร/จัดการศึกษาที่กลุ่มเป้าหมายและจำนวนเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนั้น พิณสุดา สิริธรรมศรี ได้เสนอภาพอนาคตประเทศไทยที่พึงประสงค์ใน 2 ประเด็นหลักต่อไปนี้ คือ บริบท และ คนไทย

1. บริบทที่พึงประสงค์ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการเมืองการปกครอง และด้านประชากร จะเป็นครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมปลอดภัย มีความเอื้ออาทร รักใคร่กลมเกลียว ประเทศมีความสามารถในการแข่งขัน เศรษฐกิจมั่นคง ประชาชนมีรายได้อย่างทั่วถึง สิ่งแวดล้อมและพลังงานได้รับการปกป้องและพัฒนามากขึ้น มีการปลูกจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและพลังงานผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค เกิดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มพูนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ก่อให้เกิดนวัตกรรมมากขึ้น ประชาชนเข้าถึงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมากขึ้นด้วย นโยบายการส่งเสริมและระบบการผลิตและพัฒนาจากรัฐ ขณะที่เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคมากขึ้น ผู้นำทางการเมือง/ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรมและเป็นต้นแบบที่ดีแก่ผู้เรียนและเยาวชน มีธรรมาภิบาลทางการปกครอง ประชาชนเรียนรู้และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ชุมชน เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษามากกว่าอดีตที่ผ่านมา และมีความชัดเจนมากขึ้น และจัดการศึกษาแทนรัฐ สำหรับประชากรที่ลดลงส่งผลให้เกิดการลงทุนด้านคุณภาพการศึกษาได้เพิ่มขึ้น ผู้สูงวัยที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมภูมิปัญญา และสังคมได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

2. ภาพอนาคตคนไทยที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบมีคุณภาพ รู้จริง รู้ลึก รู้กว้าง รู้ภาษา รู้เทคโนโลยี รู้รักษาสุขภาพ และมีคุณธรรม มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย อดทนและมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียว เอื้ออาทรและเกื้อกูลกันและกัน ดำรงตนตามครรลองของศาสนา รู้จักแสวงหาความรู้และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการจัดการตนเอง และปรับตัวในการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์

การจัดตั้งประชาคมอาเซียน

การรวมกลุ่มของประเทศอาเซียนซึ่งมีประเทศไทยอยู่ด้วยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่บาหลี ผู้นำอาเซียนเห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ประชาคมอาเซียนนี้จะประกอบด้วย 3 เสาหลัก (pillars) ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ASEAN Economic Community-AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) เสาหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากกับการพิจารณาการจัดการศึกษาของไทยในอนาคต คือ เสาหลักประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม (social security) โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ อาทิ (1) การพัฒนาสังคม โดยการยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากจนในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่างๆ ในสังคม (2) การพัฒนาการศึกษา การศึกษาระดับพื้นฐานและสูงกว่า การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงาน และการคุ้มครองทางสังคม (3) การส่งเสริมความร่วมมือในด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ และโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (4) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (5) การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิดและศิลปินในภูมิภาค

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า สังคมไทยในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงหลายด้านเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การศึกษา รวมทั้งทางด้านการเมือง และสุขภาพอนามัย ดังนั้นข้อเขียน ข้อคิดเห็น และงานวิจัยต่างๆ จึงกล่าวถึงคุณลักษณะของคนไทยที่ต้องการ เพื่อให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และพัฒนาสังคมอีกด้วย

ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553: 1-12,15-20) ได้ประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงในระดับโลกที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงกฎกติกาใหม่ของโลก การเกิดขั้วเศรษฐกิจหลายศูนย์กลางในโลก สังคมผู้สูงอายุของโลก ภาวะโลกร้อน และวิกฤตความสมดุลของพลังงานและอาหาร

2. การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ การติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่า ประเทศไทยเผชิญการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง และการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ที่ส่งผลถึงความเป็นอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทย และสภาพแวดล้อมของการพัฒนาในช่วงต่อไป ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคม คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพ แต่มีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและสติปัญญาของเด็ก กล่าวคือ การพัฒนาที่ผ่านมาได้ช่วยให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ทำให้ระดับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี 2551 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัย 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น 8.9 ปี แต่คุณภาพการศึกษายังมีปัญหา โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงจากร้อยละ 39.0 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 32,2 ในปี 2552 และยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 55 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี 2552 พบว่านักเรียน

บางกลุ่มยังมีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ คือ ด้านการอ่านร้อยละ 7.2 ด้านการเขียนร้อยละ 17.7 และ ด้านการคิดคำนวณร้อยละ 22.3 คนไทยเกือบร้อยละ 60 ของผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ไม่สามารถคิดเป็น ทำเป็น ทำให้ขาดทักษะในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้กลุ่มวัยเด็กมีพัฒนาการด้าน ความสามารถทางเชาว์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำ

ดังนั้น ประเด็นการพัฒนาประเทศที่ควรพิจารณาประการหนึ่งคือ มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มั่นคง และสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการ พัฒนาศักยภาพ รวมทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ ให้พร้อมรับการพัฒนาประเทศสู่สังคมฐานความรู้ และ ร่วมพัฒนาฐานรากของสังคมไทยให้เข้มแข็งในทุกมิติการพัฒนา สามารถสร้างเสถียรภาพให้เศรษฐกิจ ภายในประเทศ เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และดูแลสุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คนรุ่นต่อไปภายใต้สังคมคาร์บอนต่ำ รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญใน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้จัดทำวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2570 ซึ่งพิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ดังนี้ “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็น ไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะ แวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้าน อาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง และแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ใน ประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงมีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553: 52)

1. พัฒนาคตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ
2. ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในสังคม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน
3. พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม
4. ยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 เป็นเป้าหมาย

โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญกับ ยุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาคสู่อสังคมนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและความมั่นคงของอาหารและ พลังงาน ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาค และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาคสู่อสังคมนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนนั้น สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดแนวทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553: 92-95)

1. พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการที่เข้มแข็ง โดย

1.1 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ทุกระดับ ให้ได้มาตรฐานระดับชาติ และก้าวสู่มาตรฐานระดับสากลอย่างทั่วถึง ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ รักและภูมิใจในความเป็นไทย รู้สิทธิหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี อยู่ในกฎกติกาของสังคม

1.2 การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและวิทยาการต่างๆ เน้นการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาครูไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1.3 จัดให้มีกลไกการขับเคลื่อนและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาให้เชื่อมโยงทั้งในระบบนอกระบบ และในทุกระดับการศึกษา ตลอดจนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพของเด็กและเยาวชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2. พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยพัฒนาและเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และระดับอุดมศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตและพัฒนานักวิจัย ผู้สร้างและพัฒนานวัตกรรมในสาขาต่างๆ ตลอดจนการต่อยอดสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมระดับสูง ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่กับภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการที่สามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือเชิงสังคม

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมภูมิปัญญาและองค์ความรู้ใหม่ โดย

3.1 สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทัน ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน สร้างนิสัยใฝ่รู้ตั้งแต่วัยเด็ก ควบคู่กับการส่งเสริมให้อีกรและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

3.2 เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชนและประเทศ โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับภูมิสังคม ควบคู่กับการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา และศูนย์ทดลองของส่วนราชการต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ

3.3 การสร้างปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดย

3.3.1 พัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งจากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน และจัดให้มีการจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.2 การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
มาตรการภาษีที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้ออำนวยและส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ
ของคน เพื่อนำความรู้ความสามารถมาพัฒนาประเทศ ดังนั้น การศึกษาจึงต้องสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ และจะได้สร้างสังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประเทศชาติจะได้พัฒนาเท่าเทียมนานา
ประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

หลังจากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยทิศทาง
การศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต ทั้งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช 2550 นโยบายการศึกษาของรัฐบาล และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในท่ามกลางกระแส
โลกาภิวัตน์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2552: 9-12) ได้เสนอแนวทางการ
ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยกำหนดหลักการและกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์
เป้าหมาย และกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐานของหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คน
ไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” และกำหนดเป้าหมายภายในปี พ.ศ. 2561 ไว้ 3 ประเด็นหลัก
ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย พัฒนาผู้เรียนสถานศึกษา
แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถ
ดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มี
ประสิทธิภาพ
2. โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่ม
บทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด้วย

ทั้งนี้ ประเด็นหลักทั้ง 3 ประการดังกล่าวจะส่งผลให้คนไทยรุ่นใหม่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
2. มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
4. มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่น
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้าน
การซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 14-31) ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปโดยกำหนด
ประเด็นสำคัญ 4 ประการหลัก สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาคณาภพคนไทยยุคใหม่ โดยการพัฒนาคณาภพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความรู้ความสามารถ
2. พัฒนาคณาภพครูยุคใหม่ โดยการพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ใช้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
3. พัฒนาคณาภพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยการพัฒนาโครงสร้างให้เอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดชุมชนให้กระจายอย่างทั่วถึงในลักษณะห้องสมุดที่มีชีวิต พัฒนาแหล่งสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้
4. พัฒนาคณาภพการบริหารจัดการใหม่ โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาล ให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น พัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มีจุดเน้นอยู่ 4 ประการ กล่าวคือ การปฏิรูปคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพสถานศึกษา และคุณภาพการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารคู่มือแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางและแนวทางการดำเนินงาน เบื้องต้นให้รับทราบ และเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เอกสารดังกล่าวประกอบด้วยคู่มือ 5 รายการ สำหรับคู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 4) ได้กำหนดความคาดหวังดังนี้

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก
2. ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
3. ยกระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพ

รวมทั้งกล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นจุดเน้นของการวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 22)

1. มุ่งอนาคต การวางแผนกลยุทธ์เป็นแผนที่มุ่งความสำเร็จในอนาคต โดยการกำหนดกับทิศทางที่กำหนดไว้
2. เน้นจุดมุ่งหมายรวมขององค์กร เพื่อให้บรรลุตามทิศทางอนาคตที่กำหนดไว้ วางแผนกลยุทธ์ต้องมีการกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน นำไปปฏิบัติได้ในระยะเวลาที่กำหนด

3. เน้นกระบวนการ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ ซึ่งอาจเริ่มจากการกำหนดพันธกิจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การจัดทำแผนงานโครงการ การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ การควบคุมเชิงกลยุทธ์ การทบทวน และกำหนดกลยุทธ์ใหม่

4. เน้นภาพรวม การวางแผนกลยุทธ์ไม่ใช่การพิจารณาวิเคราะห์วางแผนเฉพาะด้าน เฉพาะส่วน หรือวางแผนงาน โครงการ กิจกรรม แต่มุ่งเน้นระดับของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และขับเคลื่อนระดับองค์กรโดยรวมทั้งระบบ

ส่วนการถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติให้ได้ผล ควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 50-52)

1. การทำให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างปัจจัยต่างๆ ภายในโรงเรียน กับแผนกลยุทธ์ โดยปัจจัยสำคัญที่ต้องทำให้เชื่อมโยง คือ

1.1 โครงการและงบประมาณ เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่า เมื่อได้รับการจัดสรรทรัพยากร และมีการดำเนินการตามโครงการแล้ว จะส่งผลต่อแผนกลยุทธ์ที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานสากล

1.2 โครงสร้างและกระบวนการทำงาน เพื่อให้มั่นใจว่าโรงเรียนมีการจัดและปรับโครงสร้าง และกระบวนการในการทำงาน เพื่อรองรับการมุ่งสู่มาตรฐานสากลและสนับสนุนแผน กลยุทธ์

1.3 สมรรถนะและความสามารถของบุคลากร เพื่อให้แผนกลยุทธ์ได้รับการขับเคลื่อน และปฏิบัติตามได้เป็นผลสำเร็จ จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ที่จะบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

1.4 วัฒนธรรมและค่านิยมในการทำงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ของบุคคลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และปฏิบัติตามความรับผิดชอบและงานตามแผนกลยุทธ์มุ่งสู่การ เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

1.5 ความรู้และระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้มีแหล่งความรู้และระบบข้อมูลสารสนเทศที่ ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์และบริหารโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

1.6 ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากรทุกระดับ เป็นระบบที่ผลักดันและสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทียบเท่ามาตรฐานสากล

1.7 ระบบการจูงใจและผลตอบแทน เพื่อให้เป็นระบบที่เกื้อหนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็ม ศักยภาพมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ระดับสูง

2. การทำให้โรงเรียนมีความสามารถในการแปลงแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ โดยความสามารถ ที่โรงเรียนควรมีประกอบด้วย

2.1 ทักษะความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัตินั้นต้อง อาศัยความต่อเนื่อง

2.3 การมีผู้รับผิดชอบต่อการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดการมองภาพรวม หรือ ความเชื่อมโยงทั้งหมดในการขับเคลื่อน

2.4 ความยืดหยุ่นและมุ่งเน้นนวัตกรรม คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานสากล

2.5 การทำงานเป็นทีมในการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์

2.6 การแบ่งปันความรู้ของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อช่วยกันปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์

จากคู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล กล่าวถึงกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล คือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ โดยประยุกต์แนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award – TQA) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดและค่านิยมหลัก 11 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 3-6)

1. การนำที่มีวิสัยทัศน์ร่วม (Visionary Leadership) ผู้นำระดับสูงจะต้องเป็นผู้กำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน และมีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ
2. การศึกษาที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง (Learning-Centered Education) โรงเรียนมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียน และแปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตร และการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม
3. การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล (Organizational and Personal Learning) โรงเรียนจัดระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ และส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน
4. การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม (Valuing Faculty, Staff and Partners) โรงเรียนแสดงถึงการเห็นคุณค่าของครูและบุคลากร โดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมการทำงาน สวัสดิการ ฯลฯ จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ
5. ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น (Agility) ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะทำให้สามารถลดรอบเวลาและต้นทุนในการพัฒนาคุณภาพ
6. การมุ่งอนาคต (Focus on the Future) การพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและส่วนแบ่งทางการศึกษา ตลอดจนการจัดหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการ กำลังคนในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โรงเรียนจึงต้องมีแนวคิดที่มุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ โดยการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร

สร้างโอกาสทางนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เตรียมตัวมุ่งสู่อนาคตที่เป็นเป้าหมายทางเลือกอย่างเหมาะสม

7. การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม (Managing for Innovation) โรงเรียนต้องแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการบริการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น

8. การบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูลจริง (Management by Fact) โรงเรียนได้วางแผน ตัดสินใจ และดำเนินการต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งการบริหารระบบพื้นฐานข้อมูลจริงนี้จะมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การปรับปรุงผลการดำเนินการ และการเปรียบเทียบกับคู่เทียบเคียงหรือระดับเทียบเคียงของ “วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ”

9. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ/สังคมและความเป็นพลเมืองดี (Public/Social Responsibility and Citizenship) โรงเรียนมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน ด้วยการมุ่งเน้นการดูแล สุขอนามัย สภาพแวดล้อมของชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมทั้งบุคลากรของโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรมและจรรยาบรรณต่อสาธารณะ

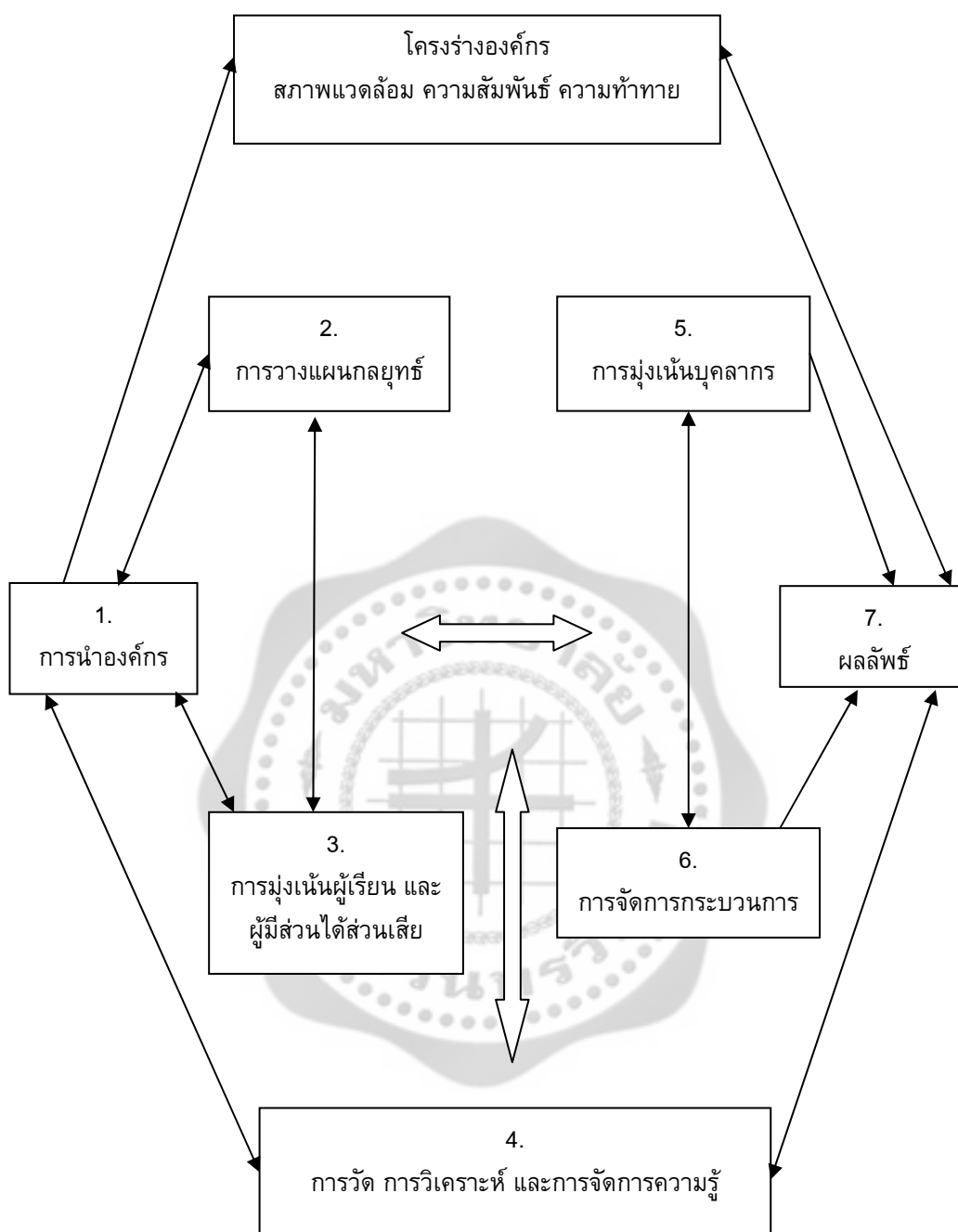
10. การมุ่งเน้นผลงานและการสร้างคุณค่า (Focus on Result and Creating Value) โรงเรียนได้วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลลัพธ์ที่สำคัญในทุกระดับงาน ที่แสดงให้เห็นว่ามุ่งเน้นการสร้างคุณค่า และผลสำเร็จของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ

11. มุมมองเชิงระบบ (System Perspective) โรงเรียนสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยง แผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน

จากแนวคิดและค่านิยมหลัก 11 ประการ เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติการที่เป็นเลิศของโรงเรียน ได้ถูกนำมาผนวกเป็นองค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 7-8)

1. การนำองค์กร (Leadership)
2. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)
3. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus)
4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management)
5. การมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus)
6. การจัดการกระบวนการ (Process Management)
7. ผลลัพธ์ (Performance Results)

ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). หน้า 8.

1. การนำองค์กร (Leadership) การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนชี้้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียนของผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งระบบ ธรรมเนียมปฏิบัติของโรงเรียน และการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบต่อชุมชน

วิธีการที่ผู้นำระดับสูงสื่อสารกับบุคลากร การพัฒนาผู้นำในอนาคต การวัดผลการดำเนินงานในระดับองค์กร และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และวิธีปฏิบัติที่แสดงถึงความ เป็นพลเมืองดี

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ การจะปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงวิธีการวัดความสำเร็จ และการรักษา ความยั่งยืนของโรงเรียนในระยะยาว

3. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนา การศึกษาของโรงเรียน และครอบคลุมวิธีการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงวิธีการที่โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้ สารสนเทศนี้เพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement , Analysis and Knowledge Management) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้ การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการทบทวนผลการ ดำเนินการ และใช้ผลการทบทวนในการปรับปรุงผลการดำเนินการ เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุงผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการดำเนินงาน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียน

5. การมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus) เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการผูกใจ การพัฒนา และการจัดการบุคลากร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพของบุคลากรอย่างเต็มที่ และสอดคล้องไป ในทิศทางเดียวกับพันธกิจ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการโดยรวมของโรงเรียน รวมถึงการประเมินขีด ความสามารถและอัตรากำลัง และการสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดผลการ ดำเนินงานที่ดี

6. การจัดการกระบวนการ (Process Management) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนด สมรรถนะหลักและระบบงาน และการออกแบบการจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญ เพื่อนำ ระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และโรงเรียนประสบความสำเร็จ รวมทั้งการ เตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน

7. ผลลัพธ์ (Performance Results) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงาน ของโรงเรียน และการปรับปรุงในด้านที่สำคัญ ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning Outcomes) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer-Focused Outcomes) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณและการเงิน (Budgetary and Financial Outcomes) ผลลัพธ์ด้าน การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Outcomes) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ (Process Effectiveness Outcomes) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร (Leadership Outcomes) นอกจากนั้นยังเป็นการ ตรวจสอบประเมินระดับผลการดำเนินการ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่นที่จัด

การศึกษาและบริการในลักษณะเดียวกัน โดยจะแสดงข้อมูลสำคัญของระดับ (Levels) แนวโน้ม (Trends) ผลผลิตภาพ (Productivity) ประสิทธิภาพ (Effective) ในรอบเวลา (Cycle Time) ของการดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบัน ผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจประเมินจะเป็นสารสนเทศ ตัวชี้วัดความก้าวหน้า เพื่อประเมินปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการ โดยมีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับกลยุทธ์ของโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระบบบริหารจัดการสถานศึกษา และการประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.4 ผลการศึกษาและผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2539: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้นำเสนออนาคตภาพของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอีก 12 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2538 -2550) โดยจำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. อนาคตภาพของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีความน่าพึงประสงค์สูงและความเป็นไปได้สูง

1.1 รัฐยังคงมีนโยบายเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาต่อไป และมีนโยบายเปิดโอกาสให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประเภทสามัญศึกษามากขึ้น โดยมีจุดเน้นในระบบและประเภทให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมโดยรวม รัฐจะปรับแนวปฏิบัติให้โรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาประเภทสามัญศึกษามากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ควรเน้นการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล เช่น อาชีวศึกษา หรือระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาในขณะที่การจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อมวลชนเป็นหน้าที่ของรัฐ

1.2 โรงเรียนเอกชนจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านวิชาการและการเงินเพิ่มขึ้น โดยเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก สำหรับโรงเรียนเอกชนการกุศลและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ รัฐยังคงส่งข้าราชการครูไปช่วยสอนต่อไป

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนยังคงมีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนต่อไป โดยเพิ่มบทบาทการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนมีมาตรฐานและคุณภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด บทบาทใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้แก่ การชี้ช่องทาง และส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา

1.4 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จะมีอิสระในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนมากขึ้น โดยอิงกรอบของหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จะมีการเรียนการสอนมากกว่า 1 ภาษา เมื่อเด็กเรียนรู้ภาษาแม่เข้มแข็งแล้ว จะมีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น จะมีการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และครูโรงเรียนเอกชนจะปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากขึ้น

1.5 เทคโนโลยีการศึกษา จะมีบทบาทต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน เอกชนประเภทสามัญศึกษาเพิ่มขึ้น อีกทั้งจะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสำนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้วย

1.6 เอกชนจะถือว่าการลงทุนทางการศึกษา เป็นการลงทุนทางธุรกิจอย่างหนึ่ง จะมีการนำระบบธุรกิจมาใช้มากขึ้น ผู้จัดการโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการบริหารเป็นอย่างดี และมีความรู้ด้านการศึกษาพอที่จะเข้าใจเรื่องการศึกษาได้ โรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้บริหารโดยมีอาชีพจะต้องปิดกิจการเป็นจำนวนมาก และการบริหารตามระบบครอบครัวจะลดลงอย่างมาก

1.7 ผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาต่อไป แม้โรงเรียนจะเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนค่อนข้างสูงก็ตาม โรงเรียนที่ผู้ปกครองนิยมจะต้องเป็นโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงเท่านั้น

1.8 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนจะเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ไม่เกินอัตราที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจะสามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามความเหมาะสม แต่ถ้าเกินอัตราที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดก็ต้องจัดหาทุนให้นักเรียนเรียนดีแต่ยากจนได้เรียนฟรี อย่างไรก็ตามโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจะต้องพึ่งตนเองมากขึ้น โดยเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้เสรีตามกลไกตลาด

1.9 นักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมศึกษา จะมีคุณภาพทัดเทียมกับนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนของรัฐ และนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีความสามารถทางภาษาอังกฤษ โดยเฉลี่ยดีกว่านักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนของรัฐ

1.10 กลยุทธ์ที่ทำให้โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่

1.10.1 การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียน

1.10.2 มีการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.10.3 มีการส่งเสริมด้านวิชาการ

1.10.4 มีการกระตุ้นให้เจ้าของโรงเรียนมีใจรักและหาวิธีการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.10.5 ให้โรงเรียนเอกชนเป็นนิติบุคคล

1.10.6 ทำให้โรงเรียนมีความเป็นสากล

1.10.7 ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทำหน้าที่เป็นหน่วยส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา

ลงทุนทางการศึกษา

1.11 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจะลดลง แต่จะเพิ่มในประเภทโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยเน้นสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

2. อนาคตภาพของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีความน่าพึงประสงค์สูง แต่มีความน่าเป็นไปได้ปานกลาง

2.1 รัฐจะขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และจะให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน โดยการจัดตั้งและพัฒนาโรงเรียนเอกชนในบางเขตให้มากขึ้น รัฐจะปรับนโยบายโดยกำหนดให้ชัดเจนว่าจะเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับใด มากน้อยเพียงใด โดยรัฐจะยึดหลักกว่าอะไรที่เอกชนทำได้ดีให้เอกชนทำต่อไป รัฐจะไม่มุ่งงบประมาณเปิดโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาแข่งกับเอกชน

2.2 รัฐจะสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเป็นศูนย์ INTERNET ให้แก่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมโรงเรียนเอกชนทั้งด้านวิชาการและบุคลากรให้มากขึ้น และค่อยๆ ลดเงินอุดหนุนตามความเหมาะสม ให้การอุดหนุนจะดำเนินการในรูปเงินเบ็ดเสร็จ โดยคิดเทียบจากค่าใช้จ่ายรายหัวของโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐาน

2.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะมีบทบาทในการอุดหนุนและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนพึ่งตนเองได้ มีอิสระและบริหารได้คล่องตัว

2.4 โรงเรียนที่จัดตั้งใหม่จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีความมั่นคง และมีการพัฒนาคุณภาพวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการตัดตั้งกองทุนเงินบริจาค

2.5 โรงเรียนเอกชนทุกระดับจะได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพเพื่อเข้าสู่ระดับสากล

2.6 จะมีการเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเฉพาะสื่อเอนกทัศน์ (multimedia) เสริมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานห้องสมุด ทำให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถติดต่อเครือข่ายด้วยระบบคอมพิวเตอร์

2.7 โรงเรียนเอกชนจะแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐโดยไม่หวังผลกำไรเกินควร จะอาศัยมุมมองทางธุรกิจมาช่วยจัดการให้มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลกำไรมาพัฒนาการศึกษา ในอนาคตโรงเรียนจะกำหนดโครงสร้างเงินเดือนครูและบุคลากรอย่างชัดเจน

2.8 จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนโดยเสรีอันมีผลทำให้ระบบเงินบริจาคอาจ จะหมดไป

2.9 รัฐจะให้สวัสดิการครูโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกับครูโรงเรียนของรัฐ ครูโรงเรียนเอกชนจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเช่นเดียวกับครูโรงเรียนของรัฐ ครูโรงเรียนเอกชนจะได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อย่างน้อย 2 สัปดาห์ต่อปีทุกปี

2.10 นักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาจะมีคุณภาพทัดเทียมกับนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนของรัฐ กลยุทธ์ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่

2.10.1 จัดคูปองการศึกษา หรือบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน

2.10.2 ผู้บริหารโรงเรียนมืออาชีพที่มีจิตสำนึกความเป็นครู

2.10.3 รัฐกำหนดนโยบายอย่างเด่นชัดในการส่งเสริมให้เอกชนแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษา

การศึกษา

2.10.4 ให้โรงเรียนเอกชนปรับค่าธรรมเนียมการเรียนตามความเป็นจริง

2.10.5 จัดกลุ่มความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง หรือระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนของรัฐ

2.10.6 นักเรียนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะมีเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก

3. อนาคตภาพของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่มีความน่าพึงประสงค์น้อยที่สุด แต่มีความเป็นไปได้ปานกลาง

โดยภาพรวมขวัญและกำลังใจ และความมั่นใจในอนาคตของครูโรงเรียนเอกชน จะต่ำกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล

ในขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545: 15-33) ได้เสนอผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาเอกชน และกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2544 -2554) ดังนี้

1. บริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า มีคุณลักษณะดังนี้

1.1 เป็นนิติบุคคล

1.2 จัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

1.3 มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ

1.4 มีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถานศึกษา

1.5 มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชน

1.6 ผู้เรียนสมัครใจเข้าเรียน

1.7 ได้รับการอุดหนุน สนับสนุน/ส่งเสริมอย่างเพียงพอจากรัฐ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน

สมาคม

1.8 เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

2. การบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่

2.1 ผู้บริหาร ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

2.1.1 ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และเมตตาธรรม

2.1.2 มีความรับผิดชอบ เสียสละ อุทิศตน เป็นแบบอย่างที่ดี

2.1.3 มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูง (ผู้บริหารมืออาชีพ)

2.1.4 มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการจัดการศึกษา

2.1.5 เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของบุคลากรและชุมชน

2.1.6 เป็นผู้นำที่ดี (กระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจอย่างรวดเร็ว และมี

ความเป็นประชาธิปไตย)

- 2.2 พฤติกรรมการบริหารจัดการ ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้
 - 2.2.1 บริหารเป็นระบบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้
 - 2.2.2 มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน
 - 2.2.3 มีคณะกรรมการบริหาร
 - 2.2.4 มีการทำงานเป็นทีม
 - 2.2.5 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
 - 2.2.6 สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่า
 - 2.2.7 มีการสรรหาและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ
 - 2.2.8 บริหารการเงินและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.2.9 นิเทศ/กำกับติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
 - 2.2.10 นำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน
3. ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก สถานศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องมีสิ่งต่อไปนี้
 - 3.1 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
 - 3.2 อาคารสถานที่ที่เพียงพอ มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย
 - 3.3 ห้องเรียน ห้องประกอบ ที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน
 - 3.4 สื่อ/เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงพอ และเหมาะสมกับผู้เรียน/กิจกรรมการเรียน การสอน
 - 3.5 มีแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
 - 3.6 มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
 - 3.7 มีบุคลากรสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ
 - 3.8 มีบริการและสวัสดิการนักเรียนที่มีคุณภาพทั่วถึง และเป็นระบบ
4. การจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้แก่
 - 4.1 ครู ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะดังนี้
 - 4.1.1 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
 - 4.1.2 มีวิญญูณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ
 - 4.1.3 มีความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ
 - 4.1.4 มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.1.5 มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ๆ
 - 4.1.6 มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
 - 4.1.7 มีขวัญและกำลังใจดี

4.2 พฤติกรรมการสอน ซึ่งต้องมีคุณลักษณะดังนี้

4.2.1 ครูทำงานเป็นทีม

4.2.2 ครูมีความเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนใกล้ชิดและทั่วถึง

4.2.3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2.4 มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน

การสอน

4.2.5 มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายและต่อเนื่อง

และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

4.2.6 มีการจัดกิจกรรม/โครงการ/โครงการพิเศษที่ส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียน

หลากหลาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักในวิชาและรักสถานศึกษา

4.3 หลักสูตร ซึ่งต้องมีคุณลักษณะดังนี้

4.3.1 มีหลักสูตรที่บูรณาการ (ความรู้ ทักษะ และคุณค่า) สอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้เรียนและมีความเป็นสากล

4.3.2 มีการบริหารหลักสูตรอย่างครบวงจร (วิเคราะห์ จัดทำแผนการสอน ประเมินการ

ใช้ ปรับปรุงและพัฒนา)

4.4 พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ซึ่งต้องมีคุณลักษณะดังนี้

4.4.1 ทำงานเป็นทีม

4.4.2 ให้ความร่วมมืออย่างดีในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

4.4.3 ริเริ่ม แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและนำเสนอผลงานของตนเองและกลุ่มได้

4.4.4 ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มได้

5. คุณภาพผู้เรียน ซึ่งต้องมีคุณลักษณะดังนี้

5.1 เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีสำนึกความเป็นไทย

5.2 มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ และมีความสามารถพิเศษอื่นๆ

เช่น ดนตรี กีฬา ฯลฯ

5.3 มีคุณภาพตามปรัชญา/เป้าหมาย/ความต้องการของสถานศึกษา

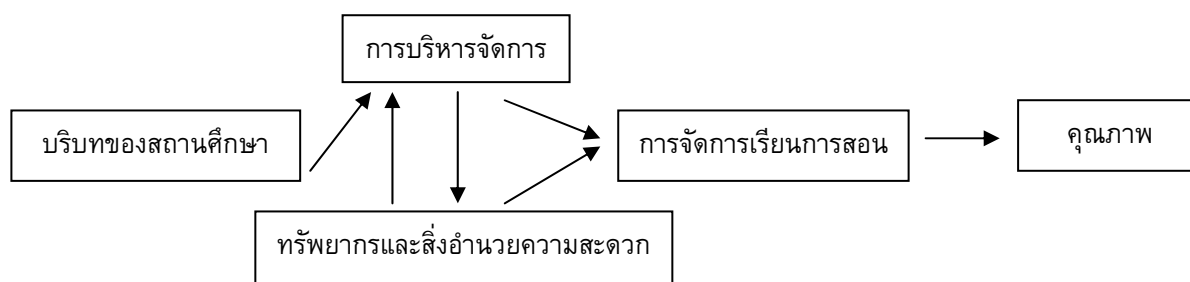
5.4 ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีสุขภาพดี ปลอดภัยจากอบายมุขและสารเสพติด

5.5 มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

รัฐนี้ ชังชู (2549: 221-224) ได้เสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ คือ

1. โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการ
3. การบริหารงานงบประมาณ
4. การบริหารงานบุคคล
5. การบริหารงานทั่วไป

ดั่งภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

ที่มา: รัชนี้ ชังชู. (2549). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา*. หน้า 222.

โครงสร้างการบริหารสถานศึกษามีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่ดูแล เสนอแนะ และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ให้ดำเนินการตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารัฐของสถานศึกษา โดยมีผู้รับใบอนุญาตและผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารโรงเรียน ส่วนสายงานบังคับบัญชาผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบดูแล ควบคุม บังคับบัญชา กลุ่มงาน 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหารงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล และกลุ่มงานบริหารงานทั่วไป แต่ละกลุ่มงานจะมีผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบแต่ละงานขึ้นตรงต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มงานวิชาการมีคณะกรรมการดูแลงานหลักสูตรและการสอนและส่งเสริมงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียน โดยมีผู้ช่วยงานวิชาการเป็นประธาน กลุ่มงานวิชาการแยกงานออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ งานระดับปฐมวัย งานระดับประถมศึกษา และงานระดับมัธยมศึกษา งานแต่ละระดับชั้นจะมีคณะกรรมการระดับชั้นประกอบด้วยหัวหน้าระดับชั้นและครูเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบดูแลงานวิชาการ ซึ่งแยกเป็น 2 งานคือ งานหลักสูตรและการสอน และงานส่งเสริมวิชาการ และขึ้นตรงกับผู้ช่วยวิชาการและคณะกรรมการวิชาการ ในกลุ่มงานวิชาการอาจมีอนุกรรมการเฉพาะกิจทำหน้าที่งานวิชาการที่เร่งด่วนของโรงเรียน อนุกรรมการเฉพาะกิจจะประกอบด้วยตัวแทนของระดับชั้น หน้าที่ของงานวิชาการแต่ละระดับชั้นจะทำหน้าที่กำหนดแผนงานวิชาการของแต่ละระดับชั้น กำกับติดตามงานวิชาการตามแผนงานในแต่ละระดับชั้น การพัฒนาหลักสูตรและการสอนของแต่ละระดับชั้น รวมถึงการนิเทศติดตามผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คณะกรรมการระดับชั้นจะเป็นผู้วางแผนดำเนินการ ซึ่งขึ้นตรงต่อผู้ช่วยงานวิชาการและคณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการวิชาการจะประกอบด้วยประธาน คณะกรรมการระดับชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนงานส่งเสริมวิชาการจะเป็นการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งรับผิดชอบดูแลห้องปฏิบัติการต่างๆ งานทะเบียนและ

วัดผลของนักเรียน งานแนะแนวทางการศึกษา งานประกันคุณภาพสถานศึกษา งานส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ เป็นกลุ่มงานที่ขึ้นตรงกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับใบอนุญาต มีผู้ช่วยงานบริหารงบประมาณควบคุมดูแลงานแผนงานและงานการเงิน โดยมีบทบาทหน้าที่ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนด งานแผนงานจะประกอบด้วยการจัดทำแผนงานของโรงเรียน การเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา งานการเงินเป็นการบริหารการเงิน การควบคุมค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนงาน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารงานบัญชีกลุ่มงานบริหารงานบุคคล มีผู้ช่วยงานบริหารงานบุคคลขึ้นตรงกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับใบอนุญาตรับผิดชอบงานบุคลากรและงานพัฒนาบุคลากร การดูแลการปฏิบัติงานบุคลากร มีคณะ กรรมการแยกการดูแลแต่ละระดับชั้นเป็นระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แต่ละระดับชั้นจะขึ้นตรงกับผู้ช่วยงานบริหารงานบุคคล ผู้ช่วยงานบริหารงานบุคคลจะทำหน้าที่วางแผนอัตรากำลัง การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละระดับชั้น รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร งานด้านสวัสดิการ การส่งเสริมและสนับสนุนผลงานวิชาการของบุคลากร การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป มีผู้ช่วยงานบริหารงานทั่วไปขึ้นตรงกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับใบอนุญาต งานบริหารงานทั่วไปจะแบ่งงานออกเป็นระดับชั้นเป็นงานระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แต่ละระดับชั้นมีหัวหน้างานทั่วไปรับผิดชอบเป็นประธานคณะกรรมการระดับชั้นเป็นผู้ปฏิบัติงานและประสานงาน ขึ้นตรงกับผู้ช่วยงานบริหารงานทั่วไป ลักษณะงานของแต่ละระดับชั้นแบ่งเป็นงานดูแลอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน งานกิจการนักศึกษา ส่วนงานธุรการขึ้นตรงกับผู้ช่วยบริหารงานทั่วไป งานบริหารงานทั่วไปของแต่ละระดับชั้นจะดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีความปลอดภัย ทั้งทรัพย์สิน การเรียน การทำงาน รวมถึงความปลอดภัยของพัสดุครุภัณฑ์ ส่วนงานกิจการนักศึกษาเป็นงานพัฒนานักเรียน โดยร่วมมือกับฝ่ายวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนรวมถึงการพัฒนาระบบและเครือข่ายการศึกษา งานสัมพันธ์ชุมชนจะเป็นการวางแผนปฏิบัติการร่วมกับชุมชน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ส่วนงานประชาสัมพันธ์เป็นการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของโรงเรียน งานธุรการเป็นงานสารบรรณ งานสารสนเทศ งานทะเบียนและสถิติ การจัดระบบงานและการบริหารงานทั่วไป การพัฒนาองค์การ งานเหล่านี้จะขึ้นตรงกับผู้ช่วยผู้บริหารงานทั่วไป

กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2552: 115-116) ได้เสนอผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนในการจัดการศึกษาเอกชน มีทั้งหมด 9 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน
2. ปัจจัยการเรียนการสอน
3. ปัจจัยผู้บริหารโรงเรียน
4. ปัจจัยการดำเนินกิจการโรงเรียน
5. ปัจจัยการบริหารบุคลากร

6. ปัจจัยมาตรการกำกับดูแลโรงเรียนเอกชน
7. ปัจจัยบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
8. ปัจจัยการมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอกโรงเรียน
9. ปัจจัยนโยบายของรัฐในการรับนักเรียนและครู

จากจำนวนปัจจัยทั้ง 9 ปัจจัยข้างต้น ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโดยรวมเห็นว่า ปัจจัยผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญมากที่สุดต่อการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนในการจัดการศึกษาของเอกชน ส่วนปัจจัยที่เหลืออีก 8 ปัจจัย มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับคือ ปัจจัยการเรียนการสอน ปัจจัยแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน และปัจจัยการบริหารงานบุคลากร

เมื่อพิจารณารายข้อที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดของปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับมีดังนี้

1. ปัจจัยแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน ได้แก่ การกำหนดให้มีสวัสดิการจากกองทุนฯ ครอบคลุมถึงครอบครัวครูเอกชน การกำหนดให้มีกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน และการกำหนดให้รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนตามความเหมาะสม
2. ปัจจัยการเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และค่านิยมของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่นักเรียน
3. ปัจจัยผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและนักเรียน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการจัดการศึกษา คุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน และผู้บริหารเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของบุคลากรและชุมชน
4. ปัจจัยการบริหารบุคคล ได้แก่ ครูในโรงเรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ครูในโรงเรียนสอนตรงความถนัด และโรงเรียนมีจำนวนครูตามเกณฑ์ภาระงานสอน

ในส่วนการกำหนดนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 119-122) ได้รายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนด้านความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้านการให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนมากที่สุดประมาณร้อยละ 60.89 รองลงมา เป็นการสนับสนุนทางด้านการบริหารและจัดการศึกษาให้มีความเป็นอิสระภายใต้การกำกับของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 58.10 ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือทางด้านการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาลครบถ้วนตามที่ได้เสนอไปคิดเป็นร้อยละ 59.22 และต่างเป็นว่าเงินอุดหนุนดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 45.25 ส่วนประเด็น

ความเสมอภาคในการให้เงินอุดหนุนรายหัวระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีเห็นว่าไม่มีความเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 40.78 โรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 58.66 ใช้จ่ายเงินอุดหนุนเป็นเงินเดือนบุคลากร รองลงมาประมาณร้อยละ 40.78 นำไปใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนเอกชนที่ทราบหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดั้นมีเพียงร้อยละ 39.11 และประมาณร้อยละ 29.05 เห็นด้วยอย่างมากกับหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวของรัฐบาลที่ใช้อยู่ปัจจุบัน

โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมทางด้านวิชาการคิดเป็นร้อยละ 39.66 ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาครูประจำการ ส่วนการสนับสนุนทางด้านการลงทุนมีโรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 14.53 ได้รับการสนับสนุน ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับการสนับสนุนทางด้านการลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษีผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้คิดเป็นร้อยละ 12.85 ทั้งนี้โรงเรียนเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีบางประการว่าควรมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมจนสามารถปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 59.78 ทราบเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาแต่มีโรงเรียนเอกชนเพียงร้อยละ 10.06 ที่ได้เคยแสดงความจำนงขอเงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนโดยขอเงินมาเพื่อใช้ในการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคารเรียน โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 51.40 เห็นว่าค่อนข้างเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ประมาณร้อยละ 58.66 เห็นว่า การทำรายงานหลังจากการบริหารโรงเรียนครบ 1 ปี มีความเหมาะสมดีแล้ว ส่วนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างคล่องตัวในระดับพอสมควร คิดเป็นร้อยละ 49.72 สำหรับการเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานภายใต้การกำกับของรัฐ ประมาณร้อยละ 27.93 เห็นว่า รัฐให้ความสนับสนุนในระดับปานกลาง จากข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายด้านนี้พบว่า มีกฎระเบียบบางเรื่องยุ่งยากซับซ้อน เช่น การขออนุญาตเปิดสอนในหลักสูตรใหม่ หรือการบรรจุครูชาวต่างชาติ

จากผลการประเมินดังกล่าว และเพิ่มเติมสรุปผลจากการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการรัฐในการสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. นโยบาย 1 รัฐพึงขยายโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น มีมาตรการ ดังนี้

1.1 บุคลากรทางการศึกษาของรัฐต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ที่มีต่อการจัดการศึกษาของเอกชนจากการจัดการเชิงพาณิชย์มาเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ และเป็นพันธมิตรร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าเป็นคู่แข่ง

1.2 มีการกำหนดสัดส่วนและเพดานการรับนักเรียนของโรงเรียนรัฐตามศักยภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการกระจายนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนรัฐตามศักยภาพ

1.3 รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนให้ใกล้เคียงค่าใช้จ่ายจริงหรือเทียบเท่ากับโรงเรียนรัฐบาล

2. นโยบาย 2 รัฐควรเน้นคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชนบทมากขึ้นโดยให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่เขตเมือง มีมาตรการดังนี้

2.1 รัฐต้องพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกับโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน

2.2 การดำเนินโครงการอุปถัมภ์การศึกษาต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ผู้มีฐานะยากจนในเขตเมืองได้ใช้คู่มือการศึกษาในการสร้างโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพมากขึ้น

2.3 นำผลของ School mapping ที่มีอยู่แล้วมาใช้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา เช่น การกระจายของโรงเรียน การขยายโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่และการกำหนดจำนวนการรับนักเรียน

3. นโยบาย 3 รัฐพึงเร่งรัดนโยบายการกระจายอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความทัดเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรการดังนี้

3.1 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการศึกษาเชิงบูรณาการ เพื่อกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรระหว่างรัฐและเอกชน

3.2 เขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำฐานข้อมูลทางด้านการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนรัฐและเอกชน

4. นโยบาย 4 รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ทัดเทียมกับภาครัฐ มีมาตรการ ดังนี้

4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีโอกาพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา เช่น การให้โอกาสการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal education) การให้ศึกษานอกระบบ (Informal education) การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentor) สอนงาน และการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองของบุคลากรเหล่านั้นโดยอาศัยเทคโนโลยีข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and communication technology) ให้มากขึ้น

4.2 ภาครัฐต้องเร่งรัดให้การสนับสนุนภาคเอกชนในการสร้างและขยายโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาในรูปแบบของโครงการเงินกู้หรือโครงการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและมีระยะปลอดดอกเบี้ยเพื่อช่วยให้ภาคเอกชนสามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการศึกษามากขึ้น เช่น สร้างอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการ สร้างสนามกีฬา การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และการอบรมพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา

4.3 รัฐควรสนับสนุน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนกำหนดผลตอบแทนบุคลากรทางด้านการศึกษาในสังกัดตามหลักการตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Performance based rewarding system) นอกเหนือจากการตีค่าตามวุฒิทางการศึกษา

1. ด้านวิชาการ

1.1 สพท. ควรจัดทำหลักสูตร และเอกสารให้เป็นรูปแบบเดียวกัน เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนร่วมจัดทำหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น และเป็นศูนย์กลางการถ่ายโอนความรู้ / คู่มือ / แนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านวิชาการ จัดสรรอุปกรณ์ / สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้สถานศึกษาเอกชน จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร ชื้อสื่อ / วัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาเอกชนอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการนิเทศช่วยเหลือสถานศึกษาเอกชนอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการนิเทศทางไกลด้วยวิธีที่หลากหลาย และตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีผู้แทนจากสถานศึกษาเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการ

1.2 ส่วนกลาง ได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน และนำข้อมูลประเมินผลการใช้หลักสูตรมาหาแนวทางแก้ไข จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้การจัดทำหลักสูตร และประเมินปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม นอกจากนี้ควรส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง สพท. สถานศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรม/เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ นวัตกรรมการศึกษา และกำหนดมาตรการลดภาระของครูในการจัดทำเอกสาร 2) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรกำหนดผู้รับผิดชอบพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน จัดสรรงบประมาณสนับสนุน สพท. และสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและครู และสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แก่ สพท. เพื่อใช้ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการแก่สถานศึกษาเอกชน และ 3) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาควรจัดตั้งกองทุนในการพัฒนาครูสถานศึกษาเอกชนเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

2. ด้านงบประมาณ

2.1 สพท. ควรสนับสนุนงบประมาณให้ครอบคลุมสถานศึกษาเอกชนในทุกกิจกรรมที่จัดให้สถานศึกษาของรัฐ จัดสรรงบประมาณให้เบิกจ่ายครั้งเดียวตลอดปีการศึกษา จัดระบบการเบิกจ่ายให้รวดเร็ว แจ้งสถานศึกษาทราบล่วงหน้าหากไม่สามารถโอนงบประมาณตามกำหนด และจัดอบรมการเงินและบัญชี

2.2 ส่วนกลาง ได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถานศึกษาเอกชน กำหนดมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ประสานงานกับกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการออกระเบียบ/กฎหมาย การจัดเก็บภาษีท้องถิ่นจากสถานศึกษา และการเก็บค่าสาธารณูปโภคในสถานศึกษาเอกชน การลดหย่อนหรือยกเว้นการเก็บภาษีโรงเรือนในอัตราที่เป็นธรรม จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเป็นไตรมาส หรือภาคเรียน และจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเงินรายหัว โดยแยกจากเงินเดือนให้ชัดเจน สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถานศึกษาเอกชนอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกับสถานศึกษาในสังกัดของรัฐ และพัฒนาส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติแก่บุคลากรทุกระดับ 2) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมของสถานศึกษาเอกชนที่เข้าร่วมกับ สพฐ. และเพิ่มงบพัฒนาสถานศึกษา

เอกชน และ 3) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรเร่งรัดการส่งจ่ายงบประมาณ และจัดทำแผนจัดสรรงบประมาณ

3. ด้านบุคลากร

3.1 สพท. ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร เปิดโอกาสให้ครูเอกชนเข้ารับการพัฒนาร่วมกับบุคลากรของรัฐ ส่งเสริมให้ครูเอกชนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกับภาครัฐ กำหนดนโยบายให้จัดอบรมและพัฒนาครูในวันหยุดหรือช่วงปิดภาคเรียน ส่งเสริมให้มีการทำวิจัย ให้มีหน่วยงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนใน สพท. รวบรวมข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนที่มีความสามารถในเขตและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ อย่างทั่วถึง

3.2 ส่วนกลาง ได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้บุคลากรที่จะเป็นครูมีมาตรฐานเดียวกันทั้งภาครัฐและเอกชน เรียกบรรจุครูเมื่อจบปีการศึกษาเพื่อไม่ให้กระทบกับครูในสถานศึกษาเอกชน กระจายอำนาจในการบริหารงาน พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง จัดตั้งกองทุนพัฒนาครูในสถานศึกษาเอกชนออกระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ สพท. สามารถดำเนินการในส่วนที่ไม่ผูกพันกับการได้รับเงินเพิ่มพิเศษ จัดอบรมสัมมนาครูสถานศึกษาเอกชนอย่างสม่ำเสมอ ปรับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุครูชาวต่างชาติสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ปรับสวัสดิการของครูเอกชนให้เท่าเทียมกับข้าราชการ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ อย่างทั่วถึง และ 2) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรเพิ่มสิทธิการพัฒนาวิชาชีพแก่ครู

4. ด้านบริหารทั่วไป

4.1 สพท. ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนส่งผู้แทนเข้าร่วมกำหนดสัดส่วนการรับนักเรียน กำหนดทิศทางสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนอย่างชัดเจน นำนโยบายมากำหนดแนวทางปฏิบัติจริงร่วมกับสถานศึกษาเอกชน จำแนกภาระงานให้ชัดเจน จัดให้มีบุคลากรดูแลโดยตรง เป็นสื่อกลางความร่วมมือให้สถานศึกษาสายอาชีพของรัฐสนับสนุนวิชาการ เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูลส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.2 ส่วนกลาง ได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดมาตรการช่วยเหลือสถานศึกษาเอกชน ประสานระดับนโยบายกับกระทรวงการคลังเพื่อลดหย่อนหรือปรับระเบียบเกี่ยวกับการเก็บภาษีและค่าสาธารณูปโภค และกำหนดให้มีโปรแกรมข้อมูลกลางที่ใช้ร่วมกัน ผลักดันให้มีการปรับกฎหมายพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนให้เหมาะสม และกำหนดทิศทางส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาเอกชนอย่างเป็นระบบ 2) สพฐ. ควรกำหนดนโยบาย และแผนการรับนักเรียนอย่างชัดเจน และทบทวนนโยบายการเปิดสอนสายอาชีพในสถานศึกษาของรัฐ และ 3) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชนให้ชัดเจน รวมทั้งหาแนวทางช่วยเหลือและจัดบุคลากรมาติดตามติดตามสถานศึกษาเอกชนที่เปิดสอนสายอาชีพ

กล่าวได้ว่า แนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชนในอนาคตควรมีลักษณะดังนี้ เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ลักษณะการบริหารสถานศึกษาต้องลดบทบาทระบบครอบครัว การบริหาร

สถานศึกษาอยู่ในรูปนิติบุคคล สถานศึกษามีความเป็นสากล และสถานศึกษาต้องได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ

สำหรับการบริหารโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในบริบทของสังคมไทย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน อัตราส่วนระหว่างครูที่มีวุฒิปริญญาต่อครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญา

2. ปัจจัยด้านชีวสังคมของผู้บริหาร ได้แก่ การศึกษา ประสบการณ์การบริหาร การได้รับการอบรมทางการบริหาร

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ (Transformation Leadership) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง และพฤติกรรมกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง

4. ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ความสามัคคีของครู (Esprit de Corps) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู (Social Support)

รวมทั้งได้เสนอแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนอันเนื่องมาจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. รัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ต้องการของสังคมให้มากขึ้น รวมทั้งควรวางวิธีส่งเสริมโรงเรียนเอกชนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง ให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น

2. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้รับการอบรมทางการบริหาร รวมทั้งควรให้ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

3. ควรสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสรรหาบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาตรีเป็นอาจารย์ผู้สอน

4. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจและตระหนักในการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อจะช่วยให้เกิดการพัฒนางานที่ดียิ่งขึ้น

5. ควรกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนให้ความสนใจต่อบุคลากรในโรงเรียน โดยการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ ประกอบ คูปรัดน์ (2552: ออนไลน์) กล่าวถึงการเติบโตและเป็นที่ยอมรับในดำเนินการของโรงเรียนเอกชนแบบเป็นของบุคคลตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษว่า มักจะเกิดจากการเป็นผู้ประกอบการที่มีวิสัยทัศน์ ความกล้าได้กล้าเสีย และมุ่งมั่นในการพัฒนา แต่ความอยู่รอดอย่างยืนยาวของโรงเรียนเอกชนมีตัวแปรที่ต้องศึกษาความสัมพันธ์และความเป็นสาเหตุกัน ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำในสถานศึกษา (Leadership) หมายถึงถึงเจ้าของและผู้นำที่เป็นฝ่ายการศึกษา กล่าวคือมีความคิดและการนำทางด้านวิชาการที่ชัดเจน

2. คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) โรงเรียนเอกชนที่ดำเนินธุรกิจได้อย่างจะจริงจังกับคุณภาพการศึกษา คุณภาพการศึกษาที่ต้องจริงจังและวัดได้คือเรื่องของความสามารถขั้นพื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ บางแห่งเน้นลักษณะบุคลิกภาพของเด็ก (Characters) เช่น ความสุภาพอ่อนน้อม ร่าเริง มีน้ำใจ ซอบกึกา ดนตรี ฯลฯ บางแห่งมีแนวคิดประสมประสานกับค่านิยมใหม่แบบตะวันตก เช่น ความกล้าที่จะแสดงออก การต้องนำเสนอความคิดความเห็นของตนเองได้อย่างมีทักษะ (Assertiveness)

3. มีครูที่ดี (Quality of Teachers) ความสามารถที่จะดึงดูดครูดี ทั้งที่เป็นครูประจำ ครูพิเศษ มาทำการเรียนการสอน นับเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่ง มีทั้งที่เป็นเงินเดือน รายได้พิเศษ มีการจัดสอนพิเศษให้ครูได้มีรายได้ แต่สิ่งที่โรงเรียนเอกชนทั่วไปไม่สามารถดำเนินการได้ดีนัก คือการให้ศึกษาต่ออย่างเป็นระบบ เพราะเป็นต้นทุนที่มีความเสี่ยง บางคนเมื่อสนับสนุนให้ได้เรียน แต่เมื่อจบการศึกษาแล้ว ก็จะไปสมัครเข้าทำงานในโรงเรียนรัฐบาล

4. วิธีการได้มาซึ่งผู้นำ (Succession) โรงเรียนที่เป็นมูลนิธิจะเน้นวิธีการให้ได้มาซึ่งผู้บริหารและผู้นำที่มีความเป็นมืออาชีพ ถ้าเป็นโรงเรียนศาสนาจะคัดเลือกด้านวิชาการ ความมุ่งมั่นและศรัทธา แต่โรงเรียนเอกชนแบบครอบครัวนั้น โอกาสที่จะยืนยาวจนถึงรุ่นที่สามเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

เช่นเดียวกับ สุทธนา อ้นเกียรติพงษ์ (2552: ออนไลน์) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน 5 ด้าน คือ ด้านผลผลิต ด้านครูและบุคลากร อื่นๆ ด้านกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอน ด้านการบริหาร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า

1. ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สรุปได้ว่า การบริหารจัดการที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านผลผลิต ส่วนการบริหารจัดการที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านครูและบุคลากรอื่นๆ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัจจัยด้านกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอน และปัจจัยด้านการบริหาร

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สรุปได้ว่า ปัจจัยทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านครูและบุคลากรอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สรุปได้ว่า ปัจจัย 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครูและบุคลากรอื่นๆ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก

ขณะที่ ชาญณรงค์ ลักษณะินาวิน (2553: ออนไลน์) ได้เสนอแนะให้โรงเรียนเอกชนร่วมสร้างคุณภาพการสอนที่แท้จริง เพื่อเป็นทางออกในการรับมือนโยบายเรียนฟรีของรัฐบาล กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2551-2552 สภาวะเศรษฐกิจลุ่มๆ ดอนๆ พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งจึงต้องใช้นโยบายเรียนฟรีของรัฐบาล ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนประสบปัญหาทางการเงิน และได้ปิดตัวไปจำนวนหนึ่ง ดังนั้นการแข่งขัน

ทางธุรกิจการศึกษาจึงไม่ใช่สร้างจุดขายด้วยความหรูหราของอาคาร วัสดุอุปกรณ์ที่ดีเยี่ยม หรือชุดเครื่องแบบที่ดึงดูดใจ แต่ควรเป็นการแข่งขันที่ส่งผลต่อคุณภาพของเด็กไทยอย่างแท้จริง โดยการสร้างจุดขายของตนเองจากการเพิ่มองค์ความรู้และวิธีการสร้างคุณภาพการเรียนการสอน สร้างกลยุทธ์ในการนำเสนอข้อมูลให้กับเด็ก ๆ ที่แยบยลมากขึ้น เพื่อให้เด็ก ๆ เกิดความสนุกสนานและเข้าใจ โดยไม่ต้องท่องจำ แต่เป็นความเคยชิน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเอกชนจะต้องเน้นที่คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งต้องประกอบด้วยคุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครู และคุณภาพสถานศึกษา โดยบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือคุณภาพของผู้เรียน

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551: 75-78) ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เป็นแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติ และบริหารโดยองค์คณะบุคคลเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาเอกชนจะมีความเป็นอิสระตามกฎหมายการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ เป็นการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จและมีอิสระมากกว่าสถานศึกษาประเภทอื่นๆ หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจมีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักการนิติบัญญัติ หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการต้องมีกฎหมายรองรับ เพื่อเป็นหลักประกันในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล

1.2 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการการศึกษา

1.3 หลักความเป็นกลางทางการเมือง มีความเป็นอิสระ ปลอดการแทรกแซงทางการเมือง คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องไม่มาจากตัวแทนทางการเมือง

1.4 หลักความเป็นมืออาชีพ บุคคลที่เข้ามาบริหารทางการศึกษาต้องมาจากบุคคลที่มีประสบการณ์และมีทักษะทางอาชีพ เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพทางการศึกษา และได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ

1.5 หลักความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มอบอำนาจการตัดสินใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายใน และจัดให้มีองค์กรภายนอกเข้ามาประเมินคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานประจำปีไปยังผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับ

งบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หลักการสำคัญมีดังนี้

2.1 หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาเด็ก

2.2 หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

2.3 หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่างๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้า และไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

2.4 หลักการบริหารตนเอง ด้วยความเชื่อว่าการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

2.5 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

นอกจากนี้ จากงานวิจัยภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี ของ พิณสุดา สิริธรรมศรี (2552) ได้เสนอภาพอนาคตการศึกษาที่พึงประสงค์ ภายใต้บริบทและคนไทยที่พึงประสงค์ คือเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาปัจเจกบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ สติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ การปรับตัว เพื่อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการพัฒนาที่มั่นคงและสติปัญญาของมนุษย์ควบคู่กับสภาวะแห่งคุณธรรม จริยธรรม ที่มีความสมบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม ด้วยกลไกของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา เป็นฐานในยุคเศรษฐกิจ – สังคมฐานความรู้

ทั้งนี้ พิณสุดา สิริธรรมศรี ยังได้เสนอโอกาสและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการจัดการศึกษาไทยในอนาคต ซึ่งสามารถส่งผลต่อการจัดการศึกษาเอกชนได้ ดังนี้

1. โอกาส ได้แก่

- 1) กระแสการให้ความสำคัญต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) เศรษฐกิจเอเชียมีความมั่นคง ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการตื่นตัวและปรับตัวรองรับการพัฒนา และสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 3) ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นช่องทาง การเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ของประชาชนและผู้เรียนมากขึ้น
- 4) ประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้รัฐมีโอกาสเพิ่มงบประมาณเพื่อการศึกษาได้มากขึ้น

5) ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษภาวะโลกร้อน การขาดแคลนน้ำและพลังงาน เป็นต้น ก่อให้เกิดการตื่นตัวระแวดระวังและวางแผนป้องกัน ส่งผลต่อการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกการจัดการภาวะวิกฤติต่างๆ ดังกล่าว

2. อุปสรรค ได้แก่

- 1) ความไม่มั่นคงทางการเมือง ส่งผลให้นโยบายทางการศึกษาไม่ต่อเนื่องและไม่ยั่งยืน
- 2) รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษาน้อยกว่าด้านอื่นๆ
- 3) ประชาชน/พ่อแม่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อปากท้องมากกว่าการศึกษา
- 4) ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต ส่งผลต่อการสนับสนุนการศึกษาของรัฐและผู้ปกครอง

5) อุปนิสัยต่างๆ ทั้งภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โรคระบาดอุบัติใหม่ ปัญหาชายแดนที่คุกรุ่นต่อเนื่องในแต่ละพื้นที่ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคให้การพัฒนาการศึกษาแต่ละภูมิภาคชะงักงัน และไม่ราบรื่น รวมทั้งได้เสนอแนะการพัฒนาการศึกษาไทยใน 10-20 ปีข้างหน้า เพื่อเป็นฐานการพัฒนาคนไทยและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเร่งด่วน โดย

- 1) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา
- 2) เร่งรัดการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่งในทุกระดับ/ประเภท ที่รัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละด้านพึงยอมรับและตกลงร่วมกันในผลของการประเมิน เพื่อนำผลมาปรับปรุงทางการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณและวิชาการ และการจัดโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้ออำนวยให้การศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพ

2. ระยะกลาง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และผลการประเมินทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณาร่วมกับผลกระทบ/สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อมและพลังงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และประชากร ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในกระแสโลกาภิวัตน์ โดยพิจารณาปรับปรุงทั้งระบบทั้งด้านปรัชญา แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และรูปแบบการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างทันที่รวมทั้งให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา เพื่อการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ในฐานะของเครื่องมือในการเรียนรู้มากกว่าการเน้นการสอนเนื้อหาวิชา

3. ระยะยาว ปรับระบบการบริหารและการจัดการศึกษา จากการศึกษาที่เป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงผู้เดียว โดย

- 1) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปลี่ยนเป็นการศึกษาที่เป็นหน้าที่ของประชาชนที่มีรัฐเป็นผู้สนับสนุน โดยกระจายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชน และสถาบันทางสังคม เป็นผู้จัดใน

ลักษณะการจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่หรือชุมชนเป็นฐาน โดยหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผลอย่างเข้มข้น

2) สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เปลี่ยนเป็นสถานศึกษาในกำกับรัฐ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของการอุดมศึกษา และลดภาระงบประมาณของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาที่จัดตั้งเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ที่ยังคงต้องการความช่วยเหลือจากรัฐค่อนข้างมาก

ขณะที่ ศาสตราจารย์ ดร. จีระ หงส์ลดารมภ์ (2553: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ท้าทายการบริหารการศึกษาในวันนี้ มี 3 เรื่องสำคัญในการทำงานในระดับองค์กร ได้แก่

1. ความท้าทายในเรื่องการพัฒนาวิธีการเรียนการสอน ให้เด็กไทยคิดเป็น วิเคราะห์เป็น คิดเป็นวิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดเชิงนวัตกรรม มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสาธารณะ

2. ความท้าทายเรื่องการสร้างและบริการเครือข่ายและแนวร่วม เพื่อสร้างพลัง สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา

3. ความท้าทายเรื่องการบริหารจัดการ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ ให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ

จะเห็นได้ว่า การจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หลักการบริหารจะเป็นการบริหารระบบใหม่ที่เน้นคุณภาพ และเน้นการตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังเน้นคุณภาพการสอนของครู เพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อการดำรงชีวิตอนาคต

3. คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน และผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี กับนานาประเทศได้ ดังนั้นการมี “โรงเรียนคุณภาพ” ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญในการเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพเป็นเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพ ความสำเร็จของการมี “โรงเรียนคุณภาพ” จะส่งผลให้บรรลุตาม มาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ” จากผลการศึกษาวิจัย สามารถกำหนดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพจำนวน 14 องค์ประกอบ ดังนี้ (อรุณ จันทวานิช. 2547: 2, 13-14)

1. สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

2. ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ และจำนวนเพียงพอ

3. ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน

4. หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
5. สื่อ / อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย
6. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย
7. งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน
8. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
9. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
10. การบริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม
11. การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน
12. ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เรียนต่อและประกอบอาชีพได้

13. โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน

14. โรงเรียนเป็นแบบอย่าง และให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น

เมื่อกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยในอนาคต ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549: บทนำ) กล่าวว่า การที่จะเปลี่ยนการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะของตนที่อยู่ในเศรษฐกิจฐานความรู้ได้ คือ การมีวัฒนธรรมของการสร้าง จำเป็นจะต้องเปลี่ยนผ่านการศึกษาด้วยหลัก 7 ประการ หรือสัตตศิลา ดังนี้

หลักที่ 1 คือคุณลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์

หลักที่ 2 คือหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน

หลักที่ 3 คือรูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก (C=Crystal-Based Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (R=Research-Based Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ (P=Productivity-Based Instructional Model)

หลักที่ 4 คือการเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ (3M) ประกอบด้วยผู้ให้กำลังใจ (Moral Supporter) ผู้กำกับติดตาม (Monitor) และผู้เป็นพี่เลี้ยง (Mentor)

หลักที่ 5 คือการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศ (NET) ประกอบด้วยเครือข่ายการเรียนรู้ (N=Networking) การนำกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ (E=Edutainment) และการจัดรูปแบบการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศให้เหมาะสมกับบุคคลแต่ละคน (T=Tailor-made)

หลักที่ 6 คือการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (iEMS=Integrated Educational Management System)

หลักที่ 7 คือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Best Practices) เป็นการศึกษาโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการ บทบาทของครู บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2551: 38-41) ได้วิเคราะห์ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางอันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการทางการศึกษาไว้ 17 ปัจจัยหลัก คือ สภาพแวดล้อมของการศึกษา ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โอกาสในการได้รับการศึกษา คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพหลักสูตร การกระจายอำนาจทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประสิทธิภาพทางการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนาสุขภาพ ครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และนันทนาการ การพัฒนาความเป็นพลเมืองและพลโลก คุณภาพผู้จบการศึกษา และความพึงพอใจในการจัดการศึกษา

ส่วน ฮอย และ มิสเกล (Hoy; & Miskel. 2008: 1) กล่าวถึงสถานศึกษาว่า สถานศึกษาเป็นระบบสังคมเปิด ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ โครงสร้าง ปัจเจกบุคคล วัฒนธรรม การเมือง และวิธีการ ดังนั้นพฤติกรรมมองครหรือการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 5 ประการดังกล่าว ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน

เช่นเดียวกับ ลูเนนเบิร์ก และ ออร์นสไตน์ (Lunenberg; & Ornstein. 2008: 31-32) อธิบายว่าสถานศึกษาเป็นโครงสร้างระบบเปิด มีติการจัดการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ โดยมีสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ และก่อให้เกิดผลย้อนกลับของทั้งระบบด้วยระบบการจัดการสถานศึกษานี้จะเน้นไปยังบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการสถานศึกษา

จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ได้แก่

1. ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตน และพฤติกรรมการบริหาร
2. ด้านครู ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตน และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

3.1 ด้านผู้บริหาร

การบริหาร หมายถึง ศิลปะแห่งการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น นักบริหารจึงมีหน้าที่วางแผน จัดองค์การ อำนวยการ และควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นนักบริหารจึงต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ มีปัญญามองการณ์ไกล มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี สำหรับวิธีบริหารงานที่ดี คือ ธรรมาธิปไตยที่ใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ ซึ่งทำให้ได้ทั้งน้ำใจคนและผลของงาน นักบริหารแบบธรรมาธิปไตยยึดธรรมเป็นหลักในการบริหาร 4 ประการ ได้แก่ ความฉลาด ความขยัน ความสุจริต และมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับตนเอง คนอื่น และงานในความรับผิดชอบ กล่าวคือ รู้ตน รู้คน และรู้งาน ดังนี้ (พระธรรมโกศาจารย์: 25-31)

1. รู้ตน หมายถึง นักบริหารต้องรู้จักความเด่นและความด้อยของตนเอง การรู้ความเด่นก็เพื่อทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตน ส่วนการรู้ความด้อยก็คือมองความผิดพลาดของตน ดังนั้นนักบริหารต้องหัดมองตนและตักเตือนตนเอง

2. รู้คน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับคนร่วมงาน นักบริหารต้องรู้ว่าใครมีความสามารถในด้านใด เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะกับงาน นอกจากนี้ นักบริหารต้องรู้จักจริตของคนร่วมงาน เพื่อใช้งานที่เหมาะสมกับจริตของเขา

3. รู้งาน หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน บรรลุจุดลการ อำนาจการ และติดตามประเมินผล ความรู้เรื่องงานมี 2 ลักษณะ คือ รู้เท่า คือความรู้รอบด้านเกี่ยวกับงานและความรู้เท่าถึงการณ์ และรู้ทัน คือความรู้เท่าทันสถานการณ์เมื่อเกิดปัญหาขึ้น

ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2546: 4) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้มีการทำหลักสูตรและการเตรียมการสอนที่ดี ที่ครูคนใดนำไปสอนนักเรียน ควรจะได้รับความรู้และทักษะไม่แตกต่างกัน

2. กำหนดเป้าหมายการเรียนการสอนและความใฝ่ฝันของนักเรียนไว้สูง มีการประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สนับสนุนผู้ปกครอง หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

4. จัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เป็นสังคมผู้เรียนรู้ มีความเอื้ออาทร และปราศจากสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยทั้งหลายทั้งปวง

ผลจากการสัมภาษณ์ครูใหญ่จำนวน 8 คน ลิว สมิทท์ (Lew Smith. 2008: 243-244) สรุปเกี่ยวกับลักษณะของครูใหญ่ที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยความสำเร็จของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน วิสัยทัศน์ ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลง เป็นนักสื่อสาร มีความกล้า มีกลยุทธ์ มีการเสริมพลังสนใจผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

เช่นเดียวกับฮอร์ด (Hord. 2008: 33-37) กล่าวว่า ผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในหลายเหตุผลคุณสมบัตินักผู้นำที่มีประสิทธิภาพมี 7 ประการด้วยกัน (Seven C's) ได้แก่ การสื่อสารถึงผู้เรียนและผู้ปกครอง (Communication) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) การกำกับกรเรียนการสอน (Coaching) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change) การแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict) การเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และการเป็นผู้มีความกล้า (Courage)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหารประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนบุคคล และพฤติกรรมการบริหาร

3.2 ด้านครู

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในแวดวงการศึกษาของชาติ ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติ จากภาวะสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ครูเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ได้รับผลกระทบ ทั้งในเชิงบวกและลบ ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของครูไทยในแต่ละปีเปลี่ยนแปลงไปด้วย สวนดุสิตโพลได้สำรวจความคิดเห็นจากประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศ ในปี 2549 พบว่า คนไทยอยากให้ครูไทยมีและเป็นนั้นเรียงตามลำดับดังนี้ มีจรรยาบรรณในความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ ให้ความเอาใจใส่ต่อเด็ก มีเทคนิคการสอน มีความตั้งใจในการทำงาน เป็นคนดีมีเมตตา มีความขยันอดทน มีความทุ่มเท มีเวลาให้กับเด็ก มีความประพฤติดี พุดจาสุภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่หาความรู้ และไม่ยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2549: 72)

ขณะที่มุมมองของเด็กไทยกล่าวถึงครูว่า ครูคือปฏิมากรที่จะปั้นเยาวชนของชาติให้เป็นคนเก่งดี และมีความสุข ให้ออกมาช่วยกันนำพาประเทศไทยเข้าสู่สังคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี ดังนั้นครูตามความคาดหวังของนักเรียนจึงควรเข้าใจในระบบการเรียนการสอนใหม่เป็นอย่างดี ศึกษาและทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างละเอียด เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ความเป็นกันเองกับนักเรียน ไม่ทำร้ายจิตใจเด็กด้วยวิธีการต่างๆ เป็นแกนนำในการแก้ปัญหาของชุมชน ใฝ่รู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความยุติธรรม กล่าวคือกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถสร้างศรัทธาในวิชาต่างๆ ให้เกิดขึ้นในหัวใจของนักเรียน และเมื่อตอบคำถามของเด็กไม่ได้ ควรไปค้นคว้าหาคำตอบร่วมกับเด็ก (ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์, 2543: 3-9)

เช่นเดียวกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2550: 263-283) อธิบายว่า ครูที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติหลัก 2 ประการ คือ ความรู้ชัด รู้จริง รู้แจ้ง รู้ที่จะสอนหรือไม่ควรสอน และความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ทั้งหลายทั้งปวงให้แก่ศิษย์ รวมทั้งความสามารถในการอบรมสั่งสอน โน้มนำจิตใจให้ศิษย์ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในคุณธรรมความดี การเป็นครูชั้นวิชาชีพควรปฏิบัติดังนี้

1. สร้างความตระหนักอยู่เสมอว่า ครูเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างหนัก มีภาระงานสอนคนซึ่งเป็นงานที่ยากยิ่ง และเป็นบุคคลที่ศิษย์และบุคคลทั่วไปให้ความเคารพนับถือ
2. เสริมความรักความเป็นครู โดยยึดหลักอิทธิบาท 4 คือ ยินดีในงานที่ทำ มีความขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่งานที่ทำ และหมั่นตรวจสอบงานที่ทำ รวมทั้งจะต้องเข้าใจคุณค่าของความเป็นครูให้ถ่องแท้
3. เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตน ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานที่จำเป็นยิ่ง เป็นหลักวิชาชีพครู หากครูมีความรู้กว้างรู้ลึกและแม่นยำมากเพียงใด ย่อมได้รับความศรัทธาเลื่อมใสจากศิษย์และบุคคลทั่วไปมากเพียงนั้น
4. อบรมฝึกฝนวิธีสอน จะช่วยพัฒนาความสามารถของตนให้ดีขึ้น ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่สำคัญๆ ได้แก่ หลักการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง หลักการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และหลักการสอนโดยไม่ใช้ครู

5. เอื้ออาทรเมตตาศิษย์ ด้วยการมีคุณธรรมประจำใจ 2 ประการ คือ พรหมวิหารธรรม 4 ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความเมตตา ความพลอยยินดี และการวางใจเป็นธรรม และกัลยาณมิตรธรรม ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความน่าเคารพ ความรู้จริง พุดเป็น อุดม สอนศิษย์ได้ลึกซึ้ง และไม่ชักจูงไปในทางเสื่อม

6. ตามติดสภาวะการณ์บ้านเมือง ซึ่งถือว่าการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพครูประการหนึ่ง เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้นำชุมชนด้านปัญญา หากครูไม่ตามติดสภาวะการณ์บ้านเมือง จะทำให้เป็นคนไม่ทันสมัย ไร้ความคิดสร้างสรรค์ ตามไม่ทันโลกปัจจุบัน

7. ปฏิบัติตนฟูเฟื่องตามจรรยาบรรณครูทั้งต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้รับบริการ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และต่อสังคม เพราะครูย่อมเกี่ยวข้องกับศิษย์มากที่สุด จึงควรเอาใจใส่ นำไปยึดถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

8. ดำรงอยู่อย่างผู้ทรงศีล ศีลหมายถึงความประพฤติถูกต้องเรียบร้อยทางกายและวาจา มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกอาชีพ ศีลเป็นปัจจัยนำมาซึ่งความผาสุกกับครอบครัว การสอน การทำงานร่วมกับคนอื่น และที่สำคัญคือความเป็นผู้ปราศจากหนี้สิน

9. ไม่เหยียดหยามดูหมิ่นเพื่อนร่วมงาน ครูต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ สิ่งที่ต้องระมัดระวังคือการพูดหรือวาจาเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น คำพูดต้องเป็นคำพูดที่ดีหรือเป็นคติ และไม่กล่าวคำหยาบคาย

10. ร่วมมือประสานกับชุมชน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา การร่วมมือประสานกับชุมชนทำได้โดยนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน และนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน

นอกจากนี้ ครูมีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนเพื่อโลกในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นโลกที่ชาวโลกต้องการ ครูที่มีประสิทธิภาพคือครูที่คิดทบทวน ควรเป็นบุคคลที่มีใจเปิดกว้าง มีพลวัต นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ คำถาม ยอมรับในความคิดของคนอื่น เชื่อมมั่นในความสามารถของตน ใฝ่ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน มีบริบทสังคมที่กว้าง และมีความสามารถในการชี้ชัดจุดแข็งและจุดอ่อน สามารถเชื่อมโยงหลักสูตร การสอน และนักเรียน แบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนครู ทำงานร่วมกัน และมีวิสัยทัศน์สำหรับการสอนและการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีกิจกรรม จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับครู ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541: 16-17)

1. ดำเนินกระบวนการที่แสวงหาการปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น
2. เรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และแสวงหาข้อมูลป้อนกลับของการปฏิบัติงาน
3. ตระหนักในบริบททางสังคม-วัฒนธรรม และจิตวิทยาของนักเรียน และอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
4. มองเห็นห้องเรียนเป็นที่สร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์
5. หาวิธีให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีกิจกรรม

ส่วน ทอลเลฟสัน (Tollefson, 2008: 185-186) กล่าวว่าครูเป็นผู้นำที่มีพลังมากมายที่สามารถช่วยผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จ ครูจึงควรใช้กลยุทธ์ด้วยหัวใจดังต่อไปนี้ ปลุกศรัทธากับบุคคลที่อยู่รอบตัว

ครู กระตุ้นความร่วมมือเพื่อไปถึงความคาดหวังและความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สร้างทีมงานภายในโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียน พัฒนาการสร้างคำถามเชิงผลิตภาพและกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามด้วย และสร้างความหวังในอนาคตร่วมกันระหว่างนักเรียน ครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน

จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านครูประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ประการ คือ คุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.3 ด้านสภาพแวดล้อม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 25 กำหนดว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะแปดประการของโรงเรียนแห่งความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดนอร์วูด (Norwood Elementary School. 2553: ออนไลน์) ประการที่ห้าที่ว่า โรงเรียนทั้งโรงเรียน รวมทั้งแต่ละห้องเรียนต้องเป็นสถานที่ที่ปลอดภัย ถูกสุขอนามัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งประการที่หกคือ โรงเรียนและห้องเรียนต้องมีเครื่องมือการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เช่นเดียวกับตัวบ่งชี้โรงเรียนคุณภาพของ National Education Association (2000: ออนไลน์) 6 ประการ ประการที่ห้าที่กล่าวถึงตัวบ่งชี้ด้านทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน จะประกอบด้วยมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอกับครูและนักเรียน จัดบริการสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีสถานที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีทรัพยากรทางวิชาการเพียงพอ และโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการเรียนรู้

อามุง จันทวานิช (2547: 19,21,24) กล่าวถึงองค์ประกอบและปัจจัยหลักความสำเร็จสู่โรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน กล่าวคือ พื้นที่โรงเรียนเหมาะสม โครงสร้างพื้นฐานเหมาะสมต่อประโยชน์ใช้สอย อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องบริการเหมาะสม รวมทั้งพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมกีฬาและการพักผ่อนเหมาะสม

2. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย กล่าวคือ มีห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน มีศูนย์วัฒนธรรมชุมชนในโรงเรียน สำหรับเผยแพร่และสะท้อนวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งมีแหล่งการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายไว้บริการแก่ผู้เรียนและชุมชน

3. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กล่าวคือ อาคารสถานที่ ห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนมีวัฒนธรรมการเรียนรู้

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2546: 5) เสนอความคิดเห็นว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความเอื้ออาทรซึ่งนำไปสู่การเรียนการสอนที่ดี นำไปสู่ผลการเรียนที่ดี โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างประชาชนที่ดีให้กับประเทศชาติในอนาคต และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของชุมชน อีกทั้งโรงเรียนเป็นสถานที่ที่รับรู้ส่งเสริม และสนับสนุนคนเก่ง คนดี และผู้กระทำความดีต่อสังคม

ยนต์ ชุ่มจิต (2550: 219-224) กล่าวว่า การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีหลากหลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจำแนกออกเป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทวิชาการซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “แหล่งเรียนรู้ภายในอาคาร” และแหล่งเรียนรู้ประเภทส่งเสริมวิชาการที่อยู่ภายในและนอกอาคาร ทั้งนี้โรงเรียนจำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์หลาย ๆ อย่างมาดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน คือ พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในแหล่งเรียนรู้ พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

จึงกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นคุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ คือ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

4. คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และคนมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 3) ดังนั้น สถานศึกษาที่มีคุณภาพควรเป็นสถานศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนด และได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544: 45) เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา คือคุณภาพผู้เรียน โดยโรงเรียนต้องระบุเป้าหมายคุณภาพของผลผลิตของตนให้ชัดเจน (อุทุมพร ทองอุไทย จามรมาน. 2545: 1)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 15) ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยกำหนดมาตรฐานด้านคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐาณะพลเมืองและพลโลก ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คนไทยมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย
2. คนไทยได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน
3. คนไทยมีงานทำ และนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานและสร้างประโยชน์ให้สังคม
4. คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ รู้ทันโลก รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
5. คนไทยสามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
6. คนไทยเข้าใจและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
7. คนไทยมีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาในฐานะสมาชิกของสังคมไทยและสังคมโลกโดยสันติวิธี
8. คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต
9. คนไทยมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตามตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชน และสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

นอกจากนี้ ยังมีรายงานการวิจัยของนักการศึกษาอีกหลายท่านที่กล่าวถึงคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นต้นว่า

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) สรุปคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. มิติด้านร่างกาย คือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย
2. มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี
3. มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้ลึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการ และเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้
4. มิติด้านทักษะความสามารถ คือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี

พิณสุดา สิริธรรมศรี (2552) สรุปภาพอนาคตคนไทยที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบ มีคุณภาพ รู้จริง รู้ลึก รู้กว้าง รู้ภาษา รู้เทคโนโลยี รู้รักษาสุขภาพ และมีคุณธรรม มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในการ

คิดวิเคราะห์ ความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย อดทนและมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียว เอื้ออาทรและเกื้อกูลกันและกัน ดำรงตนตามครรลองของศาสนา รู้จักแสวงหาความรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการจัดการตนเอง และปรับตัวในการดำเนินชีวิตในยุค โลกาภิวัตน์

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ (2549: 3-8) สรุปคุณลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพว่า สังคมไทยต้องการบุคคลที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ หรือ 4 ร ดังนี้

1. รู้ทันผู้นำโลก (Smart Consumer) กล่าวคือมีทักษะในการแสวงหา / คัดสรร / สร้างความ รู้ ทักษะการใช้และจัดการความรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะในการวิเคราะห์และ แก้ปัญหา และทักษะทางภาษาและการสื่อสาร
 2. เรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ (Breakthrough Thinker) กล่าวคือเป็นผู้ที่มีความคิดใหม่ / คิดสร้างสรรค์ / คิดแง่ต่างตลอด รวมทั้งมีจิตมุ่งคุณภาพ มาตรฐาน และความเป็นเลิศ
 3. รวมพลังสร้างสรรค์สังคม (Social Concern) กล่าวคือสามารถทำงานแบบร่วมมือเป็นทีม และสร้างเครือข่าย มีความสามารถในการบริหารจัดการ เรียนรู้การแข่งขัน / อดทน/ สู้ง่ายยาก รวมทั้ง การเห็นแก่ส่วนรวม มีความเป็นธรรมและยั่งยืน
 4. รักษ์วัฒนธรรมไทย ใฝ่สันติ (Thai Pride) กล่าวคือรักษาความเป็นไทยไว้ด้วยความ ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของอัตลักษณ์ไทย เห็นคุณค่า รู้จักใช้และเข้าถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด เป็นผู้ตั้งมั่นในธรรม มีคุณธรรม มีหลักในการดำเนินชีวิต
- จึงกล่าวได้ว่า คุณลักษณะด้านผู้เรียนประกอบด้วย การเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็น คนมีความสุข

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรอนงค์ ปริญญาตุกุล (2548) ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนัก บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือปัจจัยด้าน พฤติกรรมของบุคลากรของโรงเรียน การบริหารโรงเรียน และการมีวัฒนธรรมของโรงเรียน ส่วนปัจจัย ด้านการใช้นโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

มัทธริกา วิฑูรชาติ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์การ พัฒนาภาวะผู้นำ มีกลยุทธ์รองจำนวน 16 กลยุทธ์ 2) กลยุทธ์การพัฒนาครู มีกลยุทธ์รอง 7 กลยุทธ์ 3) กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ มีกลยุทธ์รอง 52 กลยุทธ์ 4) กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการทั่วไป มีกล

ยุทธ์รอง 13 กลยุทธ์ และ 5) กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายโรงเรียน มีกลยุทธ์รอง 8 กลยุทธ์

ศิริลักษณ์ วงษ์พรพันธุ์ (2548) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการรายงานสรุปผลของนักเรียนประจำปี พบว่า เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีคุณภาพ ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ สุขภาพและจิตที่ดี และคุณธรรมจริยธรรม ตามกำหนดมาตรฐานคุณภาพนักเรียนในระดับประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ 1) มีความรู้พื้นฐานตามระดับประถมศึกษา 2) มีความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์ 3) มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา 4) มีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน / งานอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต 5) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย 6) มีสุขภาพ สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ 7) มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และ 8) เห็นคุณค่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2549) ได้ศึกษาประสิทธิผลสภาวะผู้นำและประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าประกอบด้วยตัวแปรดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหาร คือ อายุ ระดับการศึกษา การศึกษาอบรมทางการบริหาร และประสบการณ์ในการบริหาร 2) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร คือ คุณลักษณะด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านคุณธรรม ทักษะด้านเทคนิควิธี ด้านสังคม และด้านความคิดรวบยอด 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ การให้รางวัลตามสถานการณ์ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) องค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาในโรงเรียน การจัดโครงสร้างของงานในโรงเรียน การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน การพัฒนาบุคลากร ความพึงพอใจในงานของบุคลากร และบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

ปิลัญ ภูมิพิมพาคม (2550) ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา เอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำมี 6 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ที่ดี ความสามารถในการจูงใจ การเป็นตัวอย่างที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความฉลาดและมีไหวพริบ และหลักในการปกครองโรงเรียน ส่วนองค์ประกอบประสิทธิผลมี 8 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการพัฒนาเจตคติ ความสามารถในการ

ปรับตัว บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ความพึงพอใจในงานบุคลากร ความสามัคคีของบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการแก้ปัญหาภายใน

ปณต เทพภิบาล (2551) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ พบว่า มี 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปรอายุ การอบรม วุฒิการศึกษา ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และบรรยากาศในการบริหาร 2) ปัจจัยครู ประกอบด้วยตัวแปรอายุ ความเป็นครูมืออาชีพ พฤติกรรมการสอน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) ปัจจัยนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรอายุของผู้ปกครอง พฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมการเรียน และเจตคติต่อการเรียน 4) ปัจจัยผู้ปกครอง ประกอบด้วยตัวแปรจำนวนบุตร เจตคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และพฤติกรรมการส่งเสริมการเรียน

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2551) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน พบว่า มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบย่อย 84 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งและเสนองบประมาณ และการบริหารการเงิน 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 16 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การเสริมสร้างในการปฏิบัติราชการ และการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 4) ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดระบบบริหารและการพัฒนาองค์กร การวางแผนการบริหารการศึกษา และการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

สุชาติ วงศ์ยงศิลป์ (2551) ศึกษาความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้งด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านสังคมในสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษาได้มีหลักการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้เหมาะสม มีการดำเนินการควบคุมดูแลแก้ไข ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดี ถูกสุขลักษณะ เพื่อส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เป็นไปอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้จริงตามสภาพของโรงเรียน โดยด้านการเรียนการสอน ครูและนักเรียนได้เกิดคุณลักษณะบรรลุดุจดหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนดทางปรัชญาการศึกษา ซึ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา ด้านสังคมในสถานศึกษา ครูและนักเรียนในสถานศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มเพื่อน ทั้งครูและนักเรียนมีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะระหว่างครูและครู หรือนักเรียนรุ่นพี่รุ่นน้อง ซึ่งจะทำให้เกิดความรักความอบอุ่นในสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับครูและนักเรียน ทั้งในด้านของความมีระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน ความสะอาดของห้องเรียน ห้องน้ำ ฯลฯ การจัดสถานที่

พักผ่อนภายในโรงเรียน ด้านการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาได้จัดระบบดูแลนักเรียนขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาเข้าถึงนักเรียนมากขึ้น เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพและพฤติกรรมการทำงาน: บทบาทการส่งอิทธิพลผ่านลักษณะงานหลัก แรงจูงใจในการทำงาน ความผูกพันต่อเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจในงาน ของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปว่า ผู้อำนวยการประเมินภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงมาก เพราะผู้อำนวยการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลสูงกว่าด้านอื่น ส่วนครูรับรู้ภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้อำนวยการอยู่ในระดับสูง ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ที่ตอบกลับในแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นต้นแบบทำให้ครูเห็นความสำคัญของการอุทิศตนเพื่อทำงานแก่ส่วนร่วม ผู้อำนวยการมีมุมมองในด้านการบริหารงานเป็นส่วนใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชนชอบ พึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย จากการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่านความคิด พบว่า นอกจากลักษณะงานหลัก แรงจูงใจในการทำงาน และความผูกพันในเป้าหมายของงานเป็นตัวแปรส่งผ่านที่ดีแล้ว ยังเป็นตัวแปรที่สามารถเพิ่มเส้นย้อนกลับได้ด้วย สำหรับรูปแบบที่ผู้วิจัยปรับปรุง พบว่า ตัวแปรส่งผ่านทั้ง 4 ตัวแปร มีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากในการเป็นตัวแปรส่งผ่านจากภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ ไปสู่พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรและผลของการปฏิบัติงาน

ทวีศักดิ์ อ่ำลา (2552) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคล พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคลในปัจจุบันมี 7 รูปแบบคือ 1) รูปแบบที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีบทบาทหลัก 2) รูปแบบที่ผู้รับใบอนุญาตและคณะกรรมการมูลนิธิหรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีบทบาทร่วมกัน 3) รูปแบบที่ผู้รับใบอนุญาตมีบทบาทหลัก หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้จัดการแยกจากกัน 4) รูปแบบที่คณะกรรมการมูลนิธิมีบทบาทหลัก ผู้จัดการและผู้อำนวยการมีหน้าที่ความรับผิดชอบแยกจากกัน 5) คณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้มีบทบาทหลัก การบริหาร 4 ด้านเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร 6) รูปแบบที่ไม่มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีคณะกรรมการมูลนิธิทำหน้าที่เสมือนเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และเป็นผู้มีบทบาทหลัก 7) รูปแบบที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทหลัก ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการบริหารงาน 4 ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่ควรจะเป็น คือรูปแบบที่ 8 คือ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นหลัก ผู้อำนวยการและผู้จัดการรับผิดชอบงานแยกจากกัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปปรับใช้กับโรงเรียนเอกชนนิติบุคคล

สมจิตร พึ่งพรพรรณ (2552) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า สภาพการบริหารของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ทุกระบบอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ 1) ระบบวัฒนธรรม 2) สภาพแวดล้อม 3) ระบบโครงสร้าง 4) ระบบการเมือง และ 5) ระบบปัจเจกบุคคล สำหรับประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ 1) ด้านกระบวนการภายใน 2) ด้านผู้รับบริการ 3) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และ 4) ด้านการเงิน รวมทั้งสรุปได้ว่าปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่สถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัด

สังฆมณฑลจันทบุรี ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมและปัจจัยระบบการเมือง
เมเยอร์ และคณะ (Mayer; et al. 2000) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนที่สัมพันธ์
กับการเรียนรู้ของนักเรียนประกอบด้วยบริบทของโรงเรียน ครู และห้องเรียน พบว่าตัวบ่งชี้ครู
ประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการ คือ มีทักษะทางวิชาการในระดับสูง ได้สอนในสาขาวิชาที่ได้รับการ
ฝึกฝนมา มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 2-3 ปี และเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ เป็นขั้นการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด และจัดทำเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างแบบสอบถามโดยจำแนกตามคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารและครู 272 คน จากการดำเนินการวิจัยทั้งสองขั้นตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสถานศึกษาเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้บริหารระดับกรมในกระทรวงพาณิชย์ ผู้บริหารหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถานประกอบการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน ดังรายชื่อในภาคผนวก ก.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 7 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัย เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการสถานศึกษาเอกชน ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค.

2.2 การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสารทางวิชาการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน แผนการศึกษาแห่งชาติ และงานวิจัยต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากนั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดข้อมูลที่ได้เป็นหมวดหมู่

2.2.2 สรุปแนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

2.2.3 เขียนแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน”

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยดำเนินการดังนี้

3.1 จากการค้นคว้าและศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

3.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

3.1.2 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

3.1.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)

3.1.4 คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีพุทธศักราช 2553

3.1.5 เอกสารของกระทรวงศึกษาธิการและเอกสารของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมทั้งตำรา วารสาร งานวิจัย และปริญญาานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศ

3.2 ดำเนินการค้นคว้าและศึกษาเอกสารตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยจากสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2.2 ติดต่อขอเอกสารจากสำนักงานปลัด และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

3.2.3 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยจากอินเทอร์เน็ต ทั้งที่เผยแพร่ในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.3 รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1 จากนั้นเขียนสรุปแนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

3.4 จัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) จำนวน 7 ข้อ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค. และนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 คน

3.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง. แล้วจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ “คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” ดังรายละเอียดในภาคผนวก จ.

4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนด้วยวิธี Purposive Sampling จำนวน 9 โรงเรียนในเขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี เขตประเวศ เขตหนองจอก และเขตทุ่งครุ ดังรายชื่อในภาคผนวก ก. โดยเป็นโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษารอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีจำนวนผู้บริหารและครูทั้งสิ้น 541 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูจำนวน 272 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ระยะเวลาในการทำงาน และความรับผิดชอบอื่นในโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่เป็นจริง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 70 ข้อ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1) คุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 29 ข้อ ประกอบด้วย
 - คุณลักษณะส่วนตัว จำนวน 11 ข้อ
 - พฤติกรรมการบริหาร จำนวน 18 ข้อ
- 2) คุณลักษณะของครู จำนวน 29 ข้อ ประกอบด้วย
 - คุณลักษณะส่วนตัว จำนวน 10 ข้อ
 - พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 19 ข้อ
- 3) คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย
 - สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ
 - สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่เป็นจริง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 38 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) การเป็นคนดี จำนวน 10 ข้อ
- 2) การเป็นคนเก่ง จำนวน 14 ข้อ
- 3) การเป็นคนมีความสุข จำนวน 14 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาของไทยและการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 ท่าน แล้วสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 นำแบบสอบถามเสนอประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจและเสนอแนะ แล้วผู้วิจัยแก้ไขและปรับปรุงตามที่ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจและเสนอแนะ

2.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 272 ฉบับ สอบถามผู้บริหารและครูสถานศึกษา เอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตนเอง พร้อมกับแนบหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 ผู้วิจัยได้ปรับแบบสอบถามคืนหลังจากได้นำแบบสอบถามไปส่ง และได้กลับคืน จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

4.2 หาค่าความถี่, ค่าร้อยละ และค่าไคสแควร์ (χ^2) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากนั้นแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การแปลความหมายแบบอิงเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538) คือ

1.00-1.49	หมายถึง ระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง ระดับความเป็นจริงน้อย
2.50-3.49	หมายถึง ระดับความเป็นจริงปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง ระดับความเป็นจริงมาก
4.50-5.00	หมายถึง ระดับความเป็นจริงมากที่สุด

4.4 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่า F (F-distribution) เกี่ยวกับคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม และคุณลักษณะด้านผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

4.5 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficiency) ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม และคุณลักษณะด้านผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

4.6 เขียนสมการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม และคุณลักษณะด้านผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

คือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- 3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4) ค่าไคแอสควร์ (χ^2)

5.2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” เป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมของ สามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพได้อย่างน้อย 1 ด้าน” เป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์ b โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter Regression

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F-distribution
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของ b
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

ผลการศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยสามารถรวบรวมและจัดหมวดหมู่คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม

1.1 ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตัว และพฤติกรรมการบริหาร ดังนี้

1.1.1 คุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วย

- 1) มีใจรักและมีจิตสำนึกในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 2) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา
- 3) เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการศึกษาและการบริหาร
- 4) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และตามอย่างวิถีไทย
- 5) มีความรับผิดชอบ ความเมตตาธรรม และความเสียสละในการปฏิบัติงาน
- 6) ให้อภัยและให้โอกาสแก่ทุกคน
- 7) คิดนอกกรอบ
- 8) กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ
- 9) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคน
- 10) เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของทุกคน
- 11) ทำงานเป็นทีมได้

1.1.2 พฤติกรรมการบริหาร ประกอบด้วย

- 1) บริหารในรูปคณะกรรมการการโรงเรียน
- 2) จัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน
- 3) บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- 4) ให้ออกาสผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมกันหรือช่วยเหลือการบริหารโรงเรียน
- 5) เตรียมความพร้อมและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
- 6) ให้ออกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกัน

จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

7) ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

8) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณค่า รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

9) ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกันจัดทำประกันคุณภาพสถานศึกษา

10) อำนวยความสะดวกและให้บริการที่จำเป็นแก่คณะครูในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

11) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียน

12) จัดหาครูและบุคลากรที่เหมาะสม และมีจำนวนตามภาระงาน

13) จัดทำโครงสร้างเงินเดือนครูและบุคลากรอย่างชัดเจน

14) จัดทำแผนงานพัฒนาและบำรุงขวัญกำลังใจแก่คณะครูและบุคลากร

15) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะครูและบุคลากร รวมทั้งนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาโรงเรียน

16) จัดทำโครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกัน หรือกับโรงเรียนของรัฐ ในการพัฒนาโรงเรียน

17) สร้างเอกลักษณ์เฉพาะโรงเรียน

18) วางแผนพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นสากลเพื่อรองรับความเป็น

ประชาคมอาเซียน

1.2 ด้านครู ประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตน และพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1.2.1 คุณลักษณะส่วนตน ประกอบด้วย

1) มีใจรัก มีจิตวิญญาณ และมีศรัทธาในวิชาชีพครู

2) มีจิตสำนึกในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

3) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคน

4) มีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นครู

5) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และตามอย่างวิถีไทย

6) เป็นคนใจกว้างและยอมรับฟังผู้อื่น

7) มีความรู้และความสามารถทางวิชาชีพครู

8) มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

9) เอาใจใส่ ดูแล แนะนำ และให้ความรักความเมตตาแก่นักเรียน

10) ทำงานเป็นทีมได้

1.2.2 พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
 - 2) เขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3) ประเมินการใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 4) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 5) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์
 - 6) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 7) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์
 - 8) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดเชิงสร้างสรรค์
 - 9) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิดจินตนาการ
 - 10) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
 - 11) จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 12) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 13) ฝึกนักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน
 - 14) ฝึกนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกประโยชน์
 - 15) ใช้คำพูดกับนักเรียนเพื่อกระตุ้นการคิดและให้กำลังใจ
 - 16) ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง
 - 17) นำผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนไปพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 18) จัดหลักสูตร กิจกรรม และหรือโครงการที่ช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนพิเศษ
 - 19) เตรียมความพร้อมนักเรียนไปสู่ความเป็นสากลเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
- ### 1.3 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา
- #### 1.3.1 สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย
- 1) มีจำนวนห้องเรียนและห้องประกอบการเรียนรู้เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2) มีจำนวนห้องปฏิบัติการเพียงพอและเหมาะสมต่อการทำงานของครูและบุคลากร
 - 3) มีความร่มรื่น
 - 4) มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย
 - 5) สะอาด และส่งเสริมสุขอนามัยของผู้เรียน

6) เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

7) เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นฐานการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

1.3.2 สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) เป็นแหล่งเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

2) เป็นบทเรียนการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกสำหรับผู้เรียน

3) เป็นบทเรียนการเรียนรู้การดำเนินชีวิตของผู้เรียน

4) เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครู ผู้เรียน ชุมชน

สังคม และโลก

5) เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลก

2. คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะด้านผู้เรียน ได้แก่ การเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข

2.1 การเป็นคนดี ประกอบด้วย

2.1.1 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

2.1.2 รักความเป็นไทย และปฏิบัติตนตามวิถีไทย

2.1.3 มีความรับผิดชอบทั้งในการเรียนและการทำงาน

2.1.4 มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และมุ่งมั่น ทั้งในการเรียน การทำงาน

และการดำรงชีวิต

2.1.5 มีความสามัคคีในหมู่เพื่อน

2.1.6 มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์

2.1.7 มีความอ่อนน้อมและสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

2.1.8 มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน

2.1.9 คิดถึงส่วนรวมก่อนตนเอง

2.1.10 มีจิตสาธารณะ พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

2.2 การเป็นคนเก่ง ประกอบด้วย

2.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการเรียนและการทำงาน

2.2.2 มีความรู้รอบตัวเชิงสหวิทยาการ

2.2.3 มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการ

ทำงาน

2.2.4 มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.5 มีทักษะการบริหารจัดการทั้งในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต

2.2.6 มีทักษะการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิต

2.2.7 รักการอ่านและรักการเรียนรู้

2.2.8 รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ

2.2.9 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข่าวสารข้อมูล

- 2.2.10 เลือกบริโภคข่าวสารข้อมูลโดยการแยกแยะอย่างมีเหตุผล
- 2.2.11 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- 2.2.12 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 2.2.13 มีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์
- 2.2.14 เรียนรู้การเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 2.3 การเป็นคนมีความสุข ประกอบด้วย
 - 2.3.1 มีสุขภาพกายสมบูรณ์ แข็งแรง
 - 2.3.2 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
 - 2.3.3 รู้จักรักษาทั้งสุขภาพกายและอารมณ์
 - 2.3.4 ฝึกการใช้สมาธิและสติในการดำเนินชีวิต
 - 2.3.5 รู้จักและเข้าใจผู้อื่น
 - 2.3.6 ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม
 - 2.3.7 ใส่ใจและเข้าใจปัญหาของสังคมและของโลก
 - 2.3.8 กล้าเผชิญและแก้ไขปัญหา
 - 2.3.9 หลีกเสี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิต
 - 2.3.10 เรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติและสังคม
 - 2.3.11 ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม
 - 2.3.12 เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัว
 - 2.3.13 ปรับตัวในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
 - 2.3.14 ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการนำผลการสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ไปสร้างแบบสอบถามและนำไปสอบถามผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ดังผลในตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล

ด้านบุคคล	ผู้บริหาร		ครู		รวม		χ^2
	จำนวน	ค่าร้อยละ	จำนวน	ค่าร้อยละ	จำนวน	ค่าร้อยละ	
เพศ							40.960**
ชาย	11	22.40	38	77.60	49	18.00	
หญิง	8	3.60	215	96.40	223	82.00	
รวม	19	7.00	253	93.00	272	100.00	
อายุ							3.303
น้อยกว่า 30 ปี	0	0.00	50	100.00	50	18.40	
31-40 ปี	3	3.70	78	96.30	81	29.70	
41-50 ปี	3	3.80	75	96.20	78	28.70	
มากกว่า 50 ปี	13	20.60	50	79.40	63	23.20	
รวม	19	7.00	253	93.00	272	100.00	
ระดับการศึกษา							59.598**
ปริญญาตรี	10	4.1	231	95.9	241	88.60	
สูงกว่าปริญญาตรี	9	29.00	22	71.00	31	11.40	
รวม	19	7.00	253	93.00	272	100.00	
ตำแหน่งในปัจจุบัน							73.960**
ผู้บริหาร	19	100.00	0	0.00	19	7.00	
ครูผู้สอน	0	0.00	253	100.00	253	93.00	
รวม	19	7.00	253	93.00	272	100.00	
ระยะเวลาในการทำงาน							25.470**
น้อยกว่า 10 ปี	5	4.40	109	95.60	114	41.90	
11-20 ปี	2	2.30	86	97.70	88	32.40	
21-30 ปี	2	5.40	35	94.60	37	13.60	
มากกว่า 30 ปี	10	30.30	23	69.70	33	12.10	
รวม	19	7.00	253	93.00	272	100.00	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 82.0 มีเพียงร้อยละ 18.0 เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในกลุ่ม 31-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 29.8 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 28.7 กลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 และกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.4 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ร้อยละ 88.6 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อีกร้อยละ 11.4 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับหน้าที่การทำงานกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 93.0 และเป็นผู้บริหารเพียงร้อยละ 7.0 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีประสบการณ์การทำงานของตนน้อยกว่า 10 ปี เป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 41.9 รองลงมาคือร้อยละ 32.4 มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 13.6 และ 12.1

ตามลำดับ โดยจำนวนของผู้บริหารและครูที่ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นในโรงเรียน นอกเหนือจากการทำงานในตำแหน่งของตน ผลปรากฏว่าครูผู้สอนบางคนทำหน้าที่ครูประจำชั้น หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กรรมการงานวิชาการ กรรมการงานโภชนาการ กรรมการงานสวัสดิการ กรรมการงานกิจการนักเรียน กรรมการงานอาคารสถานที่ และกรรมการโครงการพิเศษของโรงเรียน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของปัจจัย	ผู้บริหาร		ระดับความ เป็นจริง	ครู		ระดับความ เป็นจริง
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
ด้านผู้บริหาร						
คุณลักษณะส่วนตัว	4.43	0.41	มาก	4.37	0.56	มาก
พฤติกรรมกรรมการบริหาร	4.08	0.52	มาก	4.25	0.67	มาก
ด้านครู						
คุณลักษณะส่วนตัว	4.34	0.40	มาก	4.42	0.53	มาก
พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.68	0.67	มาก	4.19	0.58	มาก
ด้านสภาพแวดล้อม						
สภาพแวดล้อมภายใน	4.45	0.55	มาก	4.34	0.65	มาก
สภาพแวดล้อมภายนอก	3.81	0.71	มาก	4.20	0.70	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 การสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.81 - 4.45 (\bar{X} = 3.81 - 4.45) ส่วนผลการสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของครูพบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.19 - 4.42 (\bar{X} = 4.19 - 4.42)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม และคุณลักษณะด้านผู้เรียน โดยการเขียนสมการทำนายคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวมและรายด้าน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเป็นการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 1 ที่ว่า “คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” และเป็นการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 2 ที่ว่า “คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม สามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพได้อย่างน้อย 1 ด้าน”

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ปรากฏตามตาราง 3 – 8

ตาราง 3 ค่าสถิติเบื้องต้นของคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะของปัจจัย ด้านบุคคล	คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ											
	การเป็นคนดี			การเป็นคนเก่ง			การเป็นคนมีความสุข			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	F	\bar{X}	S.D.	F	\bar{X}	S.D.	F	\bar{X}	S.D.	F
เพศ			.109			1.042			.855			.792
ชาย	4.29	0.48		3.90	0.70		4.10	0.64		4.07	0.56	
หญิง	4.32	0.60		4.00	0.65		4.19	0.62		4.15	0.58	
อายุ			1.194			1.295			.467			.538
น้อยกว่า 30 ปี	4.19	0.59		4.05	0.66		4.15	0.65		4.12	0.60	
31-40 ปี	4.36	0.58		4.06	0.65		4.24	0.63		4.21	0.57	
41-50 ปี	4.29	0.62		3.96	0.67		4.13	0.67		4.11	0.61	
มากกว่า 50 ปี	4.37	0.51		3.86	0.63		4.15	0.54		4.10	0.51	
ระดับการศึกษา			.188			5.846*			1.483			1.924
ปริญญาตรี	4.31	0.58		4.02	0.64		4.19	0.62		4.16	0.57	
สูงกว่าปริญญาตรี	4.35	0.54		3.72	0.74		4.04	0.67		4.01	0.59	
ตำแหน่งในปัจจุบัน			.653			6.029*			2.314			2.029
ผู้บริหาร	4.42	0.45		3.63	0.74		3.96	0.66		3.96	0.57	
ครูผู้สอน	4.30	0.59		4.01	0.64		4.19	0.62		4.15	0.57	
ระยะเวลาในการทำงาน			4.762**			1.546			1.749			1.985
น้อยกว่า 10 ปี	4.17	0.63		3.97	0.70		4.10	0.70		4.07	0.65	
11-20 ปี	4.44	0.56		4.09	0.62		4.29	0.57		4.25	0.53	
21-30 ปี	4.33	0.49		3.84	0.59		4.10	0.53		4.06	0.48	
มากกว่า 30 ปี	4.47	0.42		3.90	0.66		4.20	0.56		4.16	0.48	

จากตาราง 3 พบว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 3 คู่ คือ

1. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในด้านการเป็นคนเก่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ตำแหน่งในปัจจุบันที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในด้านการเป็นคนเก่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
3. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระยะเวลาในการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในด้านการเป็นคนดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะของปัจจัย	คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ			
	การเป็นคนดี	การเป็นคนเก่ง	การเป็นคนมีความสุข	โดยรวม
ด้านผู้บริหาร	.559**	.580**	.578**	.625**
คุณลักษณะส่วนตัว	.527**	.461**	.457**	.518**
พฤติกรรมการบริหาร	.528**	.593**	.592**	.628**
ด้านครู	.683**	.721**	.757**	.789**
คุณลักษณะส่วนตัว	.617**	.520**	.620**	.632**
พฤติกรรมการจัดการกระบวนการเรียนรู้	.652**	.747**	.752**	.790**
ด้านสภาพแวดล้อม	.583**	.666**	.699**	.717**
สภาพแวดล้อมภายใน	.560**	.553**	.618**	.630**
สภาพแวดล้อมภายนอก	.520**	.705**	.692**	.714**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ระหว่าง .559 ถึง .789 และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวม

ตัวแปร	β	b	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	-	.243	.178	1.364	.174
ด้านบุคคล					
เพศ	.063	.094	.056	1.688	.093
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	.033	.049	.063	.768	.443
41-50 ปี	.036	.045	.057	.784	.434
มากกว่า 50 ปี	-.074	-.101	.077	-1.307	.192
ระดับการศึกษา	-0.51	-.092	.069	-1.347	.179
ตำแหน่งในปัจจุบัน	.028	.062	.091	.679	.498
ระยะเวลาในการทำงาน					
น้อยกว่า 10 ปี	.040	.049	.056	.875	.383
21-30 ปี	.025	.042	.080	.530	.597
มากกว่า 30 ปี	.096	.169	.094	1.787	.075
ด้านผู้บริหาร	-.016	-.016	.055	-.290	.772
ด้านครู	.607	.646	.064	10.165**	.000
ด้านสภาพแวดล้อม	.299	.274	.048	5.737**	.000
R = .830 R ² = .688 F = 47.704** Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวม มีค่า .830 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าคุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมร่วมกันทำนายคุณลักษณะของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวม 68.8%

ค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .646 และ

.274 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในภาพรวม (Y') ได้ดังนี้

$$Y' = 0.243 + 0.646 (\text{ด้านครู}) + 0.274 (\text{ด้านสภาพแวดล้อม})$$

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนดี

ตัวแปร	r	b	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	-	.848	.218	3.883**	.000
ด้านบุคคล					
เพศ	.059	.088	.068	1.283	.201
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	.010	.015	.078	.191	.848
41-50 ปี	-.005	-.006	.070	-.082	.935
มากกว่า 50 ปี	-.100	-.137	.094	-1.449	.148
ระดับการศึกษา	-.005	-.009	.084	-.104	.917
ตำแหน่งในปัจจุบัน	.132	.298	.112	2.667**	.008
ระยะเวลาในการทำงาน					
น้อยกว่า 10 ปี	.140	.172	.069	2.489*	.013
21-30 ปี	.140	.235	.098	2.387*	.018
มากกว่า 30 ปี	.181	.319	.116	2.752**	.006
ด้านผู้บริหาร	.007	.006	.067	.096	.924
ด้านครู	.598	.642	.078	8.223**	.000
ด้านสภาพแวดล้อม	.148	.136	.059	2.324*	.021
R = .733 R ² = .538 F = 47.704** Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณดี มีค่า .733 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมร่วมกันทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณดี 53.8%

ค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลที่ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรพหุคูณตำแหน่งบริหารเทียบกับตำแหน่งครู ตัวแปรพหุคูณระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 30 ปี เทียบกับระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และคุณลักษณะของปัจจัยด้านครู ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .298 .319 และ .642 ตามลำดับ สำหรับค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะด้านบุคคลที่ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตัวแปรพหุคูณระยะเวลาในการทำงาน 11-20 ปี เทียบกับระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี ตัวแปรพหุคูณระยะเวลาในการทำงาน 21-30 ปี เทียบกับระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และคุณลักษณะของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .172 .235 และ .136 ตามลำดับ โดยสามารถเขียนสมการทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณดี (Y_1') ได้ดังนี้

$$Y_1' = 0.848 + 0.298 (\text{ตำแหน่งในปัจจุบัน}) + 0.172 (\text{ระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี}) + 0.235 (\text{ระยะเวลาในการทำงาน 21-30 ปี}) + 0.319 (\text{ระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 30 ปี}) + 0.642 (\text{ด้านครู}) + 0.136 (\text{ด้านสภาพแวดล้อม})$$

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณเฑาะ

ตัวแปร	β	b	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	-	-.078	.232	-.336	.737
ด้านบุคคล					
เพศ	.061	.104	.073	1.439	.151
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	.049	.082	.082	.999	.319
41-50 ปี	.058	.084	.075	1.122	.263
มากกว่า 50 ปี	-.074	-.115	.100	-1.152	.250
ระดับการศึกษา	-.090	-.186	.089	-2.088*	.038
ตำแหน่งในปัจจุบัน	-.025	-.063	.118	-.535	.593
ระยะเวลาในการทำงาน					
น้อยกว่า 10 ปี	-.023	-.032	.073	-.437	.663
21-30 ปี	-.037	-.070	.104	-.672	.502
มากกว่า 30 ปี	.039	.079	.123	.643	.521
ด้านผู้บริหาร	.035	.39	.071	.553	.581
ด้านครู	.497	.605	.083	7.303**	.000
ด้านสภาพแวดล้อม	.297	.312	.062	5.010**	.000
R = .772 R ² = .596 F =31.891** Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณเฑาะ มีค่า .772 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมร่วมกันทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณเฑาะ 59.6%

ค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคณเฑาะ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .075 และ .056 ตามลำดับ ส่วนค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลที่ส่งผลทางลบต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ในด้านการเป็นคนเก่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ตัวแปรพหุคุณระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเทียบกับปริญญาตรี ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ.186 และสามารถเขียนสมการทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนเก่ง (Y_2') ได้ดังนี้

$$Y_2' = -0.078 - 0.186 (\text{ระดับการศึกษา}) + 0.605 (\text{ด้านครู}) + 0.312 (\text{ด้านสภาพแวดล้อม})$$

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนที่มีความสุข

ตัวแปร	β	b	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	-	.131	.209	.626	.532
ด้านบุคคล					
เพศ	.054	.088	.066	1.347	.179
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	.024	.039	.074	.525	.600
41-50 ปี	.031	.042	.067	.630	.529
มากกว่า 50 ปี	-.040	-.060	.090	-.661	.509
ระดับการศึกษา	-.030	-.058	.081	-.721	.472
ตำแหน่งในปัจจุบัน	.007	.018	.107	.171	.865
ระยะเวลาในการทำงาน					
น้อยกว่า 10 ปี	.032	.043	.066	.648	.518
21-30 ปี	.010	.018	.094	.188	.851
มากกว่า 30 ปี	.079	.151	.111	1.361	.175
ด้านผู้บริหาร	-.081	-.087	.064	-1.354	.177
ด้านครู	.691	.075	.595	9.255**	.000
ด้านสภาพแวดล้อม	.335	.056	.334	5.968**	.000
R = .800 R ² = .640 F =25.086** Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนที่มีความสุข มีค่า .800 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อมร่วมกันทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนที่มีความสุข 64.0%

ค่าน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนที่มีความสุข อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .691 และ .335 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนที่มีความสุข (Y_3') ได้ดังนี้

$$Y_3' = 0.131 + 0.691 (\text{ด้านครู}) + 0.335 (\text{ด้านสภาพแวดล้อม})$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” นี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
2. เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ
2. คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม สามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพได้อย่างน้อย 1 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน สำหรับการสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในเขตลาดกระบัง ประเวศ มีนบุรี หนองจอก และทุ่งครุ ได้จำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษารอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีจำนวนผู้บริหารและครูทั้งสิ้น 272 คน ผู้วิจัยส่งและรับคืน

แบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 272 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เรื่องการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 7 ข้อ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผู้บริหารและครูสถานศึกษา เอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน รวมทั้งเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) จำนวน 1 ข้อ คือ ความรับผิดชอบอื่นในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ข้อความเกี่ยวกับระดับความเป็นจริงของคุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อความเกี่ยวกับระดับความเป็นจริงของคุณลักษณะของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และนำไปให้ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์ตรวจแก้ไข หลังจากผู้วิจัยแก้ไขตามคำแนะนำของประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์ แล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือทั้งสองชุด ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) รวมทั้งเขียนแบบสอบถามเกี่ยวกับ "คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ"
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ คะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า

ไคสแควร์ รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยด้วยค่า F (F-distribution) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ” สรุปได้ดังนี้

1. การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ พบว่า

1.1 คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย

1) ด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน 2) ด้านผู้บริหาร ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 11 ประการ และพฤติกรรมกรรมการบริหาร จำนวน 18 ประการ 3) ด้านครู ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 10 ประการ และพฤติกรรมกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 19 ประการ 4) ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา จำนวน 7 ประการ และสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 ประการ

1.2 คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ คือ คุณลักษณะด้านผู้เรียน ประกอบด้วย การเป็นคนดี จำนวน 10 ประการ การเป็นคนเก่ง จำนวน 14 ประการ และการเป็นคนมีความสุข จำนวน 14 ประการ

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ พบว่า

2.1 คุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพโดยรวมและรายด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ระหว่าง .457 ถึง .789 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระดับการศึกษาและตำแหน่งในปัจจุบันสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในด้านการเป็นคนเก่งได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ระยะเวลาในการทำงานสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพด้านการเป็นคนดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การสังเคราะห์คุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชน พบว่า

1.1 คุณลักษณะของปัจจัยของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งของบุคลากรที่ต้องมีความสามารถด้านการศึกษา และมีสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นสถานที่ที่ผลิตนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพที่สังคมพึงประสงค์ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ลักษณะนิสัย และการดำเนินชีวิต การที่โรงเรียนจะสามารถผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและสังคมนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน ความสามารถของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สอดคล้องและเอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น ดังกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 13-23) ที่กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน คือ 1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ โดยพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาและการใช้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และกระจายอย่างทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้

จากงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรของประสิทธิผลสภาวะผู้นำและประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านภูมิหลังของผู้บริหาร คือ อายุ ระดับการศึกษา การศึกษาอบรมทางการบริหาร และประสบการณ์ในการบริหาร 2) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร คือ คุณลักษณะด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านคุณธรรม ทักษะด้านเทคนิควิธี ด้านสังคม และด้านความคิดรวบยอด 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมผู้นำ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคล การกระตุ้นปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ การให้รางวัลตามสถานการณ์ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) องค์ประกอบด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาในโรงเรียน การจัดโครงสร้างของงานในโรงเรียน การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5) องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

การพัฒนาบุคลากร ความพึงพอใจในงานของบุคลากร และบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน (วาโร เฟิงส์วสต์ดี. 2549: 21) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปณิต เทพภิบาล (2551: ออนไลน์) ที่ว่า ตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ประกอบด้วยผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ครูเป็นครูมืออาชีพ และการบริหารจัดการโรงเรียนแนวใหม่ โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครู เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สมจิตร์ พึ่งพรหมพร (2552: 219) ที่สรุปว่า ปัจจัยการบริหาร 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยระบบโครงสร้าง ปัจจัยระบบวัฒนธรรม ปัจจัยระบบการเมือง ปัจจัยระบบปัจเจกบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านผู้รับบริการ ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลมากที่สุด

นอกจากนี้ จากการประชุมนานาชาติว่าด้วยการเรียนการสอน ที่ไบเทค กรุงเทพฯ ประเทศไทย เรื่องการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูสำหรับการศึกษาศตวรรษที่ 21 คิมและลาโวเนน (Kim & Lavonen. 2010: ออนไลน์) บรรยายไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสร้างสรรค์ความรู้ การเรียนการสอน จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูต้องเตรียมผู้เรียนสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ การตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งการสร้างคุณค่าและศีลธรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นครูควรเป็นผู้ได้รับการศึกษาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ และมีความสามารถในด้านการตัดสินใจ การวางแผนและประเมินหลักสูตร การวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลงานของนักเรียน การประเมินผลการสอนของตนเอง และการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ คือ คุณลักษณะด้านผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานการณ์ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงทุกด้าน และส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุกๆด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต การศึกษาทำให้คนเป็นคนฉลาด มีเหตุผล คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักวิธีแสวงหาความรู้เพื่อตนเองและเพื่อการทำงานอาชีพ ดังนั้นการศึกษาต้องให้ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเพียงพอ ต้องสร้างนิสัยที่ดีงาม ต้องสร้างความองอาจทางร่างกาย ต้องให้ผู้เรียนไม่เห็นแก่ตัว เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม และการศึกษาต้องทำให้คนมีทักษะการทำงานอาชีพที่เพียงพอกับการเข้าสู่การทำงานอาชีพ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2550: ออนไลน์) การศึกษาต้องมุ่งพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัย มีทักษะสำหรับยุคโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (จามรกุล เหล่าเกียรติกุล. 2554: สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2553: ออนไลน์) ที่ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการศึกษาไทยว่า ต้องเปลี่ยนให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ การศึกษาในอนาคต

ต้องมุ่งสร้างเด็กไทยให้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ต้องฟังคนอื่นด้วย เด็กไทยในอนาคตต้องมีความรอบรู้ ไม่ถูกยึดเยียดในการเรียนรู้ มีทางเลือกในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้เอง และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขได้ ในอนาคตการศึกษาต้องสร้างเด็กไทยให้มีจิตอาสา จิตสาธารณะ มีจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ สามารถเรียนรู้และมองเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมได้ เด็กไทยต้องรู้เท่าทันข่าวสารการเปลี่ยนแปลง ในการเป็นคนดีนักเรียนต้องเป็นผู้มีจิตใจดี ทำหน้าที่ของตนอย่างมุ่งมั่นและครบถ้วน มั่นคงในการทำมาหากิน มีใจหนักแน่น ปลอดภัย และมีปัญญา สุดท้ายคือต้องเป็นคนที่มีสุขภาพกายและใจดีและมุ่งประโยชน์ของชาติ (ภัทรพร สิริกาญจน. 2545: 327-328) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพนักเรียนในระดับประถมศึกษาดังนี้ 1) มีความรู้พื้นฐานตามระดับประถมศึกษา 2) มีความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์ 3) มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา 4) มีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน / งานอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต 5) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย 6) มีสุขภาพ สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ 7) มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และ 8) เห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย (ศิริลักษณ์ วงษ์พรพันธุ์. 2548: 98-99)

สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2552: 33-37 และ 2553: 34) ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสุข และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ส่งเสริมด้านวิชาการ / สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยนักเรียน ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน แข่งขันทักษะวิชาชีพและวิชาการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า ตนเองมีความสามารถทักษะทางภาษาไทยดีขึ้น ใช้ศีลธรรมประกอบกับเหตุผลเป็นบางครั้งในการคิดและตัดสินใจสิ่งใด มีความสม่ำเสมอมากขึ้นในการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงด้านศีลธรรมดีขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศ (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ. 2550: 228-237) ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ 12 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแสวงหา คัดสรร และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง 2) ใช้ความรู้และจัดการความรู้ได้ 3) มีทักษะทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี 4) การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้ดี 5) ใช้ภาษาและการสื่อสารได้ดี 6) คิดใหม่ สร้างสรรค์ และคิดแจ่มแจ้งตลอด 7) จิตมุ่งคุณภาพและมาตรฐานความเป็นเลิศ 8) สามารถทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะได้ และสร้างเครือข่ายได้ 9) วางแผนและจัดการทำงานให้ลุล่วงได้ 10) แข่งขัน มีความอดทน และสู้สิ่งยากได้ จนกระทั่งงานสำเร็จตามเป้าหมาย 11) เห็นแก่ส่วนรวม มีความเป็นธรรม และยั่งยืน และ 12) รักความเป็นไทย และยึดมั่นในสันติธรรม ดังนั้น กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) (2552: 14) จึงได้กำหนดคุณภาพคนไทยยุคใหม่ดังนี้ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มี

จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียดการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น มีสมรรถนะความรู้ ความสามารถ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมเสมอภาค

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจจัยกับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชน พบว่า

2.1 คุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีคุณภาพจะทำให้คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนมีคุณภาพตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการจกระบวนกรเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการแข่งขันในโลกเสรีมากยิ่งขึ้น (จามรกุล เหล่าเกียรติกุล, 2554: สัมภาษณ์) โดยเฉพาะโอกาสของโรงเรียนเอกชนที่สามารถจัดการศึกษาที่สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปกครองได้ในการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและคุณภาพของผู้เรียน (ชาญวิทย์ ทับสุพรรณ, 2554: สัมภาษณ์) ดังที่สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2554: ออนไลน์) กล่าวถึงมิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชนประการหนึ่งคือบุคลากรของโรงเรียนจึงต้องเป็นที่เชื่อถือไว้ใจได้ ทั้งผู้บริหารเป็นที่เชื่อได้ว่ามีการบริหารจัดการที่ดี มีภาวะผู้นำ และครูทำหน้าที่สอนเป็นที่เชื่อถือไว้ใจได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551: 40-41) ที่ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเอกชนในระบบคือมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยแต่งตั้งผู้อำนวยการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และสามารถทำงานให้กับโรงเรียนในระบบได้เต็มเวลา รวมทั้งจัดให้มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอแก่การจัดการศึกษาและเหมาะสมกับนักเรียน โดยต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2 คุณลักษณะของปัจจัยด้านผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะจุดประกายการทำงานให้กับครูและบุคลากร ผู้บริหารเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผู้บริหารยังเป็นผู้สร้างศรัทธาให้แก่ชุมชนและสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของโรงเรียนเอง มีความสำคัญที่สุดที่จะต้องบริหารโรงเรียนให้สามารถอยู่รอดได้ทางธุรกิจ นอกเหนือจากการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รัชณี ชังชู (2549: 236) ได้เสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ในส่วนของบริษัทผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่ปฏิบัติตามการปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือ จะต้องยึดหลักการบริหารงานแบบ

กระจายอำนาจ และนำแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปสถานศึกษาสู่ความเป็นนิติบุคคล โดยผู้บริหารควรบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก โรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร นำผลการประเมินมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2551: 229) ที่แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงาน บุคลากร ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป มีความสัมพันธ์ ส่งผล และสนับสนุนต่อกัน ในการส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ส่วนมัทธกริกา วิฑูรชาติ (2551: ออนไลน์) สรุปผลการวิจัยว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ สถานศึกษาเอกชนชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก คือ กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำ กลยุทธ์การพัฒนาครู กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการทั่วไป และกลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายโรงเรียน

2.3 คุณลักษณะของปัจจัยด้านครูมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มาตรฐาน พัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจ อยู่ได้อย่างยั่งยืน (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.2552: 18-19) สำหรับครูโรงเรียนเอกชนนั้น พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2548: ออนไลน์) ยกตัวอย่างผลการวิจัยว่า โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพเหนือกว่ารัฐ ครูมีคุณวุฒิสอนตรงวิชาเอก ถึง 80% ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนดีกว่า ดังที่ ทวีศักดิ์ อ่ำลา (2552: 79) ได้ กล่าวไว้ในงานวิจัยว่า ครูเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน และมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวของการบริหารโรงเรียน ประกอบกับการบริหารโรงเรียนเอกชนนิติบุคคลเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ครูมีทัศนคติที่ดี เต็มใจที่ จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการบริหารจัดการ ขณะที่ผลการวิจัยของ พรอนงค์ ปริญญาสุภกุล (2548: ออนไลน์) พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมของบุคลากรของโรงเรียน การบริหารโรงเรียน และการมี วัฒนธรรมของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยพฤติกรรมของบุคลากรของ โรงเรียนมีอิทธิพลมากที่สุด ดังนั้นสมรรถนะครูของประเทศไทยควรประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านการ สื่อสารและการใช้ภาษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทาง การศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจิตวิทยา สำหรับครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้าน ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของ ผู้เรียน และด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 28-31)

2.4 คุณลักษณะของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมก่อให้เกิดความสุขและการเรียนรู้แก่ผู้เรียน กล่าวได้ว่าโรงเรียนต้องเป็นแหล่งการเรียนรู้ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โรงเรียนต้องมีบทบาทช่วยเหลือสังคม ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากสังคม แล้วจึงออกสู่โลกกว้าง ดังนั้นโรงเรียนและสังคมต้องอาศัยและร่วมมือซึ่งกันและกัน (อาจอง ชุมสาย. 2554: สัมภาษณ์) ซึ่งสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทยกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาว่า บรรยากาศสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่จะเสริมสร้างการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองของผู้เรียน ทั้งบรรยากาศในห้องเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำงานร่วมกัน และอยู่ร่วมกัน นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้จักตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญคือ การเรียนรู้จากแบบอย่างชีวิตและคำสอนของครู ทำให้กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการของชีวิต สถานศึกษาจะเน้นบรรยากาศโรงเรียนเป็นสนามแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม ความรู้ และการฝึกฝนทำงานร่วมในการทำกิจกรรมการทำงานร่วมกับครู ในบรรยากาศของการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต เป็นการฝึกฝนสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชน (สมจิตร พึ่งพรพร. 2552: 238-239) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ปิลัญญ์ ปฏิพัทธ์พาคม (2550: 234-235) พบว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งใน 8 องค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ได้แก่ สร้างความเหมาะสมกับการเรียนการสอน มีความปลอดภัย และจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ สุชาติ วงศ์ยงศิลป์ (2551: 19-20) พบว่า ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้งด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านสังคมในสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาได้มีหลักการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้เหมาะสม มีการดำเนินการควบคุมดูแล แก้ไข ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพดี ถูกสุขลักษณะ เพื่อส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน ครูและนักเรียนได้เกิดคุณลักษณะ บรรลุจุดหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนดทางปรัชญาการศึกษา สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับครูและนักเรียน ทั้งในด้านของควมมีระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน ความสะอาดของห้องเรียน ห้องน้ำ ฯลฯ และการจัดสถานที่พักผ่อนภายในโรงเรียน

3. การศึกษาคุณลักษณะของปัจจัยด้านบุคคลที่สามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ พบว่า

3.1 ระดับการศึกษาและตำแหน่งในปัจจุบันสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพด้านการเป็นคนเก่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ได้รับการพัฒนาความรู้ สามารถนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากครูมากขึ้น ผู้เรียนจึงมีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น

3.2 ระยะเวลาในการทำงานสามารถทำนายคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพด้านการเป็นคนดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ครูมีระยะเวลาในการทำงานเป็นเวลานาน ครูจะยังมีประสบการณ์ เข้าใจหลักการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน เข้าใจบทบาทของการเป็นแม่พิมพ์ที่ดี เข้าใจผู้เรียนจากการพัฒนาการลงมือปฏิบัติจริง

ดังนั้น ครูโรงเรียนเอกชนจึงควรได้รับความสนใจที่จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ได้รับการบำรุงขวัญและให้กำลังใจ และได้รับการปลูกฝังให้รักโรงเรียน เพื่อให้ครูโรงเรียนเอกชนอยู่ทำงานในโรงเรียนได้นาน อันจะส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน ดังที่พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 (2551: 34-35) ได้กำหนดการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบโดยต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในเรื่องคุณสมบัติ อัตราเงินเดือน ค่าสอน ค่าชดเชย ค่าตอบแทน หลักเกณฑ์การจ้างและเลิกจ้าง และสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเมเยอร์ และคณะ (Mayer; et al. 2000: 4-5) ที่กล่าวถึงตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนว่า ประกอบด้วยบริบทของโรงเรียน ครู และห้องเรียน โดยตัวบ่งชี้ครูประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการคือ มีทักษะทางวิชาการในระดับสูง ได้สอนในสาขาวิชาที่ได้รับการฝึกฝนมา มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 2-3 ปี และเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพ เช่นเดียวกับ อารุง จันทวานิช (2547: 18-19) อธิบายถึงปัจจัยหลักความสำเร็จที่พึงประสงค์ของโรงเรียนคุณภาพในส่วนของครู ได้แก่ ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ครูได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการ และสอดคล้องกับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ครูครบตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีภาระงานเหมาะสม รวมทั้งครูมีขวัญและกำลังใจในการประกอบวิชาชีพครู ดังนั้น มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2552: 109) จึงเสนอแนะในงานวิจัยว่า ครูโรงเรียนเอกชนจึงควรมีโอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรมในด้านต่างๆ ให้เหมาะสม ทันสมัยกับเหตุการณ์อยู่เสมอ ครูที่ทำได้ควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นแบบอย่างแก่ครูท่านอื่นๆ ในโรงเรียน ครูควรได้รับการปรับสวัสดิการ เงินเดือน ค่าครองชีพต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องสภาวะการปัจจุบัน การทำงานในโรงเรียนควรมีระบบพี่เลี้ยง จะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูที่อยู่มานานกับครูใหม่ได้ดี รวมทั้งควรมีการปฐมนิเทศครูใหม่ โดยโรงเรียนควรมีการพัฒนาเป็นหลักสูตรด้วย ดังเช่น นฤมล กิมภากรณ์ และคณะ (2551: 46) กล่าวว่า องค์การควรเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยการพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ให้พนักงานได้มีความภาคภูมิใจ รู้สึกมั่นใจในการทำงานมากขึ้น มีความพึงพอใจมากขึ้น ได้รับการมอบหมายงานที่มีความสำคัญ ส่งเสริมให้มีการอบรมพัฒนาความรู้ใหม่ๆ สร้างโอกาสในการเติบโตมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสในการเลื่อนระดับความรับผิดชอบหรือเปลี่ยนหน้าที่ สิ่งเหล่านี้จะทำให้พนักงานรู้สึกว่าคุณค่า มีโอกาสก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทำให้มีทัศนคติต่อองค์กรดียิ่งขึ้น ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรและรักษาพนักงานให้อยู่กับองค์กรได้อย่างยาวนาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญและในบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยปฏิบัติตนเป็นนักพัฒนาตัวอย่างแก่ครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

1.2 หน่วยงานและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเอกชนควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างและพัฒนาครูของสถานศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและความสามารถทางวิชาชีพ

1.3 หน่วยงานและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูแต่ละคนตามกำลังความรู้และความสามารถ รวมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดสวัสดิการแก่ครูและครอบครัว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูให้ครูรักสถานศึกษาและต้องการทำงานอยู่กับโรงเรียนตลอดไป อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของโรงเรียนต่อไป

1.4 ครูโรงเรียนเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของตนในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อการเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งควรร่วมมือกับผู้บริหารและบุคลากรอื่นในโรงเรียน อีกทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมด้วย ในการร่วมกันเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการโรงเรียนเอกชนและการจัดการศึกษาเอกชน

1.5 หน่วยงานและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการศึกษาหรือการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นรายบุคคลสำหรับผู้บริหารและครูตามความต้องการและความสนใจ นอกเหนือ จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 โดยสนับสนุนผลตอบแทนแก่ผู้บริหารและครูที่สามารถนำผลการศึกษาหรือฝึกอบรมนั้นไปใช้ในการพัฒนาการทำงาน ซึ่งจะไม่กระทบต่องบประมาณลงทุนของเจ้าของโรงเรียนเอกชน แต่จะเป็นการเพิ่มพูนระดับการศึกษาของผู้บริหารและครู เป็นการขยายขยายการไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น และเป็นวิธีหนึ่งที่จะบำรุงขวัญให้ผู้บริหารและครูทำงานในโรงเรียนเอกชนมากขึ้นและนานขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารคุณลักษณะของปัจจัยและคุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การศึกษาเอกชน: แบ่งเบาภาระรัฐและเป็นทางเลือกของสังคม. (2550). ใน 115 ปี วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จามรกุล เหล่าเกียรติกุล. (2554, 22 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย วิวัฒนา ฐานสโร ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ชาญณรงค์ ลักษณะียนาวิน. (2553, กุมภาพันธ์). *แนวโน้มปี 53 โรงเรียนเอกชนเน้นสร้างมาตรฐานการศึกษาหรือขายความหรรษาของสิ่งแวดล้อม*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2553, จาก <http://www.positioningmag.com/prnews/prnews.aspx?id=85098>
- ชาญวิทย์ ทับสุพรรณ. (2554, 3 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย วิวัฒนา ฐานสโร ที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- ทวีศักดิ์ อ่ำลา. (2552, สิงหาคม). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคล*. *Veridian E-Journal Silpakorn University*. 2(1): 62,70.
- ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์. (2543). *การปฏิรูปการศึกษาในมุมมองของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นฤมล กิมภากรณ์ และคณะ. (2551, กันยายน). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรกรณีองค์กรสื่อสารโทรคมนาคม*. *Veridian E-Journal Silpakorn University*. 1(1): 36-47.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2545). *ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปณต เทพภิบาล. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้*. ปรินญาณิพนธ์ ปร.ด. (สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกอบ คุปรัตน์. (2552, มกราคม). *ความอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนในประเทศไทยปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2553, จาก <http://www.itie.org/eqi/modules.php?name=Forum&file=viewtopic&t=8751>

- ปราชญา กล้าผจญ. (2547, เมษายน). แนวโน้มการบริหารการศึกษาไทยในยุคไตรศหัสวรรษ. วารสารวงการครู. 36.
- ปิลัญญ์ ปฏิพิมพาคม. (2550). รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2550, มิถุนายน). การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2553, จาก <http://gotoknow.org/blog/panom/101128>.
- พยนต์ คุ่มรำไพ. (2550). มุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัทเคล็ดไทยจำกัด.
- พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2551). ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน. ปรินญา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พรอนงค์ ปรินญาศุภกุล. (2548). ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. ปรินญา ศศ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2550, มกราคม-มิถุนายน). พุทธวิธีบริหาร. วารสารหาดใหญ่วิชาการ. 5(9): 25-31.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550. (2551). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 29-69.
- พฤกษ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2548, ตุลาคม). พัฒนาการ: การศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศบนฐานการ วิจัยสหวิทยาการ. จุฬาสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2554, จาก http://www.Research.chula.ac.th/cu_online/2548/october39_3.htm.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน และคณะ. (2549). สัตตศิลา หลักเจ็ดประการสำหรับการเปลี่ยนผ่านการศึกษา เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพล สิริกาญจน. (2545, เมษายน-มิถุนายน). “คนดี” ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 31(1): 327-328.
- มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2552, มกราคม-มิถุนายน). ภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพและพฤติกรรมการทำงาน: บทบาทการส่งอิทธิพลผ่านลักษณะงานหลัก แรงจูงใจในการทำงาน ความผูกพันต่อเป้าหมาย ของงาน และความพึงพอใจในงาน ของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสายสามัญในเขต กรุงเทพมหานคร. BU Academic Review. 8(1): 99-111.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2551). การจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มัทธริกา วิฑูรชาติ. (2549). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2553, จาก <http://www.anantaa.net/forum/15-3.html>.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- รัชณี ชังชู. (2549). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา. ปรินญา กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ภาพอนาคตของโรงเรียนเอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วชิราพร อัจฉริยโกศล; และคณะ. (2550). *รายงานการวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศ*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2549, กุมภาพันธ์-เมษายน). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 3(10): 21.
- วิวัฒน์ แพร่สิริ. (2543). *วิวัฒนาการและอนาคตภาพของการศึกษาคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*. 18(3): 9.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2549, มกราคม-มิถุนายน). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวปฏิรูป. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*. 1(1): 76-79,81.
- วุฒิชัย มูลศิลป์; และลดาวลัย พวงนิล. (2532). *รายงานการวิจัยเรื่องพัฒนาการของการศึกษาเอกชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ศิริพงษ์ ลดาวลัย ณ อรุณยา. (2550). *การบริหารคุณภาพ*. เชียงใหม่: ธนุชพรินติ้ง.
- ศิริลักษณ์ วงษ์พรพันธุ์. (2548). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนราชินี*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- สกุณี อาชวานันทกุล. (2553). *ความมั่งคั่งปฏิวัติ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สมจิตร พึ่งพระพร. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สมศักดิ์ ดลวิจารณ์. (2554, มิถุนายน). *มิติคคุณภาพของโรงเรียนเอกชน*. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2554, จาก website@emisc.moe.go.th.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2539). *รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอนาคต*. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนาน ลิปีเตวตกุล. (2547, มิถุนายน-ตุลาคม). *การพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติสำหรับประเทศไทยในอนาคต*. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 16(1): 66.
- สนานจิตร สุขนทรทรัพย์; และคณะ. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมเกียรติ รัตนะรัต. (2550, มกราคม-มิถุนายน). *ศึกษาแนวโน้มการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2548-2558)*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. 3(1): 30-32.
- สาโรช บัวศรี. (2549). *การศึกษาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553ก). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2553ข). *โรงเรียนมาตรฐานสากล คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า.d* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- (2541). *เสริมพลังบทบาทครูในโลกที่เปลี่ยนแปลง ในมุมมองของเอเชีย-แปซิฟิก*. กรุงเทพฯ: สำนักโครงการพิเศษเพื่อปฏิรูปการฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวง. (2547ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2547ข). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *การประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สกศ. กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครู
ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552ก). ระบบโรงเรียนคุณภาพระดับโลก ขึ้นมาสู่ความเป็น
โรงเรียนคุณภาพชั้นนำได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: สกศ.
- (2552ข). รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- (2552ค). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ:
สกศ.
- (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ: กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2552ก). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนในการจัดการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- (2552ข). รายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- (2553). (ร่าง) รายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ:
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2550, มกราคม). “ครูไทย” แบบไหน...ที่ “ถูกใจ” ประชาชน. *ที่ระลึกงานวันครู*
พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุชาติ วงศ์ยิ่งศิลป์. (2551, มกราคม-มิถุนายน). ความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อสภาพแวดล้อม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *ศรีปทุมปริทัศน์*.
8(1): 19-20.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. (2549, ตุลาคม-ธันวาคม). โรงเรียนดีมีคุณภาพ. *วารสารวิชาการ*. 9(4):
82-84.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2546, มิถุนายน). ภาพลักษณ์ของโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.
วารสารวิชาการ. 6(6): 4.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2553, กรกฎาคม). 8 มุมมองนักการศึกษา: สะท้อนภาพปฏิรูปการศึกษารอบ 2.
สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2553, จาก [http://thaireform.in.th/flow-reform/scoop-
Commercial-news-documentary/20-...](http://thaireform.in.th/flow-reform/scoop-Commercial-news-documentary/20-...)
- สุทธนา อันเกียรติพงษ์. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของ
โรงเรียนอนุบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- อมราพร. (2004, 20 กุมภาพันธ์). *เรียนรู้อย่างไรในโลกอนาคต*. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.elib-online.com>.
- อรรรรณ สุนทรชัย. (2546). *เล่าสู่กันฟัง งานการศึกษาเอกชน. ใน 111 ปี กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2554, 21 กุมภาพันธ์). *สัมภาษณ์โดย วิวัฒนา ฐานสโร ที่โรงเรียน สัตยาไส จังหวัดลพบุรี*
- อำรุง จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่...โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Budget Travel E-Commerce. (2010). *Comparison of Private and Public Schools*. Retrieved September 6, 2010, from <http://privateschool.about.com/od/choosingaschool/Qt/comparison.htm>.
- Good. Cater V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill, Inc.
- CA Dept of Education. (2010, September). *Definition of a School*. Retrieved September 6, 2010, from <http://www.cde.ca.gov/ds/si/ds/dosinfo.asp>.
- Mayer Daniel P. and Others. (2000). *Monitoring School Quality: An Indicators Report*. U.S. Department of Education.
- Lunenberg Fred C. & Ornstein Allen C. (2008). *Educational Administration: Concepts and Practices*. New York:: Thomson Brooks.
- Kim Gwang-Jo. (2010, October). *Education in the 21st century What works in Education: UNESCO Studies and View*. Retrieved March 28, 2010, from <http://www.indeed.kmitl.ac.th/Home/>
- Hord, Shirley M. (2008). *Leading Professional Learning Communities*. New York:: Corwin Press.
- Lavonen Jari. (2010, October). *Quality in Teacher Education*. Retrieved March 28, 2010, From <http://www.indeed.kmitl.ac.th/Home/>
- Collin III John W. and O'Brian Nancy Patricia. (2003). *The Greenwood Dictionary of Education*. New York: Greenwood Press.
- John W. Cresswell. (2005). *Educational Research*. New York:: Pearson Merrill Prentice Hall..
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- National Education Association. (2000). *Indicators of School Quality*. Retrieved January 21, 2011, from <http://www.keysonline.org/about/indicators.html>.
- Lew Smith. (2008). *Schools That Change*. New York:: Corwin Press.

Kaia Tollefson. (2008). *Cultivating the Learner-centered Classroom: from Theory to Practice*.
New York: Corwin Press.

Hoy Wayne K. and Miskel Cecil G. (2008). *Educational Administration: Theory , Research and Practice*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและโรงเรียน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษา
เอกชน”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. คุณอัจฉรา ศรีकरण
ผู้จัดการส่วนสำนัก รองกรรมการผู้จัดการใหญ่บริหารองค์กรฯ
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
2. อาจารย์ ดร. จามรกุล เหล่าเกียรติกุล
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. นายชาญวิทย์ ทับสุพรรณ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
4. ดร. อัจจง ชุมสาย ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
5. คุณพิกุล ทักษิณวรารจารย์
รองอธิบดี (นักบริหารระดับต้น) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
6. คุณสมชาย ชัยสิทธิ์
ผู้ช่วยผู้จัดการส่วน ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายผลิต บริษัทกุลธรเคอร์บี้ จำกัด (มหาชน)
7. คุณภััสสร่า ภูรินันท์กุล
วิทยากร หน่วยฝึกอบรมโครงการ Intel Teach ในประเทศไทย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิระเสกข์ ดรีเมธสุนทร
คณบดีวิทยาลัยการบริหารและการจัดการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
9. อาจารย์สันติ ทิสยากร
ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนครุณสิกขาลัย เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนายุส ธนธิตี
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
11. อาจารย์สุมาลี มีพงษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนปิยะพงษ์วิทยา เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
12. อาจารย์ชินจิตต์ เอี่ยมวิมังสา
ผู้อำนวยการโรงเรียนช่างอากาศอำรุง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
13. อาจารย์สุวรรรัตน์ รักศีล
ทำการแทนผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนชูธรรมานุสรณ์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

**รายชื่อโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ
“คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะ
ของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”**

ผู้วิจัยไปส่งแบบสอบถามยังโรงเรียนในเขตลาดกระบัง ประเวศ มีนบุรี หนองจอก และทุ่ง
ครุ กรุงเทพมหานคร และไปปรับแบบสอบถามคืนได้จากโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ดังรายชื่อต่อไปนี้

เขตลาดกระบัง

1. โรงเรียนมาเรียลัย
2. โรงเรียนเซนต์เจมส์
3. โรงเรียนศึกษาพัฒนา

เขตประเวศ

4. โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
5. โรงเรียนศุภักษรวิทยา

เขตมีนบุรี

6. โรงเรียนเทพอักษร

เขตหนองจอก

7. โรงเรียนเซนต์เทเรซา
8. โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์มัธยม

เขตทุ่งครุ

9. โรงเรียนบูรณะศึกษา

ภาคผนวก ข

ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน
จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย

แนวคิดการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการจัดการศึกษาไทย และการจัดการศึกษาเอกชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาต้องทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะสังคมไทยจะเป็นสังคมฐานความรู้ คือการที่สังคมต้องพึ่งความรู้มากขึ้น ความรู้จะกลายเป็นสิ่งที่มีมูลค่ามากขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่ ความรู้ที่ทำให้เรารอบรู้ ความรู้ที่หลากหลายและอยู่ลึกมาก รวมทั้งการจัดการความรู้ แม้แต่แรงงานก็ต้องเป็นแรงงานความรู้ (knowledge workers) สังคมต้องมุ่งสู่การเรียนรู้มากขึ้น การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเท่านั้น

2. การจัดการศึกษาต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้และทำความเข้าใจกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเข้าถึงความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รู้จักการวางแผนใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด สามารถประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาชีพของตนเองและในชีวิตประจำวันได้

3. การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ด้วยการปลูกจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและพลังงานผ่านกระบวนการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อความเป็นไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และชุมชนวิถี โดยเฉพาะการพัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่น

4. การจัดการศึกษาต้องพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่และครูยุคใหม่

4.1 คุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่พึงประสงค์ต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้และทักษะอย่างจริงจัง รู้ลึก และรู้กว้าง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความสามัคคี เอื้ออาทร และดำรงตนตามครรลองของศาสนา มีจิตสาธารณะ รู้จักแสวงหาความรู้และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการจัดการตนเอง และปรับตัวในการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์

4.2 คุณภาพครูยุคใหม่ที่พึงประสงค์จะทำหน้าที่เสมือนผู้อำนวยการความสะอาดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น คิดอย่างวิทยาศาสตร์ คิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดเชิงนวัตกรรม

4. การบริหารจัดการสถานศึกษาต้องเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน และบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน กล่าวคือเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งการสร้างและบริการเครือข่ายและแนวร่วม เพื่อสร้างพลัง สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา

สำหรับแนวคิดการจัดการศึกษาเอกชนจะมีลักษณะต่อไปนี้

1. โรงเรียนเอกชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุน ส่งเสริม การศึกษามากขึ้น โดยนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จะเพิ่ม สัดส่วนนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญระหว่างภาคเอกชนต่อรัฐ เป็น 35:65 ภายในปี 2559

2. โรงเรียนเอกชนต้องเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหาร มีโครงสร้างการ บริหารงานที่ชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เป็นที่ยอมรับของชุมชน มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งนำ ผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

3. โรงเรียนเอกชนต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะของโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน เคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

4. โรงเรียนเอกชนต้องพัฒนาความเป็นสากลของการศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประชาคม อาเซียน เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข

5. ปัจจัยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพสำหรับโรงเรียนเอกชน ได้แก่ คุณลักษณะของ ผู้บริหาร , พฤติกรรมการบริหารจัดการ , ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก , การจัดการเรียน การสอน (ครู , พฤติกรรมการสอน , หลักสูตร และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน) และคุณภาพของ ผู้เรียน

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

**แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ
“การจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน”**

ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง

หน่วยงาน

ผู้สัมภาษณ์

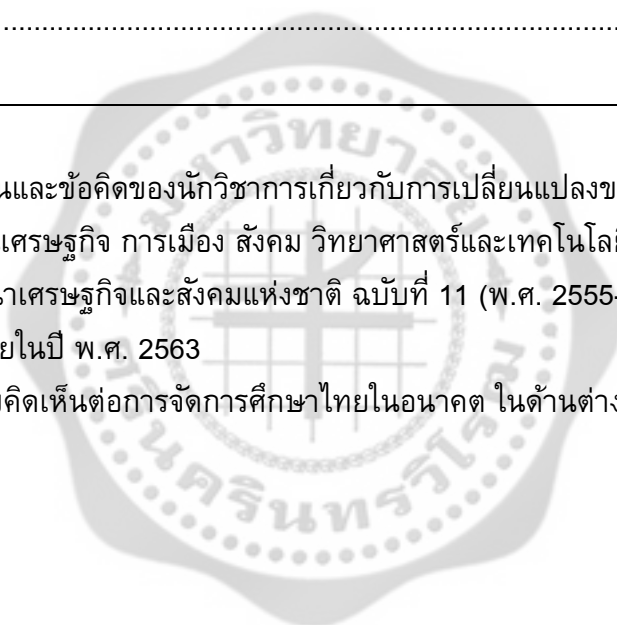
ผู้ช่วยผู้สัมภาษณ์

วัน-เวลาที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

จากข้อเขียนและข้อคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและของประเทศ
ไทยในอนาคตในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการศึกษา รวมทั้ง
ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) อีกทั้งการจัดตั้ง
ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2563

ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาไทยในอนาคต ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของไทย

.....

.....

.....

2. นโยบายการจัดการศึกษาเอกชนของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

.....

.....

.....

3. คุณลักษณะของนักเรียนที่ควรจะเป็น

.....

.....

.....

4. แนวทางการจัดการศึกษาของไทย

.....

.....

.....

5. แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

.....

.....

.....

6. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

.....

.....

.....

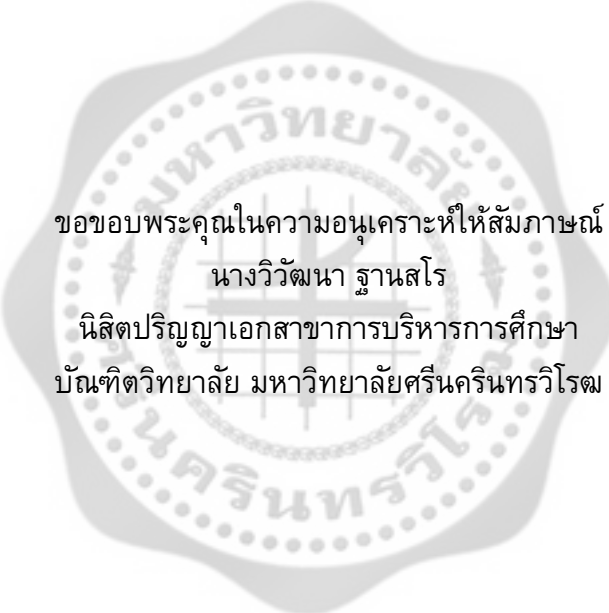
7. อื่น ๆ เพิ่มเติมตามความคิดเห็นของท่าน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์
นางวิวัฒนา ฐานสโร
นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน
จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การจัดการศึกษาไทยและการจัดการศึกษาเอกชน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 คน

1. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดการศึกษาของไทย

1.1 จะมีผลกระทบมาก ประชากรเพิ่มขึ้น อาหารไม่เพียงพอ ต้องการทรัพยากรมากขึ้น มนุษย์เห็นแก่ตัว เป็นนักบริโภคนิยม แต่การศึกษาไม่สามารถช่วยได้ เพราะการศึกษาสร้างแต่คนเก่ง ต้องการเอาชนะ เอาเปรียบแย่งชิงกัน การศึกษาไม่ได้สร้างคนให้ช่วยเหลือสังคม

1.2 ความเป็นประชาคมอาเซียน นักเรียนควรมีความรู้ด้านเศรษฐกิจ การเปิดโลกเสรีการค้า ทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะความคิดนวัตกรรมทางธุรกิจ ขณะเดียวกันนักเรียนจะต้องเรียนรู้ตลาดแรงงานด้วย

1.3 สังคมจะซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นเครือข่ายทางสังคม (social network) จะมีความสำคัญมาก การเรียนการสอนที่เรียกว่า e-learning จะมีผลต่อการจัดการศึกษา

2. คุณลักษณะของนักเรียนที่ควรจะเป็น

2.1 เป็นคนดี มีธรรมะเป็นเครื่องเตือนสติ ใช้ชีวิตอย่างมีสติ คิดถึงส่วนรวมก่อนตนเอง มีความรู้พื้นฐานเป็นรากฐานชีวิต เข้าใจชีวิตสังคม มีวิธีการคิด เด็บโตอย่างสมบูรณ์แบบทั้งสุขภาพกายและจิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถปรับตัวให้รับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ มีความอ่อนน้อมและสัมมาคารวะ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักรับผิดชอบ ขยันและอดทน มีความเอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ ใส่ใจและเข้าใจปัญหาของสังคม ของโลก พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

2.2 มีความรู้ด้านวิชาการเพียงพอที่จะประกอบสัมมาอาชีพ มีความสามารถและทักษะที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาต่อหรือการทำงานอาชีพ มีทักษะภาษาอังกฤษ รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ถูกประโยชน์ มีทักษะการบริหารจัดการ

2.3 รู้จักคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และสังเคราะห์เป็นความคิดของตนเองได้ มีการคิดนอกกรอบ

2.4 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ถูกประโยชน์ ไม่ใช่ใช้แต่เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างง่ายจนเกินไป

3. แนวทางการจัดการศึกษาของไทย

3.1 ต้องสร้างคนดี ไม่ใช่สร้างคนเก่ง ไม่ขึ้นอยู่กับการแข่งขัน การศึกษาต้องทำให้นักเรียนอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ สอนให้นักเรียนเผชิญปัญหา แก้ปัญหา หลีกเลี่ยงอันตราย ในอนาคตปัญหาจะมาจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การศึกษาจึงต้องให้นักเรียนเรียนรู้จากธรรมชาติ

3.2 ต้องให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

4.1 พัฒนาจิตใจของนักเรียน ยกกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ฝึกสมาธิและสติ ความจำจะดีขึ้น โดยอัตโนมัติ ทำให้เป็นคนฉลาด ฝึกการคิดวิเคราะห์ ทำให้เกิดปัญญา โดยการตั้งคำถาม หรือใช้วิธีการ problem-based learning สอนและปลูกฝังศีลห้าแก่นักเรียน

4.2 โรงเรียนต้องปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรม สอนวิธีคบเพื่อนเพราะนักเรียนมาจากพื้นฐานครอบครัวที่ต่างกัน เรียนรู้ได้ไม่เหมือนกัน ฝึกการวางตัวและบุคลิกภาพ

4.3 ฝึกให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่ใช่ต้องให้ผู้ปกครองช่วยทำหรือทำให้ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งด้านการคิดและการกระทำ ฝึกทักษะการพูด

4.4 เป็นโอกาสของโรงเรียนเอกชนที่จะคิดใหม่ ทำใหม่ จัดการศึกษาในทางที่ปรารถนา มีจุดเด่นของตนเอง (high light)

4.5 โรงเรียนควรช่วยเหลือเด็กพิเศษ

5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญ โรงเรียนต้องดูแลชุมชน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือและพัฒนาซึ่งกันและกัน นักเรียนจะได้เรียนรู้จากสังคม แล้วจึงออกไปสู่โลกกว้าง พ่อแม่และครูต้องช่วยเหลือกันในการสอนให้นักเรียนใช้เหตุผล มีความรับผิดชอบ และใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรม

6. อื่น ๆ เพิ่มเติมตามความคิดเห็นของท่าน

6.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีวิสัยทัศน์กว้าง เพื่อจะพัฒนาโรงเรียนได้มากขึ้น

6.2 ครูเป็นบุคคลที่สำคัญมาก ครูต้องเป็นตัวอย่าง ทำได้จึงจะสอนนักเรียนได้ ความคิด การพูด และการกระทำของครู ต้องเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นโรงเรียนควรเลือกครูจากการเป็นคนดี มีการประเมินครูและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ครูต้องมีจิตวิญญาณ ครูต้องเตรียมการสอนมาก

6.3 ทั้งความฉลาดทางสติปัญญา (I.Q.) และความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) มีส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอน

6.4 กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการมีมากเกินไป โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพ ด้วยเอกสาร ควรให้อิสระกับโรงเรียนเอกชนมากกว่านี้ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนมีการบริหารจัดการที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอยู่แล้ว

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเกี่ยวกับ

**คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะ
ของผู้เรียนของการจัดการศึกษาเอกชน ที่มีคุณภาพ**

แบบสอบถามเกี่ยวกับ

“คุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะ
ของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษาตำแหน่งในปัจจุบัน ระยะเวลาในการทำงาน และความรับผิดชอบอื่นในโรงเรียน

ตอนที่ ๒ ข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของการจัดการ
สถานศึกษาเอกชนที่เป็นจริง ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร
งานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ ๓ ข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่เป็น
จริง ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และจากการสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางวิวัฒนา ฐานสโร

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่เป็นคำตอบและเติมข้อความในข้อคำถามเกี่ยวกับ
ตัวท่านดังต่อไปนี้

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

น้อยกว่า ๓๐ ปี

๓๐ - ๔๐ ปี

๔๑ - ๕๐ ปี

มากกว่า ๕๐ ปี

๓. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๔. ตำแหน่งในปัจจุบัน

ผู้บริหาร

ผู้อำนวยการ

๕. ระยะเวลาในการทำงาน

น้อยกว่า ๑๐ ปี

๑๐ - ๒๐ ปี

๒๑ - ๓๐ ปี

มากกว่า ๓๐ ปี

๖. ความรับผิดชอบอื่นในโรงเรียน

ตอนที่ ๒ ข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู และสภาพแวดล้อมของการจัดการ
 สถานศึกษาเอกชนที่เป็นจริง จำแนกเป็น ๓ ส่วน คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณภาพ
 ของครู และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความและประเมินระดับความเป็นจริงของข้อความตามความคิดเห็นของ
 ท่าน โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเป็นไปได้ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีความเป็นจริงมาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีความเป็นจริงปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีความเป็นจริงน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีความเป็นจริงน้อยที่สุด

๑. คุณลักษณะของผู้บริหาร

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. คุณลักษณะส่วนตน					
๑.๑ มีใจรักและมีจิตสำนึกในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
๑.๒ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา					
๑.๓ เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์กว้างในการศึกษาและการบริหาร					
๑.๔ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และตาม อย่างวิถีไทย					
๑.๕ มีความรับผิดชอบ ความเมตตาธรรม และความเสียสละใน การปฏิบัติงาน					
๑.๖ ให้อภัยและให้โอกาสแก่ทุกคน					
๑.๗ คิดนอกกรอบ					
๑.๘ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ					
๑.๙ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคน					
๑.๑๐ เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของทุกคน					
๑.๑๑ ทำงานเป็นทีมได้					

๑. คุณลักษณะของผู้บริหาร

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒. พฤติกรรมการบริหาร					
๒.๑ บริหารในรูปคณะกรรมการโรงเรียน					
๒.๒ จัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน					
๒.๓ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล					
๒.๔ ให้โอกาสผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมกันหรือช่วยเหลือการบริหารโรงเรียน					
๒.๕ เตรียมความพร้อมและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน					
๒.๖ ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
๒.๗ ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
๒.๘ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณค่า รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม					
๒.๙ ให้โอกาสและความรู้แก่คณะครูและบุคลากรในการร่วมกันจัดทำประกันคุณภาพสถานศึกษา					
๒.๑๐ อำนวยความสะดวกและให้บริการที่จำเป็นแก่คณะครูในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา					
๒.๑๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียน					
๒.๑๒ จัดหาครูและบุคลากรที่เหมาะสมและมีจำนวนตามเกณฑ์ภาระงาน					
๒.๑๓ จัดทำโครงสร้างเงินเดือนครูและบุคลากรอย่างชัดเจน					
๒.๑๔ จัดทำแผนงานพัฒนาและบำรุงขวัญกำลังใจแก่คณะครูและบุคลากร					
๒.๑๕ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะครูและบุคลากร รวมทั้งนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาโรงเรียน					

คุณลักษณะของผู้บริหาร (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒. พฤติกรรมการบริหาร					
๒.๑ บริหารในรูปคณะกรรมการโรงเรียน					
๒.๑๖ จัดทำโครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกัน หรือกับโรงเรียนของรัฐ ในการพัฒนาโรงเรียน					
๒.๑๗ สร้างเอกลักษณ์เฉพาะโรงเรียน					
๒.๑๘ วางแผนพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นสากลเพื่อรองรับ ความเป็นประชาคมอาเซียน					

๒. คุณลักษณะของครู

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. คุณลักษณะส่วนตัว					
๑.๑ มีใจรัก มีจิตวิญญาณ และมีศรัทธาในวิชาชีพครู					
๑.๒ มีจิตสำนึกในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง					
๑.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ทุกคน					
๑.๔ มีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นครู					
๑.๕ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตน นับถือ และตาม อย่างวิถีไทย					
๑.๖ เป็นคนใจกว้างและยอมรับฟังผู้อื่น					
๑.๗ มีความรู้และความสามารถทางวิชาชีพครู					
๑.๘ มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษา					
๑.๙ เอาใจใส่ ดูแล แนะนำ และให้ความรักความเมตตาแก่นักเรียน					
๑.๑๐ ทำงานเป็นทีมได้					

คุณลักษณะของครู (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒. พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๑ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา					
๒.๒ เขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๓ ประเมินการใช้แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๔ ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๕ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์					
๒.๖ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๒.๗ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์					
๒.๘ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม					
๒.๙ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิดจินตนาการ					
๒.๑๐ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
๒.๑๑ จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๑๒ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๑๓ ฝึกนักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน					
๒.๑๔ ฝึกนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกประโยชน์					
๒.๑๕ ใช้คำพูดกับนักเรียนเพื่อกระตุ้นการคิดและให้กำลังใจ					
๒.๑๖ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง					
๒.๑๗ นำผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนไปพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้					
๒.๑๘ จัดหลักสูตร กิจกรรม และหรือโครงการที่ช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนพิเศษ					

คุณลักษณะของครู (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๑๙ เตรียมความพร้อมนักเรียนไปสู่ความเป็นสากลเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน					

๓. คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา					
๑.๑ มีจำนวนห้องเรียนและห้องประกอบการเรียนรู้เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้					
๑.๒ มีจำนวนห้องปฏิบัติการเพียงพอและเหมาะสมต่อการทำงานของครูและบุคลากร					
๑.๓ มีความร่มรื่น					
๑.๔ มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย					
๑.๕ สะอาด และส่งเสริมสุขอนามัยของผู้เรียน					
๑.๖ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
๑.๗ เป็นแหล่งเรียนรู้พื้นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน					
๒. สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา					
๒.๑ เป็นแหล่งเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน					
๒.๒ เป็นบทเรียนการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกสำหรับผู้เรียน					
๒.๓ เป็นบทเรียนการเรียนรู้การดำเนินชีวิตสำหรับผู้เรียน					
๒.๔ เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครู ผู้เรียน ชุมชน สังคม และโลก					
๒.๕ เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลก					

ตอนที่ ๓ ข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนของการจัดการสถานศึกษาเอกชนที่เป็นจริง ประกอบด้วย การเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความและประเมินระดับความเป็นจริงของข้อความตามความคิดเห็นของท่าน โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเป็นไปได้ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีความเป็นจริงมาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีความเป็นจริงปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีความเป็นจริงน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีความเป็นจริงน้อยที่สุด

คุณลักษณะของผู้เรียน

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การเป็นคนดี					
๑.๑ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ					
๑.๒ รักความเป็นไทย และปฏิบัติตนตามวิถีไทย					
๑.๓ มีความรับผิดชอบทั้งในการเรียน และการทำงาน					
๑.๔ มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และมุ่งมั่นทั้งในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต					
๑.๕ มีความสามัคคีในหมู่เพื่อน					
๑.๖ มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์					
๑.๗ มีความอ่อนน้อมและสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่					
๑.๘ มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน					
๑.๙ คิดถึงส่วนรวมก่อนตนเอง					
๑.๑๐ มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น					
๒. การเป็นคนเก่ง					
๒.๑ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการเรียนและการทำงาน					
๒.๒ มีความรู้รอบตัวเชิงสหวิทยาการ					
๒.๓ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และการทำงาน					

คุณลักษณะของผู้เรียน (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๔ มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และในชีวิตประจำวัน					
๒.๕ มีทักษะการบริหารจัดการทั้งในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต					
๒.๖ มีทักษะการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิต					
๒.๗ รักการอ่าน และรักการเรียนรู้					
๒.๘ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ					
๒.๙ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
๒.๑๐ เลือกบริโภคข้อมูลข่าวสาร โดยการแยกแยะอย่างมีเหตุผล					
๒.๑๑ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง					
๒.๑๒ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
๒.๑๓ มีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์					
๒.๑๔ เรียนรู้การเข้าสู่ตลาดแรงงาน					
๓. การเป็นคนมีความสุข					
๓.๑ มีสุขภาพกายสมบูรณ์ แข็งแรง					
๓.๒ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์					
๓.๓ รู้จักรักษาทั้งสุขภาพกายและอารมณ์					
๓.๔ ฝึกการใช้สมาธิและสติในการดำเนินชีวิต					
๓.๕ รู้จักและเข้าใจผู้อื่น					
๓.๖ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม					
๓.๗ ใส่ใจและเข้าใจปัญหาของสังคมและของโลก					
๓.๘ กล้าเผชิญและแก้ไขปัญหา					
๓.๙ หลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิต					
๓.๑๐ เรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติและสังคม					

คุณลักษณะของผู้เรียน (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๓.๑๑ ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม					
๓.๑๒ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัว					
๓.๑๓ ปรับตัวในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น					
๓.๑๔ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางวิวัฒนา ฐานสโร
วันเดือนปีเกิด	พ.ศ. 2497
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	204 ซอยร่มเกล้า 58 หมู่บ้านรุ่งกิจวิลล่า 9 ถนนร่มเกล้า แขวงคลองสามประเวศ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชูธรรมานุสรณ์ ถนนวงศ์สว่าง แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนกวิทยาศาสตร์) จาก โรงเรียนสตรีประเทืองวิทย์
พ.ศ. 2516	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ภาษาอังกฤษ) จาก วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
พ.ศ. 2519	การศึกษาระดับบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2523	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2554	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ